

Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы № 706 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 5 қаңтарда № 22031 болып тіркелді.

Ескерту. Бұйрықтың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 12.05.2023 № 340 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығы.

"Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 14-бабы 1-тармағының 41-72) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда көзделген – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 12.05.2023 № 340 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидалары бекітілсін.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 12.05.2023 № 340 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Азаматтық авиация комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Индустрия және инфрақұрылымдық даму вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Индустрия және инфрақұрылымдық даму Министрінің
міндетін атқарушы

А. Ержанов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Мемлекеттік күзет қызметі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Ұлттық қауіпсіздік комитеті

Қазақстан Республикасы
Индустрия және
инфрақұрылымдық даму
министрінің міндетін
атқарушының
2020 жылғы 31 желтоқсандағы
№ 706 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидалары

Ескерту. Қағидалар жаңа редакцияда – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 12.05.2023 № 340 (қолданысқа енгізілу тәртібін 4-т. қараңыз) бұйрығы.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 14-бабы 1-тармағының 41-72) тармақшасына, 16-9-бабының 9), 10), 15), 30-1), 30-2) тармақшаларына, 33-бабына, 42-бабының 3-тармағына, 47-бабының 2, 2-1, 5-тармақтарына, 82-бабының 4-тармағына, 105-бабының 2, 3-2, 5-тармақтарына және 106-бабы 3-тармағының 6-тармақшасына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді (бұдан әрі – ПАЖ) пайдалану тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидалардың күші азаматтық және эксперименттік авиацияға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдаланушыларға қолданылады.

Осы Қағидалардың ережелері ұшуды орындау үшін "ойыншықтарды" және "авиамодельдерді" пайдалануға, сондай-ақ үй-жайлар ішінде пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуға қолданылмайды.

Мемлекеттік авиация саласында пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану ерекшелігі Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2017 жылғы 14 желтоқсандағы № 744 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16210 болып тіркелген) Қазақстан Республикасы мемлекеттік авиациясының ұшуларын жүргізу қағидаларымен регламенттеледі.

3. ПАЖ пайдалану Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2017 жылғы 30 маусымдағы № 409 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15553 болып тіркелген) Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерін және оларға құқықтарды мемлекеттік тіркеу қағидаларында айқындалған тәртіппен азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымда тіркелгеннен немесе есепке қойылғаннан кейін жүзеге асырылады) Қазақстан Республикасы мемлекеттік авиациясының әуе кемелерін тіркеу қағидаларында көзделген ПАЖ қоспағанда, Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2011 жылғы 18 мамырдағы № 220 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7148 болып тіркелген), олар мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органда есепке алынуға жатады.

4. Осы Қағидаларда пайдаланылатын негізгі терминдер мен анықтамалар:

1) авиациялық оқиға – пилотсыз әуе кемесі болған жағдайда, пилотсыз әуе кемесі ұшу мақсатымен орнынан қозғалуға дайын болған сәттен бастап, ол ұшудың соңында тоқтаған және күштік қондырғы өшірілген сәтке дейін және оның барысында орын алатын әуе кемесін пайдалануға байланысты оқиға:

кез келген адам өлімге әкелетін дене жарақатын алады немесе нәтижесінде ауыр дене жарақатын алады:

осы пилотсыз әуе кемесінен бөлінген бөліктерді қоса алғанда, пилотсыз әуе кемесінің қандай да бір бөлігімен тікелей жанасуы, немесе

реактивті қозғалтқыштың газ ағынының тікелей әсері,

табиғи себептер нәтижесінде дене жарақаты өзіне келтірілген, не басқа тұлғалар келтірген жағдайларды қоспағанда; немесе

пилотсыз әуе кемесі зақымданады немесе оның конструкциясы бұзылады, нәтижесінде:

конструкцияның беріктігі бұзылады, әуе кемесінің техникалық немесе ұшу сипаттамалары нашарлайды және

әдетте зақымдалған элементті үлкен жөндеу немесе ауыстыру қажет,

тек бір қозғалтқыш (оның сорғыштарын немесе қосалқы қондырғыларын қоса алғанда), әуе бұрандалары, қанат ұштары, антенналар, датчиктер, қалақшалар, пневматиктер, тежегіш құрылғылар, дөңгелектер, жәрмеңкелер, панельдер, шасси жапқыштары, алдыңғы әйнектер, әуе кемесінің қаптамасы (мысалы, кішкене ойықтар немесе немесе бұршақпен немесе құстармен соқтығысудан (радиолокатор антеннасының жәрмеңкесіндегі тесіктерді қоса алғанда) туындаған жүк көтергіш бұранданың қалақтарына, құйрық бұрандасының қалақтарына, шассиге және зақымдануларға шамалы зақым бар; немесе

пилотсыз әуе кемесі жоғалып кетеді немесе оған қол жеткізу мүмкін емес жерде болады;

2) азаматтық авиациядағы авиациялық оқиға немесе инцидент, сондай-ақ ұшу қауіпсіздігін бұзуға байланысты, қауіп төндіретін немесе егер мұндай оқиға түзетілмесе немесе жойылмаса, әуе кемесінің, оның бортындағы адамдардың немесе басқа адамдардың қауіпсіздігіне қауіп төндіретін кез келген оқиға авиациялық оқиға деп танылады;

3) дербес ұшу - пилотсыз әуе кемесі оператордың ұшуды басқаруға араласу мүмкіндігінсіз орындайтын ұшу;

4) адамның мүмкіндіктері - адамның қабілеттері және авиациялық қызметтің қауіпсіздігі мен тиімділігіне әсер ететін оның мүмкіндіктерінің шектері;

5) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым – Қазақстан Республикасының Азаматтық авиация саласының орнықты дамуын, ұшу қауіпсіздігін және авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған қызметті жүзеге асыратын, жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысатын акционерлік қоғам;

6) аспаптар бойынша ұшу қағидалары бойынша ұшу (бұдан әрі – АҰҚ) - аспаптар бойынша ұшу қағидаларына сәйкес орындалатын ұшу;

7) әзірлеуші мемлекет - пилотсыз авиациялық кеме үлгісінің конструкциясына жауапты ұйымға қатысты юрисдикциясы бар мемлекет;

8) әуе қозғалысын басқару органы (бұдан әрі – ӘҚБ органы) – өз құзыреті шегінде және ол үшін белгіленген аймақтар мен аудандарда әуе қозғалысын басқаруды жүзеге асыратын мемлекеттік авиацияны басқару орталығы немесе басқару пункті;

9) әуе қозғалысына қызмет көрсету органы (бұдан әрі – ӘҚҚ органы) - әуе қозғалысына диспетчерлік қызмет көрсету органы, ұшу ақпараты орталығы немесе аэронавигациялық қызмет көрсетуді жеткізушінің әуе қозғалысына қызмет көрсетуге қатысты хабарламаларды жинау пункті;

10) авиамодель - әуе кемесінің масштабта кішірейтілген моделі болып табылатын, сол мақсатқа және сол функциялардың орындалуына еліктейтін және әуесқойлар арасында және авиамодельді спортта кәсіпқойлар арасында ойын-сауық үшін пайдаланылатын радиомен басқарылатын функционалдық модель;

11) әуеайлақтың бақылау нүктесі (бұдан әрі – ӘБН) - әуеайлақтың географиялық орналасуын айқындайтын нүкте;

12) бақылаушы – пилотсыз әуе кемесін көзбен шолып бақылау арқылы сыртқы ұшқышқа (операторға) кеңейтілген көру аймағы (EVLOS) шегінде ұшуды қауіпсіз орындауға көмектесетін пайдаланушы тағайындаған дайындалған және құзыретті тұлға ;

13) басқару және бақылау желісі (C2) – ұшуды басқару мақсатында пилотсыз әуе кемесі мен қашықтықтан пилоттау пульті/сыртқы пилоттың (оператордың) станциясы арасында деректерді беруге арналған пилотсыз авиациялық жүйенің бөлігі;

14) басқаруды беру – пилоттауға байланысты басқаруды бір қашықтан пилоттау пультінен/сыртқы пилоттың (оператордың) станциясынан екіншісіне беруден тұратын әрекет;

15) біліктілік жазбасы – ПАЖ операторының сертификатына қосымшада жасалған, онда ПӘК конструкциясының типі бойынша шектеулер, ерекше шарттар мен шектеулер көрсетілген жазба;

16) дайындаушы мемлекет - пилотсыз авиациялық жүйені түпкілікті құрастыруға жауапты ұйымға қатысты юрисдикциясы бар мемлекет;

17) емтихан алушы – тиісті біліктілігі бар, авиация персоналының, мамандардың теориялық білімін және/немесе практикалық дағдыларын бағалауды жүргізуге уәкілеттік берілген және тағайындалған, ПАЖ/біліктілік жазбалары операторларының сертификаттарын беру/ұзарту мақсатында жеке тұлға;

18) зауыттық сынақтар - пилотсыз авиациялық жүйенің үлгісін, оның сипаттамаларын және пайдалану құжаттамасын конструкцияға қойылатын талаптарға сәйкестікке дейін жеткізу;

19) кеңейтілген көру сызығы аймағы (EVLOS) шегінде ұшу – сыртқы пилот немесе оператор сыртқы пилоттың немесе оператордың орналасқан жерінен көлденеңінен 800 метрден (бұдан әрі – м) аспайтын қашықтықта бақылаушыны тарта отырып, пилотсыз әуе кемесімен тұрақты көзбен шолып байланыс жасай алатын және ұшу траекториясын бақылай алатын бақылаушы беретін ақпаратты пайдалана отырып, соқтығысуды болдырмау үшін басқа әуе кемелеріне, адамдарға және кедергілерге қатысты пилотсыз әуе кемесінің ұшу түрі;

20) жұмыс конструкторлық құжаттама - сериялық (жаппай) және бір өндірістің тәжірибелік үлгісі (тәжірибелік партиясы) сатысында орындалған және бұйымды дайындауға, пайдалануға, жөндеуге (жаңғыртуға) және кәдеге жаратуға арналған конструкторлық құжаттама;

21) үлгілік конструкция – пилотсыз авиациялық жүйе үлгісінің конструкциясы, оның ұшу-техникалық сипаттамаларының сәйкестігі үлгіні сертификаттау жолымен белгіленеді, оның оң нәтижесі ПАЖ сәйкестік сертификатын алу болып табылады;

22) ҰКҚ бойынша ұшу – көзбен шолып ұшу қағидаларына сәйкес орындалатын ұшу ;

23) тікелей көріну шегінен тыс ұшу (BVLOS) – пилотсыз әуе кемесі тұрақты тікелей көзбен шолып жанасудан тыс немесе сыртқы пилот немесе оператор пилотсыз әуе кемесінің орналасқан жерін көзбен шолып бақылауға және басқа әуе кемелеріне қатысты пилотсыз әуе кемесінің ұшу траекториясын бақылауға мүмкіндігі бар қашықтықтан тыс орналасқан пилотсыз әуе кемесінің ұшу түрі, соқтығысуды болдырмау үшін адамдар мен кедергілер;

24) күштік қондырғы – тартым жасау үшін қажетті әуе кемесі элементтерінің жиынтығы;

25) Қазақстан Республикасының әуе кеңістігі – Қазақстан Республикасының құрлық және су аумағының үстіндегі, оның ішінде оның аумақтық суларының үстіндегі әуе кеңістігі;

26) қауіпті аймақ – белгіленген мөлшердегі әуе кеңістігі, оның шегінде белгілі бір уақыт кезеңдерінде әуе кемелерінің ұшуы үшін қауіп төндіретін қызмет жүзеге асырылуы мүмкін;

27) қашықтан басқарылатын авиациялық жүйе (бұдан әрі – ҚБАЖ) – пилотсыз авиациялық жүйенің бір түрі, оған қашықтан әуе кемесі, онымен байланысты қашықтан пилоттау пульті, қажетті басқару және бақылау желілері және бекітілген үлгідегі сертификатта көрсетілген кез келген басқа элементтер кіреді;

28) қашықтықтан басқарылатын әуе кемесі (бұдан әрі – ҚБӘК) – қашықтықтан пилоттау пультін қолдана отырып, сыртқы пилот басқарылатын пилотсыз әуе кемесі;

29) қашықтықтан пилоттау пульті (бұдан әрі – ҚПП) немесе сыртқы пилоттың (оператордың) станциясы – ұшу тапсырмасын дайындау және/немесе пилотсыз әуе кемесін пилоттау үшін пайдаланылатын жабдықты қамтитын пилотсыз авиациялық жүйенің элементі;

30) қашықтан басқарылатын авиациялық жүйені ұшуды пайдалану жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі – ҰПН) - пайдаланушы мемлекет үшін қолайлы және әдеттегі, ерекше және авариялық жағдайларда іс-қимыл тәртібін, бақылау карталарын, шектеулерді, ұшу-техникалық сипаттамалары туралы ақпаратты және ҚБӘК және әрбір тиісті ҚПП моделі бойынша мәліметтерді, сондай-ақ қашықтан басқарылатын авиациялық жүйені пайдалануға байланысты материалдарды қамтитын басқарушы авиациялық жүйе;

31) қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі – ұшуды орындау процесінде пилотсыз әуе кемесі туралы ақпаратты жергілікті таратуды қамтамасыз ететін жүйе;

32) ең жоғары ұшу массасы (бұдан әрі – ЕЖҰМ) – пайдалы жүктемені және оны пайдалануға болатын отынды қоса алғанда, пилотсыз әуе кемесінің ең жоғары массасы;

33) мемлекеттік сынақтар – пилотсыз авиациялық жүйе үлгісінің конструкцияға қойылатын талаптарға сәйкестігін көрсету;

34) пономерлік құжаттама – пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылығын ресімдеуге, пилотсыз әуе кемесінің (оның қозғалтқышының, бұрандаларының) жұмыс істеуін және техникалық жай-күйін есепке алуға, оны пайдалану барысында қабылдауға және беруге арналған құжаттама (борттық журнал, формулярлар);

35) өмірлік цикл – бұйымның үлгілік конструкциясының оның ниетінен кәдеге жаратылғанға дейін немесе бұйымның нақты данасын өндіру аяқталған сәттен ПАЖ кәдеге жаратылғанға дейін оның үлгілік конструкциясының болу уақытымен айқындалатын кезеңділікпен қайталанатын құбылыстар мен процестердің жиынтығы;

36) дайындаушы (өндіруші) – пилотсыз авиациялық жүйені немесе оның компоненттерін жобалауды, дайындауды (өндіруді) жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға;

37) өтініш беруші – осы Қағидаларда көзделген рұқсаттар мен сертификаттарды алу үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органға жүгінген жеке немесе заңды тұлға;

38) пайдалану және жөндеу құжаттамасы – пилотсыз авиациялық жүйені және/немесе оның компоненттерін әзірлеуші әзірлейтін және пилотсыз авиациялық жүйені және/немесе оның компоненттерін пайдаланудың ұйымдастырушылық, нормативтік, техникалық және өзге де қағидаларын, оларға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді белгілейтін құжаттама;

39) пайдалану құжаттамасы - техникалық қызмет көрсетуді қоса алғанда, пилотсыз авиациялық жүйенің және компоненттердің ұшу және техникалық пайдаланылуын регламенттейтін және пайдалану шектеулерін, рәсімдері мен ұсынымдарын қамтитын құжаттама;

40) пайдалану сынақтары - пилотсыз авиациялық жүйенің үлгісін оны әртүрлі климаттық (физикалық) жағдайларда жерде және ауада пайдалану процесінде сынау;

41) пайдаланушының техникалық қызмет көрсетуді реттеу жөніндегі нұсқаулығы – пайдаланушының пилотсыз авиациялық жүйелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі барлық жоспарлы және жоспарланбаған жұмыстардың уақтылы және қанағаттанарлық орындалуын басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін пайдаланушы рәсімдерінің сипаттамасын қамтитын құжат;

42) пайдалы жүктеме – белгіленген ұшу тапсырмасын орындау кезінде ПӘК көтеретін жабдық. Пайдалы жүктемеге ұшу үшін міндетті емес, бірақ ұшу тапсырмасының белгілі бір мақсаттарын орындау үшін орнатылған әуе күштерінің элементтері кіреді;

43) радиобайланыс шегінде ұшу (RLOS) – ұшуды басқару үшін пайдаланылатын таратқыш(тар) мен қабылдағыш(тар) радиобайланыстың бірлескен желісінің қолданылу аймағы шегінде болатын пилотсыз әуе кемесінің ұшуы;

44) радиобайланыстан тыс ұшу (BROS) - ұшуды басқару үшін пайдаланылатын таратқыш(тар) мен қабылдағыш(тар) радиобайланыстың бірлескен желісінің қолданылу аймағы шегінде болмайтын пилотсыз әуе кемесінің ұшуы;

45) радиохабарлық автоматты тәуелді байқау (ADS-B) - әуе кемелері, әуеайлақтық көлік құралдары және басқ да объектілер деректерді беру желісінің радиохабар тарату режимін пайдалана отырып, тану индексі, орналасқан жері туралы деректер және қажет болған жағдайда қосымша деректер сияқты ақпаратты автоматты түрде бере және/немесе қабылдай алатын байқау түрі;

46) сәйкестік куәлігі – азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген, бекітілген үлгілік конструкциясы жоқ пилотсыз авиациялық жүйе данасының

Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларына сәйкестігін растайтын құжат;

47) сәйкестік сертификатын ұстаушы - азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан пилотсыз авиациялық жүйеге сәйкестік сертификатын алған ПАЖ әзірлеушісі немесе дайындаушысы (өндірушісі) немесе пайдаланушысы;

48) сәйкестік туралы декларация - ресімдеу және қол қою арқылы өтініш беруші қауіпсіз пайдаланғаны және пилотсыз авиациялық жүйенің осы Қағидалардың талаптарына сәйкестігі үшін жеке-дара жауапкершілікті растайтын бірыңғай нысандағы құжат;

49) сертификат ұстаушы - уәкілетті ұйымнан ПАЖ операторының сертификатын алған жеке немесе заңды тұлға;

50) сыртқы пилот - пайдаланушы қашықтан басқару әуе кемесінің ұшуын орындау бойынша қажетті міндеттерді орындауға тапсырған және ұшу уақыты ішінде ұшуды басқарудың тиісті органдарын манипуляциялайтын сыртқы пилоттың куәлігі бар адам;

51) сыртқы ұшу экипажының мүшесі - ұшу уақыты ішінде қашықтықтан басқару авиациялық жүйені басқаруға байланысты міндеттер жүктелген куәлігі бар сыртқы ұшқыш (әуе кемесінің сыртқы командирі/екінші сыртқы ұшқыш);

52) техникалық қызмет көрсету - бақылау-қалпына келтіру жұмыстарын, тексерулерді, ауыстыруларды, ақауларды жоюды қоса алғанда, пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылығын сақтауды қамтамасыз ету үшін қажетті жұмыстарды жүргізу, жеке де, бірге де орындалатын, сондай-ақ модификацияны іс жүзінде жүзеге асыру;

53) техникалық қызмет көрсету бағдарламасы - техникалық қызмет көрсету жөніндегі нақты жоспарлы жұмыстардың сипаттамасын және олардың орындалу кезеңділігін, сондай-ақ өзіне қатысты пилотсыз авиациялық жүйелерді қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету үшін қажетті олармен байланысты рәсімдерді қамтитын құжат;

54) тыйым салынған аймақ - Қазақстан Республикасы аумағының үстіндегі белгіленген мөлшердегі әуе кеңістігі, оның шегінде әуе кемелерінің ұшуын арнайы рұқсатсыз орындауға тыйым салынады;

55) тікелей көріну шегінде ұшу (VLOS) - сыртқы пилот немесе оператор сыртқы пилоттың немесе оператордың орналасқан жерінен көлденеңінен 500 м аспайтын қашықтықта бөгде көмегіңсіз пилотсыз әуе кемесімен тұрақты көзбен шолып байланыс жасай алатын және пилотсыз әуе кемесінің басқаруға, соқтығысуды болдырмау үшін әуе кемелеріне, адамдарға және кедергілерге қатысты ұшу траекториясын бақылай алатын пилотсыз әуе кемесінің ұшу түрі;

56) ұшуға жарамдылық нормалары - әуе кемелерінің және олардың құрамдастарының ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған конструкцияларына, параметрлері мен ұшу сапаларына қойылатын талаптар;

57) пилотсыз авиациялық жүйе (бұдан әрі - ПАЖ) – пилотсыз әуе кемесін әуе кеңістігінде қауіпсіз және тиімді пайдалану үшін қажетті пилотсыз әуе кемесі және онымен байланысты элементтер (пилотсыз әуе кемесін басқаратын байланыс арналары мен компоненттерін қоса алғанда);

58) пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуға арналған метеорологиялық минимумдар – Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуға арналған бұлттардың көрінуінің және төменгі шекарасына дейінгі қашықтықтың ең аз мәндері;

59) пилотсыз авиациялық жүйені әзірлеуші - пилотсыз авиациялық жүйені әзірлеуді жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға;

60) пилотсыз авиациялық жүйені құру бағдарламасы – ПАЖ үлгісіне қатысты өмірлік циклдің барлық сатыларында орындалатын және оны әзірлеуге (модификациялауды қоса алғанда), өндіруге, жеткізуге және берілген талаптарды қанағаттандыру және экономикалық талаптарды алу мақсатында сатудан кейінгі пайдалануды қамтамасыз етуге бағытталған өзара байланысты және мерзімдері мен ресурстары бойынша үйлестірілген кіші бағдарламалар, жобалар мен қызметтің басқа да түрлерінің кешені;

61) пилотсыз авиациялық жүйенің операторы (бұдан әрі - ПАЖ операторы) – пилотсыз әуе кемесінің ұшуын орындау бойынша қажетті іс-қимылдарды орындайтын және ұшу уақыты ішінде ұшуды Басқарудың тиісті органдарымен айла-шарғы жасайтын, пилотсыз әуе кемесінің ұшуын пайдаланушы болып табылатын жеке тұлға;

62) пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификаты - пилотсыз авиациялық жүйенің үлгілік конструкцияға, сипаттамаларға және пайдалану-техникалық құжаттамаға қойылатын талаптарға сәйкестігін растайтын құжат;

63) пилотсыз авиациялық жүйенің ұшу уақыты - ұшу мақсатымен пилотсыз әуе кемесінің күштік қондырғысын іске қосудың басталуымен және ұшу аяқталғаннан кейін оны толық тоқтатқан сәтке дейін есептелетін уақыт кезеңі;

64) азаматтық пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылық сертификаты - азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген, азаматтық пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылық нормаларына сәйкестігін куәландыратын құжат;

65) пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланушы - пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланумен айналысатын немесе осы салада өз қызметтерін ұсынатын жеке немесе заңды тұлға;

66) пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып авиациялық жұмыстар - пилотсыз әуе кемесінің ұшуын орындау, оның барысында ол мамандандырылған операцияларды (жұмыс түрлерін) орындау үшін пайдаланылады;

67) пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймағы - Қазақстан Республикасының аумағынан жоғары белгіленген мөлшердегі әуе кеңістігінің бір бөлігі, оның шегінде пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы белгілі бір шарттармен шектеледі;

68) пилотсыз әуе кемелерінің ұшуына арналған әуе кеңістігі аймағы (UFZ – unmanned flight zone) - пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын орындауға арналған белгілі бір мөлшердегі әуе кеңістігінің арнайы аймағы;

69) пилотсыз әуе кемесі (бұдан әрі - БЖЗ) – бортында пилотсыз автономды жұмыс істеуге және (немесе) қашықтықтан басқаруға арналған немесе пайдаланылатын әуе кемесі;

70) пилотсыз әуе кемесі конструкциясының түрі - белгіленген негізгі сипаттамалар (мысалы, ұшақ (тіркелген қанат), тікұшақ, мультиротор, гибрид) негізінде пилотсыз әуе кемесінің сыныптамасы;

71) пилотсыз әуе кемесінің моделі - пилотаждық немесе ұшу сипаттамаларының өзгеруіне әкеп соқтыратындарды қоспағанда, бір қағидатты конструкциядағы барлық пилотсыз әуе кемелері, оның ішінде олардың барлық модификациялары;

72) пилотсыз әуе кемесінің ұшуын имитациялайтын тренажер құрылғысы - пилотсыз әуе кемесінің ұшу жағдайларын нақты жаңғыртуды қамтамасыз ететін және аспаптардың көрсеткіштерін, механикалық, электрлік, электрондық және басқа да борттық жүйелердің қарапайым функцияларын, сондай-ақ белгілі бір үлгідегі пилотсыз әуе кемелерінің ұшу-техникалық сипаттамаларын имитациялайтын пилоттық техниканы пысықтауға арналған тренажер;

73) ұшуды жүргізу жөніндегі нұсқаулық - пайдалану персоналының өз міндеттерін орындау кезінде ПАЖ пайдалану үшін қағидаларын, нұсқаулықтары мен ұсынымдарын қамтитын нұсқаулық;

74) ұшуға арналған тапсырма - ұшуға тартылатын экипаж немесе персонал, пилотсыз авиациялық жүйе туралы қажетті мәліметтерді қамтитын, ұшудың (ұшудың) бағыты мен мақсатын айқындайтын белгіленген нысандағы құжат;

75) ұшуға жарамдылығы - ұшқышсыз авиациялық жүйенің оның қауіпсіздігі мен ұшу сапасын қамтамасыз ететін ұшу-техникалық сипаттамаларына сәйкес келетін техникалық жай-күйі;

76) ұшуды шектеу аймағы - Қазақстан Республикасының аумағынан жоғары белгіленген мөлшердегі әуе кеңістігі, оның шегінде әуе кемелерінің ұшуы белгілі бір шарттармен шектеледі;

77) үлгідегі сертификат - азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым, әуе кемелерін сертификаттауды жүзеге асыратын азаматтық авиация саласындағы халықаралық ұйым немесе шет мемлекет азаматтық әуе кемесінің, қозғалтқыштың немесе әуе винтінің үлгісінің конструкциясын айқындау үшін берген және конструкцияның Қазақстан Республикасында белгіленген ұшу жарамдылығы нормаларына сәйкестігін растайтын құжат;

78) ұшуға жарамдылық жөніндегі директива – қозғалтқыштар мен әуе винттерін қоса алғанда, пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылығын қолдауға, пилотсыз авиациялық жүйені қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз етуге, сондай-ақ пилотсыз авиациялық жүйені модификациялауға, ауыстыруға немесе тексеруді жүргізуге және (немесе) оны пайдалану шектеулеріне және басшылыққа түзетулер енгізуге қатысты талаптарға бағытталған ақпарат пайдалану бойынша;

79) халықаралық ұшу - әуе кемесі шет мемлекеттің шекарасын кесіп өтетін әуе кемесінің ұшуы;

80) ірі модификация – бұл масса мен орталықтандыру шектеулеріне, конструкцияның беріктігіне, ұшу сипаттамаларына, күштік қондырғының жұмысына, пайдалану сипаттамаларына және басқа да сапаларға елеулі әсер етуі мүмкін, ПӘК техникалық талаптарда (ерекшеліктерде), ПӘК қозғалтқышында немесе әуе винтінде көзделмеген сәйкестік сертификаты немесе сәйкестік куәлігі бар ПАЖ үлгілік конструкциясының өзгеруі, ұшуға жарамдылыққа немесе қоршаған ортаға байланысты сипаттамаларға әсер етеді.

2-тарау. Операциялардың тиісті санатында ПАЖ пайдалану тәртібі

5. ПАЖ операцияларына қолданылатын ережелер мен рәсімдер тиісті ПАЖ пайдалану сипаттамаларын ескере отырып, қолдану салаларына, ұшуды орындау ауданының сипаттамаларына, ықтимал тәуекелдерге барабар.

Басқару тәсілі, конструкция түрі және ең жоғары ұшу массасы бойынша ПАЖ жіктелуі осы Қағидаларға 1-қосымшада айқындалған.

6. Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде "Ашық", "Ерекше" және "Сертификатталған" ПАЖ қолданатын операциялардың мынадай санаттары белгіленеді.

7. "Ашық" санатындағы операцияларға мынадай талаптар сақталған жағдайда ғана ПАЖ қолданатын операциялар жатады:

1) пилотсыз авиациялық жүйеге кіретін ПАЖ әуе кемелерінің ең жоғары ұшу салмағы 1,5 кг-нан аспайды;

2) пайдаланушының әуе кеңістігінде 1-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты болған жағдайда, әуе кемелерінің максималды ұшу салмағы 1,5 кг-нан асады, бірақ 25 кг-нан аспайды;

3) ПӘК пайдаланушысында азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген пилотсыз авиациялық жүйені есепке қою туралы куәліктің болуы;

4) ПӘК әуе кемелерінің құрылыс түрі: тікұшақ немесе көп роторлы;

5) ұшу күндізгі уақытта көру сызығы (VLOS) шегінде орындалады;

6) ПӘК автономды ұшуы орындалмайды;

7) осы Қағидаларға 2-қосымшада көрсетілген жергілікті жеріне және ұшу түріне қарай пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшулар үшін метеорологиялық минимумдар сақталады;

8) бақыланатын әуе кеңістігінде жоспарланатын ұшудың шынайы биіктігі (жер бетінен ПӘК ұшу биіктігіне дейінгі тігінен арақашықтық) "Ерекше" операциялар санатында ғана орындалатын ПАЖ-ды қолдана отырып, әуе жұмыстарын және жаппай демонстрациялық ұшуларды (аэрошоу) орындауды қоспағанда, 50 м-ден аспайды;

9) бақыланбайтын әуе кеңістігінде жоспарланатын ұшудың шынайы биіктігі (жер бетінен әуе кемелерінің ұшу биіктігіне дейінгі тігінен арақашықтық) "Ерекше" операциялар санатында ғана орындалатын ПАЖ-ды қолдана отырып әуе жұмыстарын және жаппай демонстрациялық ұшуларды (аэрошоу) орындауды қоспағанда, 200 м-ден аспайды;

10) ұшу осы Қағидалар шеңберінде көп қабатты тұрғын ғимараттар (шағын аудандар, тұрғын үй кешендері, тұрғын үй массивтері, қонақ үй кешендері) орналасқан аудандар, әкімшілік ғимараттар (мемлекеттік органдар ғимараттары, көп қабатты бизнес-орталықтар мен кеңсе үй-жайлары), ғибадат үйлері (шіркеулер, мешіттер), мемлекеттік мекемелер, сауда объектілері (сауда-ойын-сауық орталықтары, базарлар, жәрмеңкелер), концерт залдары, спорт ғимараттары, ойын-сауық құрылыстары, білім беру ұйымдары, оларға іргелес ашық аумақты қоса алғанда, денсаулық сақтау, көлік құрылыстары (вокзалдар, станциялар, порттар);

11) ұшу тыйым салынған және қауіпті аймақтардан, ұшуды шектеу аймақтарынан, пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймақтарынан, пилотсыз әуе кемелерінің ұшуына арналған әуе кеңістігінің аймақтарынан тыс орындалады;

12) ПӘК ұшу бағыты (жоспарланған траекториясы) әуеайлақтың бақылау нүктесінен 8 км шегінен тыс өтеді;

13) ПӘК жүктерді тасымалдамайды, ұшу кезінде ештеңе түсірмейді немесе шашыратпайды;

14) ПӘК ұшу және қону кезінде кез келген адамнан (ұшқышсыз әуе кемесін басқаратын адамды қоспағанда), басқа көлік құралынан, ғимараттан немесе құрылыстан көлденеңінен 50 м жақын пайдаланылмайды;

15) ПӘК ұшу кезінде кез келген адамнан (пилотсыз әуе кемесін басқаратын адамды қоспағанда), басқа көлік құралынан, ғимараттан немесе құрылыстан көлденеңінен 100 м жақын пайдаланылмайды;

16) ПӘК адамдардың және (немесе) көлік құралдарының жаппай жиналуынан көлденеңінен 150 м жақын барлық жағдайларда пайдаланылмайды;

17) ПАЖ операторы пайдаланылатын ПАЖ ұшуды қауіпсіз орындау үшін жарамды техникалық жағдайда екенін және пилотсыз авиациялық жүйенің осы моделін пайдалану жөніндегі басшылықтың барлық талаптары орындалғанын растайды;

18) ПАЖ операторы осы Қағидалардың талаптарына сәйкес ПАЖ қолдану тәртібімен танысты.

8. "Ашық" санатындағы пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға арналған өтінім әуе қозғалысын басқару органдарына жіберілуге жатпайды.

9. "Ерекше" санаттағы ПАЖ операцияларына, егер мынадай шарттардың кем дегенде біреуі орындалатын болса, максималды ұшу салмағы 750 кг кем ұшқышсыз әуе кемесі бар ұшқышсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшу жатады:

1) ымыртта немесе түнде орындалатын ұшулар;

2) кеңейтілген көру аймағы (EVLOS) шегінде орындалатын ұшулар;

3) көру сызығынан тыс орындалатын рейстер (BVLOS);

4) әуе күштерінің автономды ұшулары;

5) жер бетінен немесе су бетінен ұшу биіктігіне қарамастан авиациялық жұмыстарды орындау;

6) ПАЖ қолдана отырып, демонстрациялық ұшуларды орындау;

7) елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуларды орындау;

8) бақыланатын әуе кеңістігінде, жер немесе су бетінен 50 м және одан жоғары биіктікте ұшуларды орындау;

9) бақыланбайтын әуе кеңістігінде жер немесе су бетінен 200 м және одан жоғары биіктікте ұшуды орындау;

10) пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймақтарында ұшуларды орындау;

11) егер әуе кемелерінің ұшу бағыты (жоспарланған траекториясы) әуеайлақтың бақылау нүктесінен 8 км шегінде өтсе, ұшуды орындау;

12) тыйым салынған және қауіпті аймақтарда, ұшуды шектеу аймақтарында, пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймақтарында осы аймақ мүдделері үшін белгіленген органмен келісілгеннен кейін ғана ұшуларды орындау;

13) әуе күштерінің топтық ұшуларын орындау.

10. "Ерекше" операциялар санатындағы ұшулар мынадай талаптар сақталған жағдайда орындалады:

1) елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның рұқсаты болған; немесе азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның пайдаланушыға ПАЖ пайдалана отырып авиациялық жұмыстардың рұқсат етілген түрлерін орындауға берген рұқсаты болған; немесе тиісті санаттағы ПАЖ операторының сертификаты болған;

2) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 12 мамырдағы № 506 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану қағидаларының 82-1-тармағында көрсетілген жағдайларда (бұдан әрі – ӘКП қағидалары), ӘҚБ орталығымен және жауапкершілігі аймағында (ауданында)

ұшуларды орындау жоспарланған ӘҚҚ органымен келісілген, ӘҚБ пайдаланушысы мен ӘҚБ тиісті орталығы арасындағы өзара іс-қимыл жөніндегі пайдаланушы әзірлеген нұсқаулықтың болуы;

3) осы Қағидаларға 2-қосымшада көрсетілген жергілікті жеріне және ұшу түріне қарай пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшулар үшін метеорологиялық минимумдарды сақтау;

4) ПАЖ пайдаланушысы пайдаланылатын ПАЖ ұшуды қауіпсіз орындау үшін техникалық жағдайда екенін және пилотсыз авиациялық жүйенің осы моделін пайдалану жөніндегі басшылықтың барлық талаптары орындалғанын растайды;

5) ӘҚБ ұшуы ӘҚБ қағидаларының 82-1-тармағында көрсетілген жағдайларда берілген өтінімге және ӘҚБ органдарынан әуе кеңістігін пайдалануға алынған шартқа қатаң сәйкес жүзеге асырылады;

6) ұшуды орындау ауданына ұшу алдындағы бағалау жүргізілді;

7) қажет болған жағдайда ЖІӨ қағидаларының талаптарына сәйкес құзыретті мемлекеттік органдармен келісу.

11. "Ерекше" операциялар санатында әуе кемелерінің ұшуы көру сызығында (VLOS) немесе көру сызығынан тыс (BVLOS) орындалады.

12. "Сертификатталған" операциялар санатындағы ПАЖ операцияларына мыналар жатады:

1) 750 кг және одан жоғары ПӘК ең жоғары ұшу салмағы бар ҚБАЖ пайдалану;

2) қашықтан басқарылатын авиациялық жүйелерді пайдалана отырып, ППП және ҰҚҚ бойынша халықаралық ұшуларды орындау;

3) жабдықталған ұшу-қону жолақтарын пайдалана отырып, қашықтан басқарылатын авиациялық жүйелерді пайдалану;

4) жолаушыларды тасымалдау;

5) қауіпті жүктерді тасымалдау.

13. "Сертификатталған" санатындағы ұшулар мынадай талаптар орындалған жағдайда орындалады:

1) ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттың болуы;

2) пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылық сертификатының болуы;

3) тиісті біліктілік белгілері бар қашықтықтан басқарылатын әуе кемесінің сыртқы пилоттық куәлігінің болуы.

3-тарау. Санатқа сәйкес ПАЖ операторының сертификатын немесе ҚБАЖ сыртқы пилотының куәлігін беру тәртібі

1-параграф. ПАЖ операторы сертификаттарының түрлері

14. "Ерекше" операциялар санатында ұшуларды орындау үшін ПАЖ пайдаланушы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан тиісті санаттағы ПАЖ операторының сертификатын алады.

ПАЖ операторларының сертификаттар санаттарының түрлері:

1) 1-санат (EASY Rating) – жеке мақсаттар үшін максималды ұшу салмағы 25 кг-нан кем конструкцияның мультироторлы немесе тікұшақ үлгісіндегі ПӘК бар ұшқышсыз авиациялық жүйелерді пайдаланатын ПАЖ операторлары үшін;

2) 2-санат (MID Rating) – әуе жұмыстарының мынадай түрлерін орындау үшін ең жоғары ұшу салмағы 25 кг дейінгі конструкциялардың барлық типтегі әуе күштері бар пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланатын ПАЖ операторлары үшін:

әуе түсірілімдері және бақылаулар;

іздеу және авариялық-құтқару жұмыстары.

3) 3-санат (HIGH Rating) – әуе жұмыстарының мынадай түрлерін орындау үшін ең жоғары ұшу салмағы 750 кг дейінгі конструкциялардың барлық типті ПӘК ұшқышсыз авиациялық жүйелерді пайдаланатын ПАЖ операторлары үшін:

әуе түсірілімдері және бақылаулар (ЕЖҰМ-мен ПӘК үшін 25 кг және одан жоғары) ;

іздігіру және авариялық-құтқару жұмыстары (ЕЖҰМ-мен ПӘК үшін 25 кг және одан жоғары);

авиациялық-химиялық жұмыстар;

құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстары;

Каспий теңізінің үстіндегі әуе кеңістігінде ұшу;

теңіз кемелерінен және теңіз бұрғылау қондырғыларынан ұшу;

жүктерді тасымалдау;

эксперименттік және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу үшін ұшу;

ұшуды, авиациялық радиобайланысты және әуеайлақ схемаларын радиотехникалық қамтамасыз етудің жердегі құралдарын ұшу тексерулері (айналып ұшуы).

15. "Сертификатталған" операциялар санатында ұшуларды орындау үшін ПАЖ пайдаланатын адам азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан авиация персоналы куәліктерін беру және қолданылу мерзімін ұзарту қағидаларының талаптарына Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 26 қыркүйектегі № 750 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8782 болып тіркелген) және Халықаралық Азаматтық авиация ұйымының (бұдан әрі – ИКАО) Конвенциясына 1-қосымшаға сәйкес қашықтықтан басқарылатын авиация жүйесінің сыртқы ұшқышының куәлігін алады.

16. 1-санаттағы ПАЖ операторына қойылатын жалпы талаптар (EASY Rating).

1) жасы – 16 жастан кем емес;

2) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде ПАЖ операторларын бастапқы теориялық даярлау бағдарламасы бойынша оқуды сәтті аяқтау.

17. 2-санаттағы ПАЖ операторына қойылатын жалпы талаптар (MID Rating).

1) жасы – 18 жастан кем емес;

2) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде ПАЖ операторларын бастапқы теориялық даярлау курсына оқуды сәтті аяқтау;

3) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде әуе күштері конструкциясының тиісті түріне ПАЖ операторларын бастапқы практикалық даярлау курсынан сәтті өту.

18. 3-санаттағы ПАЖ операторына қойылатын жалпы талаптар (HIGH Rating).

1) жасы – 18 жастан кем емес;

2) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде сертификатталған авиациялық оқу орталығында ПАЖ операторларын бастапқы теориялық даярлау курсына оқуды табысты аяқтау;

3) Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде сертификатталған АОО-да ПӘК конструкциясының тиісті түріне ПАЖ операторларын бастапқы практикалық даярлау курсынан сәтті өту.

19. ПАЖ операторларын бастапқы теориялық және практикалық даярлау бағдарламаларына қойылатын талаптар, сондай-ақ келісу тәртібі осы Қағидаларға 2-1-қосымшада айқындалған.

Ескерту. 19-тармақ жаңа редакция - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

20. 2 және 3 санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшаға жазба енгізу үшін оператор осы Қағидаларға 4-қосымшада келтірілген нысан бойынша өтініш толтырады.

20-1. 2 және 3 санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшаға біліктілік жазбасын енгізу үшін біліктілік талаптары осы Қағидаларға 4-1-қосымшада айқындалған.

2-санаттағы және 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына біліктілік жазбасын енгізу үшін ПАЖ операторларының біліктілік деңгейін айқындау кезінде теориялық білімдерін тексеру және практикалық дағдыларын бағалау тәртібі осы Қағидаларға 4-2-қосымшада айқындалған.

Ескерту. Қағидалар 20-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

21. Пилотсыз әуе кемесі конструкциясының қосымша түрі үшін біліктілік жазбасын алу үшін ПАЖ операторы сертификатының иесі тиісті дағдылар мен білімдерді көрсетеді. Пилотсыз әуе кемесі конструкциясының типі туралы жаңа біліктілік жазбасын берілген ПАЖ операторының сертификатына азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым енгізеді.

22. Қашықтықтан басқарылатын авиациялық жүйенің сыртқы пилотына қойылатын біліктілік талаптары "Авиациялық персонал куәлігін алу үшін адамға қойылатын біліктілік талаптарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 13 маусымдағы № 362 бұйрығында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7058 болып тіркелген) белгіленген.

2-параграф. ПАЖ операторының сертификаттарын беру тәртібі

23. 1-санатты ПАЖ операторының сертификатын алу үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

- 1) осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш;
- 2) жеке куәліктің көшірмесі;

3) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген 1-санаттағы немесе 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторларын теориялық даярлау бағдарламасы бойынша оқуды сәтті аяқтағаны туралы құжаттың көшірмесі.

24. 2-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын алу және (немесе) біліктілік жазбасын енгізу үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

- 1) осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш;
- 2) жеке куәліктің көшірмесі;

3) Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторларын теориялық даярлау бағдарламасы бойынша оқуды сәтті аяқтағаны туралы құжаттың көшірмесі;

4) Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде ПАЖ конструкциясының тиісті түріне (ПАЖ операторының сертификатын бастапқы беру немесе жаңа біліктілік жазбасын енгізу үшін) ПАЖ операторларын практикалық даярлау курсынан сәтті өткені туралы құжаттың көшірмесі;

5) осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша практикалық дағдыларды бағалау актісі (ПАЖ операторының сертификатын бастапқы беру кезінде немесе жаңа біліктілік жазбасын енгізу үшін немесе біліктілік жазбасын ұзарту үшін);

6) "Денсаулық сақтау саласында мемлекеттік қызметтер көрсетудің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 18 мамырдағы № ҚР ДСМ-49/2020 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20665 болып тіркелген)

диспансерлік есепте (психоневрологиялық және наркологиялық ұйымдарда) болуы/ болмауы туралы анықтамалардың көшірмелері;

7) "Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің және оның аумақтық органдарының мемлекеттік қызметтер көрсету қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының 2020 жылғы 18 мамырдағы № 64 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20674 болып тіркелген) соттылығының болуы не болмауы туралы анықтаманың көшірмесі.

25. 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын алу, біліктілік жазбасын енгізу немесе ұзарту үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

1) осы Қағидаларға 4-қосымшада келтірілген нысан бойынша өтініш;

2) жеке куәліктің көшірмесі;

3) сертификатталған АОО-да азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген 3-санаттағы ПАЖ операторларын теориялық даярлау бағдарламасы бойынша оқуды сәтті аяқтағаны туралы құжаттың көшірмесі;

4) Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде сертификатталған АОО-да (ПАЖ операторының сертификатын бастапқы беру немесе жаңа біліктілік жазбасын енгізу үшін) ПАЖ операторларын практикалық даярлау курсынан ПӘК конструкциясының тиісті түріне сәтті өткені туралы құжаттың көшірмесі;

5) осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша практикалық дағдыларды бағалау актісі (ПАЖ операторының сертификатын бастапқы беру кезінде немесе жаңа біліктілік жазбасын енгізу үшін немесе біліктілік жазбасын ұзарту үшін);

6) осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес нысан бойынша теориялық білімді тексеру актісі (біліктілік жазбасы ұзартылған жағдайда).

7) "Денсаулық сақтау саласында мемлекеттік қызметтер көрсетудің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 18 мамырдағы № ҚР ДСМ-49/2020 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20665 болып тіркелген) диспансерлік есепте (психоневрологиялық және наркологиялық ұйымдарда) болуы/ болмауы туралы анықтамалардың көшірмелері;

8) "Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің және оның аумақтық органдарының мемлекеттік қызметтер көрсету қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының 2020 жылғы 18 мамырдағы № 64 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20674 болып тіркелген) соттылығының болуы не болмауы туралы анықтаманың көшірмесі.

26. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде жүргізіледі.

27. Өтініш берушіге рұқсат беруден бас тартылады:

1) ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың 23, 24, 25-тармақтарында көрсетілген тізбеге сәйкес келмеген;

2) өтініш беруші рұқсат алу үшін ұсынған құжаттардың және (немесе) олардағы деректердің (мәліметтердің) анық еместігі анықталғанда;

3) өтелмеген соттылығы бар;

4) өтініш беруші наркологиялық немесе психоневрологиялық диспансерде есепте болған кезде.

28. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына осы Қағидаларға 7-қосымшада көрсетілген нысанға сәйкес оның ажырамас бөлігі болып табылатын БС операторының тиісті сертификаты немесе БС операторының сертификатына қосымша жіберіледі.

29. 1-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты ол берілген күннен бастап, бес жылдан аспайтын кезең ішінде жарамды болып табылады.

30. 2 және 3 санаттағы ПАЖ операторы сертификаттарының қолданылу мерзімі оған қосымшада қамтылған біліктілік жазбаларының қолданылу мерзімімен айқындалады.

31. Біліктілік жазбасының қолданылу мерзімі біліктілік жазбасы ПАЖ операторының сертификатына енгізілген күннен бастап есептеледі.

32. Біліктілік жазбаларын ұзарту мерзімдері:

2-санаттағы ПАЖ операторлары үшін-біліктілік жазбасының қолданылу мерзімі өткеннен кейін 2 (екі) жылда бір рет;

3-санаттағы ПАЖ операторлары үшін-біліктілік жазбасының қолданылу мерзімі өткеннен кейін жыл сайын.

3-параграф. 2-санат және 3-санат ПАЖ операторының біліктілік жазбаларын енгізу және ұзарту тәртібі

33. Біліктілік жазбасы 2 санаттағы және 3 санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшаға енгізіледі:

1) 2-санаттағы және 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын бастапқы беру;

2) MVS конструкциясының жаңа түріне немесе ЕЖҰМ санатына рұқсат алу;

3) біліктілік жазбасын ұзарту.

34. 2-санаттағы оператор сертификатына қосымшаға біліктілік жазбасын енгізу үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама

негізінде конструкцияның тиісті түріне ПАЖ операторларын практикалық даярлау курсы сәтті аяқтау және практикалық дағдыларды бағалаудың оң нәтижесі негіз болып табылады.

35. 2-санаттағы оператор сертификатына қосымшаға әрбір біліктілік жазбасын ұзарту үшін негіздеме әуе күштері конструкциясының әрбір түрі бойынша практикалық дағдыларды бағалаудың оң нәтижесі болып табылады.

36. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарлама негізінде конструкцияның тиісті түріне ПАЖ операторларын практикалық даярлау курсы сәтті аяқтау және практикалық дағдыларды бағалаудың оң нәтижесі 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшаға біліктілік жазбасын енгізу үшін негіз болып табылады.

37. 3-санаттағы оператор сертификатына қосымшаға әрбір біліктілік жазбасын ұзарту үшін теориялық білімді тексерудің және әуе күштері конструкциясының әрбір түрі бойынша практикалық дағдыларды бағалаудың оң нәтижесі негіз болып табылады.

4-параграф. 1-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұру немесе кері қайтарып алу тәртібі

38. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасы кодексінің 563-бабына сәйкес әуе кеңістігін пайдалану тәртібін ПАЖ операторы бұзған кезде 1-санаттағы ПАЖ оператор сертификатының қолданылуын күнтізбелік 30 күн мерзімге тоқтата тұрады.

39. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым күнтізбелік 3 (үш) күн ішінде 1-санаттағы ПАЖ сертификатын ұстаушыға сертификатты алу процесінде көрсеткен және өз қолымен растаған электрондық пошта арқылы сертификаттың қолданылуын тоқтата тұру туралы хабарлама жібереді.

40. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің 563-бабына сәйкес әуе кеңістігін пайдалану тәртібін ПАЖ операторы бір жыл ішінде қайталап бұзған кезде 1-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын кері қайтарып алу туралы шешім қабылдайды.

41. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым күнтізбелік 3 (үш) күн ішінде 1-санаттағы ПАЖ сертификатын ұстаушыға сертификатты алу процесінде көрсеткен және өз қолымен растаған электрондық пошта арқылы сертификатты қайтарып алу туралы хабарлама жібереді.

42. 1-санаттағы ПАЖ операторы сертификатын ұстаушы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым хабарлама алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде 1-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға қайтарады.

Егер белгіленген мерзімде 1-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты қайтарылмаса, қайтару заңнамада белгіленген тәртіппен сот арқылы жүзеге асырылады.

5-параграф. 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұру немесе кері қайтарып алу тәртібі

43. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұрады, :

1) пилотсыз әуе кемесінің ұшуға жарамдылығына әсер ететін жұмыстарды орындау технологиясын сақтамау;

2) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның тексерулері кезінде анықталған кәсіптік даярлықтың жеткіліксіздігі;

3) бәс қолдана отырып ұшуды қамтамасыз ету немесе орындау кезінде белгіленген талаптарды біржолғы өрескел бұзу;

4) пилотсыз әуе кемесін алкогольдік, есірткілік мас күйінде басқаруға байланысты қызметті орындау арқылы жүзеге асырылады.

2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ оператор сертификатының қолданылуын тоқтата тұру бір мезгілде тиісті ПАЖ оператор сертификатындағы біліктілік жазбаларының қолданылуын тоқтатады.

44. 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұру мерзімі ПАЖ операторының сертификаты уақытша тоқтатылған тұлғаға акт берілген күннен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күннен аспайды.

45. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұрған лауазымды адамы инспекторлық нұсқаманы ресімдейді, онда ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұрудың негізі, оның жасалған күні, сертификаттың қолданылуын тоқтата тұру туралы инспекторлық нұсқаманы жасаған лауазымды адамның лауазымы, тегі, аты және әкесінің аты (ол болған кезде) көрсетіледі ПАЖ операторының сертификаты тоқтатылған тұлға туралы мәліметтер.

46. 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұру туралы инспекторлық нұсқамаға оны жасаған азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның лауазымды адамы қол қояды.

47. Инспекторлық нұсқамаға азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның лауазымды адамы қол қояды.

48. 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының қолданылуын тоқтата тұру туралы инспекторлық нұсқаманың көшірмесі қолхатпен тапсырылады немесе хабарламалардың кепілді жеткізілуін қамтамасыз ететін электрондық байланыс арналары арқылы ПАЖ операторы сертификаты уақытша тоқтатылған тұлғаға электрондық түрде жіберіледі.

49. Егер белгіленген мерзімде 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының иесі немесе ПАЖ операторы сертификатының иесі бағынысты болатын пайдаланушының басшысы осы Қағидалардың 43-тармағының 1), 2), 3), 4)

тармақшаларында көрсетілген бұзушылықтарды жоймаса 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты кері қайтарылады.

50. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын қайтарып алады:

1) өзі ұсынған құжаттарды бұрмалау арқылы ПАЖ операторының сертификатын алу;

2) қызметтік функцияларды орындауға қатысты жазбаларды және олармен байланысты деректерді бұрмалау;

3) 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты тоқтатылғаннан кейін белгіленген мерзімде бұзушылықты жоймағанда;

4) бәс қолдану арқылы ұшуды қамтамасыз ету немесе орындау кезінде белгіленген талаптарды қайталап өрескел бұзу;

5) сот шешімі бойынша.

51. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым шешім қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні мерзімінде 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын кері қайтарып алу туралы жазбаша немесе электрондық нысанда ПАЖ операторының немесе қарамағында көрсетілген тұлға бар пайдаланушы басшысының сертификатын иеленуші болып табылатын адамды хабардар етеді.

52. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан хабарлама алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының иесі немесе бағынысты ПАЖ операторы сертификатының иесі пайдаланушы басшысы ПАЖ операторының сертификатын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға қайтарады.

53. Егер белгіленген мерзімде 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты қайтарылмаса, сертификатты қайтару заңнамада белгіленген тәртіппен сот арқылы жүзеге асырылады.

4-тарау. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсаттарды беру, беруден бас тарту, тоқтата тұру немесе кері қайтарып алу тәртібі

54. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен 0,25 кг-нан 1,5 кг-ға дейін ЕЖҰМ бар пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын орындау үшін ПАЖ пайдаланушыға елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсат алу қажет.

55. Максималды ұшу салмағы 0,25 кг-нан аз әуе күштерінің ұшуы үшін рұқсат алу талап етілмейді.

56. 1,5 кг-нан 750 кг-ға дейінгі МТМ бар пилотсыз әуе кемесі бар ПАЖ пайдаланушының елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауы үшін негіздеме ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға қолданыстағы рұқсат болып табылады.

57. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсатты азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ пайдаланушысына 5 (бес) жыл мерзімге береді.

58. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсат алуға өтініш берген кезде өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

- 1) осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш;
- 2) жеке куәліктің көшірмесі;
- 3) 1-санатты ПАЖ операторының сертификаты.

59. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде жүргізіледі. Осы Қағидалардың талаптарына сәйкессіздіктер анықталған жағдайда, өтініш берушіге анықталған ескертулерді күнтізбелік 7 (жеті) күнге дейінгі мерзімде жою мүмкіндігі беріледі.

60. Ескертулер осы Қағидалардың 59-тармағында белгіленген мерзімде жойылмаған жағдайда, азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым рұқсат беруден бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы шешім қабылданғаннан кейін күнтізбелік 3 (үш) күн ішінде өтініш берушіге хабарлайды.

61. Өтініш берушіге:

1) ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың 58-тармағында көрсетілген тізбеге сәйкес келмеген;

2) өтініш беруші рұқсат алу үшін ұсынған құжаттардың және (немесе) олардағы деректердің (мәліметтердің) анық еместігі анықталған кезде рұқсат беруден бас тартылады.

62. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына осы Қағидаларға 9-қосымшада көрсетілген нысанға сәйкес елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсат жіберіледі.

63. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің 563-бабына сәйкес АӘК пайдаланушы әуе кеңістігін пайдалану тәртібін бұзған кезде елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсаттың қолданылуын күнтізбелік 30 (отыз) күн мерзімге тоқтата тұрады.

64. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым күнтізбелік 3 (үш) күн ішінде елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсатты ұстаушыға рұқсатты алу процесінде көрсеткен және өз қолымен растаған электрондық пошта арқылы рұқсаттың қолданылуын тоқтата тұру туралы хабарлама жібереді.

65. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің 563-бабына сәйкес ПАЖ пайдаланушы

әуе кеңістігін пайдалану тәртібін бір жыл ішінде қайталап бұзған кезде рұқсатты кері қайтарып алу туралы шешім қабылдайды.

66. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым күнтізбелік 3 (үш) күн ішінде рұқсат иесіне рұқсат алу процесінде көрсеткен және өз қолымен растаған электрондық пошта арқылы елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсатты қайтарып алу туралы хабарлама жібереді.

67. Рұқсатты ұстаушы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым хабарламаны алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсатты азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға қайтарады.

Егер рұқсат белгіленген мерзімде қайтарылмаса, қайтару заңнамада белгіленген тәртіппен сот арқылы жүзеге асырылады.

5-тарау. ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттарды беру, беруден бас тарту, тоқтата тұру және кері қайтарып алу тәртібі

68. Осы Қағидалар шеңберінде пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып авиациялық жұмыстардың мынадай түрлері каралады:

- 1) әуе түсірілімдері мен бақылаулар;
- 2) іздестіру және авариялық-құтқару жұмыстары;
- 3) авиациялық-химиялық жұмыстар;
- 4) құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстары;
- 5) Каспий теңізінің үстіндегі әуе кеңістігінде ұшулар;
- 6) теңіз кемелерінен және теңіз бұрғылау қондырғыларынан ұшулар;
- 7) жүктерді тасымалдау;
- 8) эксперименттік және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу үшін ұшулар;

9) ұшуды, авиациялық радиобайланысты және әуесайлақ схемаларын радиотехникалық қамтамасыз етудің жердегі құралдарын ұшу тексерулері (айналып ұшуы).

69. Авиациялық жұмыстардың түріне, жұмыстарды орындау орнына, БВҚ конструкциясының түріне және оның ең жоғары ұшу массасына, сондай-ақ ұшқышсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуларды орындауға байланысты тәуекелдерге байланысты азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым рұқсаттардың мынадай түрлерін береді:

1) 1-деңгейдегі BAS (1-деңгей-төмен тәуекел) көмегімен авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат;

2) 2-деңгейдегі (Level 2-high Risk) ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат.

70. Пайдаланушыға рұқсат етілген АЖЖ жұмыс түрлері осы Қағидаларға 10-қосымшада көрсетілген нысанға сәйкес АЖЖ қолдану арқылы авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатқа қосымшада көрсетіледі.

71. 1-деңгейдегі (Level 1-Low Risk) ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттар тәуекелі төмен авиациялық жұмыстардың мынадай түрлерін орындауды жоспарлайтын ПАЖ пайдаланушыларына беріледі:

әуе түсірілімдері және бақылаулар;

іздеу және авариялық-құтқару жұмыстары.

ПАЖ қолданатын авиациялық жұмыстардың бұл түрлері құрылымның барлық түрлерінің сериялық өндірісінің бақыланатын және бақыланбайтын әуе кеңістігінде орындалуы мүмкін.

Ұшқышсыз авиациялық жүйеге кіретін әуе күштерінің максималды ұшу салмағы 25 кг-нан аз болуы керек.

72. 2-деңгейдегі (Level 2-high Risk) ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттар авиациялық жұмыстардың мынадай түрлерін орындауды жоспарлайтын ПАЖ пайдаланушыларына беріледі:

әуе түсірілімдері және бақылаулар (ЕЖҰМ 25 кг және одан жоғары ЕЖҰМ үшін);

іздіктеу және авариялық-құтқару жұмыстары (ЕЖҰМ 25 кг және одан жоғары ЕЖҰМ үшін);

авиациялық-химиялық жұмыстар;

құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстары;

Каспий теңізінің үстіндегі әуе кеңістігінде ұшу;

теңіз кемелерінен және теңіз бұрғылау қондырғыларынан ұшу;

жүктерді тасымалдау;

эксперименттік және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу үшін ұшу;

ұшуды, авиациялық радиобайланысты және әуеайлақ схемаларын радиотехникалық қамтамасыз етудің жердегі құралдарын ұшу тексерулері (айналып ұшуы).

ПАЖ қолданатын авиациялық жұмыстардың бұл түрлері бақыланатын және бақыланбайтын әуе кеңістігінде, сондай-ақ Каспий теңізінің үстіндегі әуе кеңістігінде, конструкцияның барлық түрлерінің сериялық өндірісінің ПАЖ орындалуы мүмкін.

Ұшқышсыз авиациялық жүйеге кіретін әуе күштерінің максималды ұшу салмағы 750 кг-нан аз болуы керек.

73. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуді бақылау шеңберінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындайтын және 1-деңгейдегі рұқсаты бар ПАЖ пайдаланушыларын іріктеп және жоспардан тыс тексеруді жүзеге асырады.

2-параграф. 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат алу тәртібі

74. 1 деңгейді қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат алу үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

- 1) осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш;
- 2) пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды жүргізу жөніндегі азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген басшылықтың электрондық көшірмесі;
- 3) ПАЖ әрбір моделіне бекітілген техникалық қызмет көрсету бағдарламасының (регламентінің) электрондық көшірмесі;
- 4) пайдаланушының меншігіндегі немесе жалға алған барлық ПАЖ есепке қою туралы куәліктердің электрондық көшірмелері (жалдау шартының көшірмесі).

75. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде жүргізіледі.

76. Өтініш пен қоса берілген құжаттардың осы Қағидалардың талаптарына сәйкессіздігі анықталған кезде өтініш берушіге анықталған ескертулерді күнтізбелік 7 (жеті) күнге дейінгі мерзімде жою мүмкіндігі беріледі.

Ескертулер белгіленген мерзімде жойылмаған жағдайда, өтініш берушіге бас тарту себептерін көрсете отырып, өтінішті және құжаттарды қараудан бас тарту туралы шешім жіберіледі.

77. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық немесе почталық мекенжайына осы Қағидаларға 10-қосымшада көрсетілген нысанға сәйкес 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат жіберіледі.

78. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым оны берген күннен бастап екі жылдан аспайтын кезең ішінде 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат жарамды болып табылады. 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатқа өзгерістер енгізілген кезде рұқсат бұрын берілген (ағымдағы) сертификаттың қолданылу мерзіміне беріледі.

3-параграф. 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатқа өзгерістер енгізу тәртібі

79. Авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсатқа 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып өзгерістер енгізіледі:

- 1) ПАЖ пайдаланушысының өтініші бойынша;
- 2) ПАЖ пайдаланушысын тексерудің нәтижелері бойынша уәкілетті ұйымның шешімі бойынша.

80. Пайдаланылатындармен бір типтегі пилотсыз авиациялық жүйелерді меншікке сатып алу, жалға алу кезінде ПАЖ пайдаланушы уәкілетті ұйымға осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтінішті және ПАЖ пайдаланушысының

меншігіндегі немесе жалға алған барлық ПАЖ есепке қою туралы куәліктердің электрондық көшірмелерін (жалдау шартының көшірмесі) жібереді.

81. Авиациялық жұмыстардың түрі өзгерген немесе қосылған кезде, өзі бұрын пайдаланбаған басқа типтегі пилотсыз авиациялық жүйелерді меншікке сатып алған, жалға алған кезде, ПАЖ пайдаланушы осы Қағидалардың 74-тармағында көрсетілген құжаттарды азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға жібереді.

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде жүргізіледі.

82. Өтініш пен қоса берілген құжаттардың осы Қағидалардың талаптарына сәйкессіздігі анықталған кезде өтініш берушіге анықталған ескертулерді күнтізбелік 7 (жеті) күнге дейінгі мерзімде жою мүмкіндігі беріледі.

Ескертулер белгіленген мерзімде жойылмаған жағдайда, өтініш берушіге бас тарту себептерін көрсете отырып, өтінішті және құжаттарды қараудан бас тарту туралы шешім жіберіледі.

83. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 1-деңгейдегі АӘК қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатқа тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізеді және өтініш берушінің электрондық немесе почта мекенжайына жібереді.

4-параграф. 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат алу тәртібі

84. 2-деңгейді қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат алу үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш;

2) пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды жүргізу жөніндегі азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген басшылықтың электрондық көшірмесі;

3) техникалық қызмет көрсетуді реттеу жөніндегі пайдаланушының азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген басшылығының электрондық көшірмесі;

4) Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бәс пайдалану процесінде тәуекелдерді бағалау жөніндегі пайдаланушы басшылығының электрондық көшірмесі;

5) пайдаланушының меншігіндегі немесе жалға алған барлық ПАЖ есепке қою туралы куәліктердің электрондық көшірмелері (жалдау шартының көшірмесі).

85. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде жүргізіледі.

86. Өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттардың осы Қағидалардың талаптарына сәйкессіздігі анықталған кезде өтініш берушіге анықталған ескертулерді күнтізбелік 7 (жеті) күнге дейінгі мерзімде жою мүмкіндігі беріледі.

Ескертулер белгіленген мерзімде жойылмаған жағдайда, өтініш берушіге бас тарту себептерін көрсете отырып, өтінішті және құжаттарды қараудан бас тарту туралы шешім жіберіледі.

87. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық немесе почталық мекенжайына осы Қағидаларға 10-қосымшада көрсетілген нысанға сәйкес 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат жіберіледі.

88. Тексеру кестесіне сәйкес ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуді бақылау шеңберінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым жыл сайын тексерген жағдайда, 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат мерзімсіз болып табылады.

5-параграф. 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатқа өзгерістер енгізу тәртібі

89. Авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсатқа 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып өзгерістер енгізіледі:

- 1) ПАЖ пайдаланушысының өтініші бойынша;
- 2) ПАЖ пайдаланушысын тексеру нәтижелері бойынша уәкілетті ұйымның шешімі бойынша.

90. Пайдаланылатындармен бір типтегі пилотсыз авиациялық жүйелерді меншікке сатып алу, жалға алу кезінде ПАЖ пайдаланушы уәкілетті ұйымға осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтінішті және ПАЖ пайдаланушысының меншігіндегі немесе жалға алған барлық ПАЖ есепке қою туралы куәліктердің электрондық көшірмелерін (жалдау шартының көшірмесі) жібереді.

91. Авиациялық жұмыстардың түрі өзгерген немесе қосылған кезде, өзі бұрын пайдаланбаған басқа типтегі пилотсыз авиациялық жүйелерді меншікке сатып алған, жалға алған кезде ПАЖ пайдаланушы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға осы Қағидалардың 84-тармағында көрсетілген құжаттарды жібереді.

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде жүргізіледі.

92. Өтініш пен қоса берілген құжаттардың осы Қағидалардың талаптарына сәйкессіздігі анықталған кезде өтініш берушіге анықталған ескертулерді күнтізбелік 7 (жеті) күнге дейінгі мерзімде жою мүмкіндігі беріледі.

Ескертулер белгіленген мерзімде жойылмаған жағдайда, өтініш берушіге бас тарту себептерін көрсете отырып, өтінішті және құжаттарды қараудан бас тарту туралы шешім жіберіледі.

93. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 2-деңгейдегі АӘК қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатқа тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізеді және өтініш берушінің электрондық немесе почта мекенжайына жібереді.

6-параграф. ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттарды тоқтата тұру және кері қайтарып алу тәртібі

94. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым мынадай жағдайлардың бірі басталған кезде 1 деңгей немесе 2 деңгей ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттың қолданылуын тоқтата тұрады:

1) ПАЖ пайдаланушы осы Қағидаларда белгіленген талаптар мен шектеулерді сақтамаған;

2) Заңның 16-3-бабы 2-тармағының 1), 4) және 7) тармақшаларында көзделген бұзушылықтар анықталған;

3) пайдаланушының жазбаша өтініші.

Ескерту. 94-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

95. Осы Қағидалардың 94-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген бұзушылықтар анықталған кезде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым бұзушылықтар анықталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде 1-деңгейлі немесе 2-деңгейлі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатты тоқтата тұру туралы жазбаша хабарлама жібереді.

96. ПАЖ пайдаланушысы хабарламаны алғаннан кейін 7 (жеті) жұмыс күні ішінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі түзету іс-қимылдарының жоспарын (бұдан әрі-жоспар) қарау және келісу үшін жібереді.

97. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тексеруді жүргізу жолымен белгіленген мерзімдерде ПАЖ пайдаланушысының келісілген жоспардың орындалуын бақылайды.

98. Жоспардың орындалуын тексеру қорытындысы бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 5 (бес) жұмыс күні ішінде:

жоспар орындалған жағдайда ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсаттың қолданылуы қайта басталады;

жоспар орындалмаған жағдайда дәлелді бас тартуды жібереді.

99. ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсаттың қолданылуын қайта бастау немесе рұқсатты қайта бастаудан бас тарту жөніндегі шешімді азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым пайдаланушыға тексеру

аяқталған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жазбаша немесе электрондық нысанда хабарлайды.

100. Бұзушылықты жоймаған жағдайда, тоқтатыла тұрған күннен бастап алты ай ішінде ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат қайтарып алынады. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым рұқсатты кері қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап екі жұмыс күні ішінде ПАЖ пайдаланушысын хабардар етеді.

6-тарау. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды қауіпсіз орындау тәртібі мен шарттары

101. Әуе кеңістігін пайдаланушы (ПАЖ операторы, ПАЖ пайдаланушысы) әуе кеңістігін пайдалану саласындағы нормативтік құқықтық актілердің және осы Қағидалардың 7-тармағының, сондай-ақ ұшуды орындау үшін пайдаланылатын ПАЖ пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың талаптарын сақтайды. Ұшқышсыз әуе кемесін басқару басқа адамдардың өміріне немесе олардың мүлкінің сақталуына қауіп төндіретін немқұрайлылық немесе абайсыздық көрінісінсіз жүзеге асырылады.

100-1. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым:

1) ұсынылған құжаттарды бұрмалау арқылы ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсат алу;

2) ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатты заңсыз пайдалану немесе заңсыз іс-әрекеттер жасау;

3) егер өтініш берушіге қатысты заңды күшіне енген, оған осы қызмет түрін көрсетуге тыйым салатын сот шешімі болса;

4) пайдаланушының жазбаша өтініші бар жағдайларда 1-деңгей немесе 2-деңгей ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсаттарды қайтарып алады.";

Ескерту. Қағидалар 100-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

102. ПАЖ қолдана отырып ұшулар осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес ұшатын жеріне және түріне қарай ұшқышсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшулар үшін метеорологиялық минимумдарға сәйкес орындалады. Белгіленген метеорологиялық минимумдарды сақтамай, ұшқышсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуларды орындау кезінде бұл ұшулар ӘКП қағидаларының 144-тармағына сәйкес әуе қозғалысын басқару орталықтары қысқа мерзімді шектеулер енгізген кезде ғана орындалады.

103. Әрбір ұшу алдында ПАЖ пайдаланушысы (ПАЖ операторы немесе сыртқы ұшқыш) ұшқышсыз авиациялық жүйенің техникалық жарамдылығын (жарамдылығын) тексереді. Пилотсыз авиациялық жүйені ақаулы жағдайда пайдалануға жол берілмейді.

104. Әуе күштерінің ұшуын орындау кезінде ПАЖ пайдаланушысы (ПАЖ операторы немесе сыртқы ұшқыш) соқтығысу қаупінен аулақ болады және егер бұл әуе кемелеріне, адамдарға немесе олардың мүлкіне қауіп төндіруі мүмкін болса, ұшуды тоқтатады.

105. ПАЖ пайдаланушысы (ПАЖ операторы немесе сыртқы ұшқыш) алкогольдік немесе есірткілік мас күйінде пилотсыз авиациялық жүйені пайдаланбайды.

106. ПАЖ бөгде адамға беруге Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда ішкі істер органдарының, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметінің және Ұлттық қауіпсіздік органдарының қызметкерлеріне ПАЖ беру мақсатында ғана жол беріледі.

107. Шекара маңы белдеуінің әуе кеңістігінде ПАЖ қолдана отырып ұшулар Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі органдарымен, Әуе қорғанысы әскерлері органдарымен, әуе қозғалысын басқару органдарымен қызмет басталғанға дейін кемінде 5 (бес) тәулік бұрын келісіледі.

108. Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің және оларға жүктелген міндеттерді орындау кезінде басқа да уәкілетті органдардың пилотсыз авиациялық жүйелерін қолдана отырып орындалатын ұшуларды қоспағанда, Шекаралық белдеудің үстіндегі әуе кеңістігінде ПАЖ қолдана отырып ұшулар Заңның 33-бабының 4-тармағына сәйкес жүзеге асырылады. Шекаралық белдеудің үстінен уәкілетті органдардың ПАЖ қолдана отырып ұшулар Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметімен келісім бойынша Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің рұқсатымен жүзеге асырылады.

109. Пилотсыз әуе кемелерінің сынақ (демонстрациялық) ұшулары ЖК қағидаларының 143-тармағына сәйкес әуе кеңістігін пайдаланудың уақытша режимі белгіленген жағдайда ғана жүргізіледі.

110. Эксперименттік авиацияның пилотсыз авиациялық жүйелерін, сондай-ақ азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген сәйкестік куәлігі жоқ ПАЖ жекелеген даналарын қолдана отырып ұшулар жүргізіледі:

елді мекендерден тыс;

тыйым салынған аймақтардан, ұшуды шектеу аймақтарынан, қауіпті аймақтардан, әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймақтарынан, ұшқышсыз әуе кемелерінің ұшуына арналған әуе кеңістігінің аймақтарынан тыс;

бақыланатын әуе кеңістігінен тыс.

1-параграф. "Ашық" операциялар санатындағы ұшуларды орындау ерекшеліктері

111. Ұшуды орындауға дайындық процесінде "отряд" санатындағы ПАЖ пайдаланушысы ұшқышсыз әуе кемесінің ұшуына әсер етуі мүмкін факторларды

ескереді және әуе кеңістігін пайдалану тәртібінің бұзылуына жол бермеу және әуе күштерінің ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша мынадай шараларды қабылдайды:

1) ұшу ауданының әуе кеңістігінің құрылымын зерделейді. Ұшу елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарынан, тыйым салынған және қауіпті аймақтардан, ұшуды шектеу аймақтарынан, пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймақтарынан, пилотсыз әуе кемелерінің ұшуына арналған әуе кеңістігінің аймақтарынан тыс өтетініне көз жеткізу қажет.

Әуеайлақ маңында ұшуларды орындау кезінде әуе күштерінің жоспарланған ұшу бағыты әуеайлақтың бақылау нүктесінен 8 км шегінен тыс өтетініне көз жеткізіңіз;

2) ұшу бағытын мынадай талаптар сақталатындай етіп жоспарлайды:

әуе күштерінің болжамды ұшу немесе қону орнынан 50 м радиуста адамдар, көлік құралдары, ғимараттар немесе құрылыстар жоқ;

әуе күштерінің жоспарланған ұшу бағыты кез келген адамнан, көлік құралынан, ғимараттан немесе құрылыстан көлденеңінен 100 м-ден жақын өтпейді;

әуе күштерінің жоспарланған ұшу бағыты көлденеңінен немесе адамдар мен (немесе) көлік құралдарының жаппай жиналуынан 150 м-ден жақын өтпейді;

3) ұшуды орындау уақытына арналған болжамда ауа райының қауіпті құбылыстары болған жағдайда ұшуды орындауды жоспарламайды;

4) басқару арнасын жоғалтқан кезде маршруттың кез келген нүктелерінен ұшу нүктесіне әуе кемелерін қауіпсіз қайтару мүмкіндігін көздейді.

112. Бір қашықтан пилоттау пультінен екі және одан да көп МВС бір мезгілде басқаруға жол берілмейді.

113. "Ашық" операциялар санатында топтық ұшуларды орындауға жол берілмейді.

2-параграф. "Ерекше" операциялар санатындағы ұшуларды келісу және орындау тәртібі

114. "Ерекше" операциялар санатын пайдалана отырып, ұшуларды орындауды келісуді және ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға рұқсат беруді ӘҚБ органдары ұшқышсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға өтінім берген кезде ЖК қағидаларының 5-бөлімінде көзделген тәртіппен жүргізеді.

115. ЖК қағидаларының 82-1-тармағында көрсетілген "Ерекше" санаттағы ЖСҚ-ны қолдана отырып ұшуларды орындау кезінде пайдаланушы осы Қағидаларға 12-қосымшада келтірілген нысан бойынша ЖСҚ-ны пайдаланушы мен ӘҚҚ-ның тиісті орталығы арасындағы өзара іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықты әзірлейді, бекітеді және ӘҚБ орталығы мен жауапкершілік аймағында ұшуларды орындау жоспарланған ӘҚҚ органына келісуге ұсынады.

116. Ұшқышсыз әуе кемелерінің (UFZ) ұшуларына арналған әуе кеңістігі аймақтарының шегінде ұшқышсыз авиациялық жүйелердің ұшулары қашықтықтан

сәйкестендіру жүйесінсіз немесе жұмыс істемейтін қашықтықтан сәйкестендіру жүйесімен орындалмайды.

117. Ұшуды орындау үшін пилотсыз әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймағын пайдалану қажет болған кезде пилотсыз авиациялық жүйені пайдаланушы мүддесінде осы аймақ белгіленген адамның рұқсатын алады.

118. ПАЖ қолдана отырып ұшулар тыйым салынған аймақтардың әуе кеңістігінде, сондай-ақ мүдделері үшін осындай аймақтар белгіленген адамдардың ұшуларды орындауын қоспағанда, қызметі тұрақты негізде жүзеге асырылатын ұшуларды шектеу аймақтарында жүргізілмейді.

119. Мүдделерінде осындай аймақтар белгіленген адамдардың ұшуларды орындауын қоспағанда, тыйым салынған аймақтың әуе кеңістігін, ұшуларды шектеу аймағын пайдалана отырып, ұшуларды орындау үшін пайдалану қажет болған кезде, ПАЖ пайдаланушысы мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органның рұқсатын алады.

120. Егер ұшу тапсырмасында көзделмесе және ден қою қызметтері мақұлдмаса, әуе күштерінің ұшуы төтенше жағдайларға ден қою жөніндегі іс-қимылдар жалғасатын аудандардың жанында немесе ішінде орындалмайды.

121. Әуе күштерінің түнгі ұшулары әуе кемелерін пайдаланушының ұшу өндірісі жөніндегі нұсқаулықта айқындалған тәртіпке сәйкес әуе кемелерін пайдалану арқылы авиациялық жұмыстарды орындау кезінде ғана жүзеге асырылады.

122. Түнгі ұшулар қону алаңдарынан және түнде ұшуға арналған арнайы жабдықтары бар әуе күштеріне орындалады.

123. Түнде ұшу үшін әуе күштері Әуе күштерінің ауада және жерде орналасқан жері мен қозғалыс бағыты туралы ақпарат беруді қамтамасыз ететін жарық техникалық жабдықтармен жабдықталады, бұл оны қашықтықта оңай және дәл тануға мүмкіндік береді, бұл қалыпты көріну жағдайында түнде әуе күштерінің соқтығысуын болдырмайтын әрекеттерді орындау үшін жеткілікті уақытты қамтамасыз етеді.

124. Әуе күштеріне арналған қону алаңдары әуе күштерінің қауіпсіз ұшуын (ұшырылуын) және қонуын қамтамасыз етуі, ұшу және қону аймағында ұшуды орындауға қатысы жоқ персоналдың болуын болдырмауы тиіс. Сонымен қатар, қону алаңдары әуе күштерінің қауіпсіз апаттық қайтарылуын қамтамасыз етуі керек.

Негізгі және қосалқы қону алаңдары жақсы жарықтандырылуы керек және ұшу кезінде әуе күштерін бақылау арқылы ПАЖ операторы оңай анықтауы керек. Сондай-ақ, пайдаланылатын әуе кемелерінің түріне және басқару әдісіне байланысты алаңның жарық техникалық жабдығы оператордың алаңға кіру бағытын және жарық көкжиегінің орнын анықтауын қамтамасыз етуі керек.

125. Түнгі ұшуларды жоспарлау кезінде ПАЖ пайдаланушысы (ПАЖ операторы) тәуліктің жарық уақытында ұшу ауданын зерттеуді ұйымдастырады және ұшу

қауіпсіздігіне әсер ететін қауіпті факторларды айқындайды, сондай-ақ ПАЖ персоналына алдын ала даярлауға қажетті уақытты ұсынады.

126. Әуе күштерінің көріну сызығынан тыс (BVLOS) ұшуларын орындау кезінде ПАЖ пайдаланушысы кез келген уақытта ұшқышсыз әуе кемесімен тұрақты екі жақты байланысқа кепілдік берілген қашықтыққа ұшуларды орындайды. Қалыпты жағдайларда және ұшуларды орындау кезінде күтпеген жағдайлар туындаған кезде радиоқабылдағыштық (RLOS) шегінде де, радиоқабылдағыштық шегінде де (BRLOS) көріну сызығынан тыс ұшуларды орындау тәртібі әуе күштері конструкциясының әрбір түріне арналған ұшуларды өндіру жөніндегі нұсқаулықта айқындалады.

3-параграф. Пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймағында ұшуларды орындау тәртібі

127. Ұшқышсыз әуе кемелерінің ұшуына арналған әуе кеңістігі аймақтарының шекаралары (UFZ – unmanned flight zone) тыйым салынған және қауіпті аймақтарды, ұшуды шектеу аймақтарын және ұшқышсыз әуе кемелерінің ұшуын шектеу аймақтарын қоспағанда, жер бетінен 200 м биіктікке дейінгі республикалық және облыстық маңызы бар қалалардың әкімшілік шекаралары шегінде белгіленеді.

128. Пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймағында (бұдан әрі-UFZ) мынадай ұшулар орындалады:

1) пайдаланушының азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсаты болған кезде "жеңіл" ЕЖҰМ санатындағы БСҚ-мен жеке мақсаттағы БСҚ-ға ұшулар;

2) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген тиісті деңгейдегі авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсаты бар болса, МТМ 25 кг-нан кем МТМ бар ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға арналған ұшулар

129. Ұшқышсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймақтарының шегінде барлық ұшулар тәуліктің жарық уақытында тікелей көріну шегінде жер бетінен 200 м биіктікке дейін орындалады.

130. Ұшулар "мультироторлы" конструкция үлгісіндегі ұшқышсыз авиациялық жүйелерде ғана орындалады және қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі болмаса немесе жұмыс істемейтін қашықтықтан сәйкестендіру жүйесімен пайдалануға рұқсат етілмейді

131. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуларды орындау кезінде пайдаланушы ӘҚБ әзірлейді, бекітеді және осы Қағидаларға 12-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘҚБ орталығына және жауапкершілік аймағында ұшуларды орындау жоспарланған ӘҚҚ органына, ӘҚБ пайдаланушы мен ӘҚБ тиісті орталығы арасындағы өзара іс-қимыл жөніндегі нұсқаулыққа келісуге ұсынады.

132. Барлық ұшулар пилотсыз авиациялық жүйелерді және алынған рұқсатты пайдалана отырып, ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға берілген ӘҚБ-ға немесе ӘҚБ-нің жақын жердегі орталығына берілген өтінім негізінде жүзеге асырылады. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшу өтінімде көрсетілген деректерге сәйкес жүзеге асырылады.

133. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға арналған өтінім ЖК қағидаларының талаптарына сәйкес толтырылады.

134. Ұшу кезінде ПАЖ операторы келесі талаптарды сақтайды:

әуе күштерінің болжамды ұшу немесе қону орнынан 50 м радиуста адамдар, көлік құралдары, ғимараттар немесе құрылыстар жоқ;

әуе күштерінің жоспарланған ұшу бағыты кез келген адамнан, көлік құралынан, ғимараттан немесе құрылыстан көлденеңінен 100 м-ден жақын өтпейді;

әуе күштерінің жоспарланған ұшу бағыты көлденеңінен немесе адамдар мен (немесе) көлік құралдарының жаппай жиналуынан 150 м-ден жақын өтпейді;

топтық рейстерді орындамайды;

қарсы курстарда байқаусызда жақындаған жағдайда әрбір ПАЖ операторы сол жақтан алшақтау үшін әуе күштерін оңға бұрады;

қиылысатын курстарда ұшу жағдайында ұшу биіктігін өзгерту мүмкіндігі болмаған кезде (бұлттылық, ең төменгі биіктікте ұшу және басқа шектеулер) әуе күштері дереу тоқтайды және одан әрі ұшу сол жақ борттармен алшақтағанға дейін ең төменгі жылдамдықпен орындалады.

4-параграф. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындау тәртібі

135. Пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігінің аймақтары белгіленбеген елді мекендерде елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшулар осы Қағидалардың 7-тарауының талаптарына сәйкес ПАЖ үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген халық тығыз қоныстанған аудандардың үстінен ұшуға арналған рұқсаттың немесе ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындауға қолданыстағы рұқсаттың негізінде орындалады.

136. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстіндегі барлық ұшулар күндізгі уақытта тікелей көріну шегінде орындалады.

137. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшуларды орындау кезінде ПАЖ пайдаланушы осы Қағидаларға 12-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘҚБ орталығына және жауапкершілік аймағында ұшуларды орындау жоспарланған ӘҚҚ органына, ПАЖ пайдаланушы мен ӘҚБ тиісті орталығы арасындағы өзара іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықты әзірлейді, бекітеді және келісуге ұсынады.

138. Елді мекендердің тығыз қоныстанған аудандарының үстінен ұшуды орындау кезінде пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға арналған өтінім ЖК қағидаларының 82-1-тармағында көрсетілген жағдайларда ӘҚБ орталықтарына жіберілуге тиіс.

5-параграф. "Сертификатталған" операциялар санатында ұшуларды орындау

139. Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде "Сертификатталған" операциялар санатында пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып ұшулар Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2017 жылғы 28 шілдедегі № 509 бұйрығымен бекітілген Азаматтық авиацияда ұшуларды жүргізу қағидаларына сәйкес (Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде "Сертификатталған" операциялар санатында № 15852) және ЖІӨ ережелері.

140. Пилотсыз авиациялық жүйе қолданыстағы пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылық сертификаты болған кезде "Сертификатталған" операциялар санатында пайдалануға рұқсат етіледі.

141. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 26 қыркүйектегі № 750 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген) авиациялық персонал куәліктерін беру және олардың қолданылу мерзімін ұзарту қағидаларына сәйкес танылған немесе берілген сыртқы ұшқыштың жарамды куәлігі жоқ адамдар "Сертификатталған" санатында ұшу үшін ПАЖ пайдалануға жіберілмейді. және авиация персоналының куәлігін алу үшін тұлғаға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келетіндігін растайды., Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 13 маусымдағы № 362 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7058 болып тіркелген). Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 26 қыркүйектегі № 750 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8782 болып тіркелген), Авиация персоналы куәліктерін беру және олардың қолданылу мерзімін ұзарту қағидаларына және Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 13 маусымдағы № 362 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7058 болып тіркелген), Авиация персоналының куәлігін алу үшін адамға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес танылған немесе берілген сыртқы ұшқыштың жарамды куәлігі жоқ адамдар "Сертификатталған" санатында ұшу үшін ПАЖ пайдалануға жіберілмейді.

7-тарау. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды қауіпсіз орындау шарттары

142. ПАЖ пайдаланушысы тиісті санаттағы ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға рұқсатта көрсетілген жұмыс түрін жүзеге асыру үшін білікті және дайындалған персоналдың болуын қамтамасыз етеді.

143. 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындайтын пайдаланушы мынадай құжаттаманы әзірлеуді және бекітуді қамтамасыз етеді:

2) осы Қағидаларға 14-қосымшада келтірілген құрылымға сәйкес пайдаланылатын ПАЖ әрбір моделіне ПАЖ техникалық қызмет көрсету регламенті (бағдарламасы).

144. 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындайтын пайдаланушы мынадай құжаттаманы әзірлеуді және бекітуді қамтамасыз етеді:

1) осы Қағидаларға 13-қосымшада келтірілген құрылымға сәйкес пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, ұшуларды жүргізу жөніндегі нұсқаулық;

2) осы Қағидаларға 15-қосымшада келтірілген құрылымға сәйкес пилотсыз авиациялық жүйелерге техникалық қызмет көрсетуді реттеу жөніндегі пайдаланушының нұсқаулығы;

3) осы Қағидаларға 16-қосымшаға сәйкес ПАЖ пайдалану процесінде тәуекелдерді бағалау жөніндегі пайдаланушының нұсқаулығы.

145. Осы Қағидалардың 144-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген нұсқаулықтар мынадай жағдайларда қайта қаралады және толықтырылады:

ПАЖ жаңа түрлерін сатып алу (жалға немесе мүлікке);

ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстардың түрін өзгерту немесе толықтыру;
жаңа нормативтік құқықтық актілерді қолданысқа енгізу немесе ПАЖ пайдаланушының қызметін регламенттейтін қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер енгізу.

146. Осы Қағидалардың 144-тармағында көрсетілген нұсқаулықтар әзірленіп, бекітілгеннен кейін қарау және келісу үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға жіберіледі.

147. Ұсынылған құжаттарды азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым осы Қағидалардың ережелеріне сәйкестігі тұрғысынан қарайды.

Қарау мерзімі 30 (отыз) күнтізбелік күнді құрайды.

148. Келісуге ұсынылған құжаттамада осы Қағидалардың талаптарына сәйкессіздіктер анықталған кезде өтініш берушіге анықталған ескертулерді күнтізбелік 7 (жеті) күнге дейінгі мерзімде жою мүмкіндігі беріледі.

149. Ескертулер осы Қағидалардың 148-тармағында белгіленген мерзімде жойылмаған жағдайда, өтініш берушіге бас тарту себептерін көрсете отырып, келісуден бас тарту туралы шешім жіберіледі.

150. ПАЖ қолдана отырып авиациялық жұмыстарды орындайтын пайдаланушы ұшуларды жүргізу жөніндегі нұсқаулықта авиациялық жұмыстардың нақты (белгілі) түрлерін орындау шарттарын, шектеулерін және тәртібін көздейді, соның ішінде:

пайдаланылатын әрбір ПАЖ типі мен МТОМ санаты үшін авиациялық жұмыстарды орындау кезінде ұшуларды орындау тәртібі;

ұшу тапсырмасын орындау процесінде әуе кемелерін басқару үшін бірнеше оператор қолданылған жағдайда ұшуды орындау тәртібі;

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін пайдалану рәсімдері;

ПАЖ компоненттері мен қызметкерлеріне заңсыз араласудан және рұқсатсыз кіруден қорғау шаралары;

ПАЖ пайдалану кезінде алынған жеке немесе заңды тұлғалардың дербес деректері туралы ақпаратты өңдеуден және еркін айналымнан қорғауды қамтамасыз ету тәртібі;

адамдарға, жануарларға және қоршаған ортаға шуды және басқа да зиянды әсерлерді азайту рәсімдері.

151. Авиациялық жұмыстарды орындайтын ПАЖ операторлары әуе күштері конструкциясының қолданылатын түрін қолдана отырып, авиациялық жұмыстардың осы түрін орындау үшін тиісті біліктілікке және арнайы дайындыққа ие.

152. Авиациялық жұмыстарды жүргізу мақсатында ұшулар ұшу қауіпсіздігі үшін жүргізілген тәуекелдерді бағалауды ескере отырып, жұмыстың осы түрі үшін ПАЖ пайдаланушы (ПАЖ операторы) ұшу өндірісі жөніндегі нұсқаулықта белгіленген ауа райы және тәулік уақыты жағдайында орындалады.

153. Авиациялық жұмыстарды бастамас бұрын, тартылған ПАЖ персоналы авиациялық жұмыстарды орындау уақытына жоспарланған ұшу ауданында өзекті аэронавигациялық және метеорологиялық ақпаратқа ие, ол алдын ала және ұшу алдындағы даярлықты жүргізу үшін пайдаланылады.

154. Ұшуды орындауға немесе авиациялық жұмыстарды орындауға алдын ала дайындық барысында ПАЖ пайдаланушысы (ПАЖ операторы):

осы Қағидаларға 17-қосымшада көрсетілген нысан бойынша пилотсыз авиациялық жүйені қолдана отырып, ұшуға ұшу тапсырмасын дайындайды;

әуе кеңістігінің құрылымын тыйым салынған және қауіпті аймақтардың, ұшуды шектеу аймақтарының, пилотсыз әуе кемелерінің, әуеайлақтардың ұшуын шектеу аймақтарының болуы тұрғысынан зерделейді;

ұшу ауданы бойынша аэронавигациялық ақпаратты зерделейді;

ұшу күніне арналған ауа райы болжамын талдайды;

ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету тұрғысынан тәуекелдерді бағалауды жүргізеді;

жүргізілген тәуекелдерді бағалауды ескере отырып, ұшу бағыты мен бейінін әзірлейді және ұшу тапсырмасына енгізеді;

ПАЖ пайдаланушысы мен ӘҚБ орталығы арасындағы өзара іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықты әзірлейді, бекітеді және келісуге жібереді;

ПАЖ көмегімен ұшуларды орындау үшін әуе кеңістігін пайдалануға өтінімді дайындайды және жібереді.

155. Ұшу алдындағы дайындық барысында ұшу орындалған күні бас пайдаланушысы (ПАЖ операторы) мынадай іс-шараларды орындайды:

берілген өтінімге сәйкес әуе кеңістігін пайдалануға рұқсат пен шарт алады;

ұшу кезеңіне қысқа мерзімді болжамды зерттейді;

әуе кеңістігін пайдалану бойынша шектеулер мен шарттарды және олардың ұшу тапсырмасымен үйлесімділігін зерттейді;

қажетті нақтыланған ұшу есептеулерін орындайды;

пилотсыз авиациялық жүйенің техникалық дайындығын тексереді;

ПАЖ басқару және деректерді беру арналарын тексереді;

авиациялық жұмыстарды орындауға тікелей қатысатын персоналға нұсқама жүргізеді.

Ұшулар алдағы ұшуларға жүргізілген тәуекелдерді бағалау қолайсыз тәуекелдерді қамтымаған немесе тәуекелдер қолайлы деңгейге дейін азайтылған жағдайда ғана орындалады.

156. Ұшуды орындау кезінде ПАЖ операторы:

психоактивті заттардың, дәрі-дәрмектердің, алкогольдің немесе шаршау мен аурудың әсерінен міндеттерді орындамайды;

әуе күштерінің ұшуы берілген өтінімге және әуе қозғалысын басқару орталығынан алынған әуе кеңістігін пайдалану шартына қатаң сәйкес жүргізіледі.

157. Осы Қағидалардың 150-тармағында көрсетілген талаптардан басқа, пайдаланушы ПАЖ қолданумен жұмыстың жекелеген түрлерін орындау кезінде мынадай талаптарды орындайды:

1) авиациялық-химиялық жұмыстарды орындау кезінде:

адамдар мен жануарлардың жұмыс істеу аймағына енуінен қорғауды қамтамасыз етеді;

ұшуды тек көру сызығы немесе көру сызығының кеңейтілген аймағы шегінде жүзеге асырады;

әртүрлі қауіптілік класындағы пестицидтермен және агрохимикаттармен жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасы қағидаларын және олардың жұмыс жүргізу кезінде сақталуын әзірлейді және бекітеді;

өңдеу аймағында алғашқы көмек көрсету құралдарының және жеткілікті су қорларының болуын қамтамасыз етеді.

2) құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстарын орындау кезінде:

ПАЖ пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа және жұмыстарды орындау ауданына сәйкес жұмыстың әрбір түрін орындау жөніндегі нұсқаулықты әзірлеуді қамтамасыз етеді;

құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстарын жүзеге асыратын персоналмен ПАЖ операторының өзара іс-қимылы үшін байланыс құралдарын қамтамасыз етеді.

3) Каспий теңізінің үстіндегі әуе кеңістігінде ұшуларды орындау кезінде:

пилотсыз әуе кемесінің бортында ADS-B жүйесі жұмыс істейтін жауап берушінің болуын қамтамасыз етеді;

BVLOS ұшуды тек радиокөріну шегінде (RLOS) қамтамасыз етеді.

8-тарау. Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі

158. Пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймақтарында ұшуды орындауды жоспарлайтын ПАЖ пайдаланушылары кіріктірілген немесе қосылатын (монтаждалатын модуль) қашықтықтан сәйкестендіру жүйесімен жабдықталған пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланады.

159. Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі ұшуды орындау процесінде пилотсыз әуе кемесі туралы мынадай ақпараттың жергілікті таратылуын қамтамасыз етеді:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымда есепке қою кезінде алынған ПАЖ есептік нөмірі;

2) ПАЖ сериялық нөмірі (кірістірілген қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі бар пилотсыз әуе кемелері үшін) немесе қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің монтаждалатын модулінің бірегей (сериялық) нөмірі (кірістірілген қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі жоқ пилотсыз әуе кемелері үшін);

3) пилотсыз әуе кемесінің географиялық орналасуы, ұшу нүктесіне қатысты биіктігі немесе абсолютті биіктігі;

4) шынайы солтүстікке және жол жылдамдығына байланысты ұшу бағыты.

160. Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пайдаланылатын қашықтықтан сәйкестендіру жүйелері мынадай талаптарды қанағаттандырады:

1) ИКАО-ның DOC 8643 және ANSI/CTA-2063 сәйкес өндірушіге тағайындалған төрт таңбалы ИКАО шартты белгісін қамтитын бірегей сериялық нөмірі бар;

2) пилотсыз авиациялық жүйенің есептік нөмірін енгізу мүмкіндігі бар;

3) қашықтықтан сәйкестендіру жүйесімен ақпаратты беру таратқыштың шығыс қуаты 100 мВт аспайтын Bluetooth және Wi-Fi технологиясы бойынша 2400-2483,5 МГц радиожілік белдеуінде немесе ұялы байланыстың тіркелген желілерін (4G/LTE) пайдалана отырып, ақпаратты беру арқылы радиохабар тарату режимінде жүзеге асырылады.

Қашықтықтан сәйкестендіру жүйелеріне қатысты егжей-тегжейлі техникалық ережелер ASTM F3411-22A "Қашықтықтан сәйкестендіру және қадағалау жүйелерінің спецификациялау стандарттары" құжатында қамтылған.

Ескерту. 160-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

161. Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі ұшу мақсатымен ПАЖ күштік қондырғысы іске қосылған сәттен бастап ұшу аяқталғаннан кейін ол тоқтаған сәтке дейін қосылуға және таратуды жүзеге асыруға тиіс.

162. Пилотсыз авиациялық жүйе қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің функционалдығын үздіксіз бақылайды және жүйенің жұмыс істемеуі туралы хабарламаны, қашықтан басқару пультіне немесе мамандандырылған бағдарламалық жасақтамамен жабдықталған құрылғыға ПАЖ операторына ұсынады.

163. Пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймақтарының шегінде ұшуды орындау мақсатында кез келген ПАЖ ұшыруды бастамас бұрын, ПАЖ операторы қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің жарамдылығын тексереді және ұшуды оның жұмысқа қабілеттілігіне көз жеткізгенге дейін орындамайды.

164. ПАЖ операторы пилотсыз әуе кемелерінің ұшуы үшін әуе кеңістігі аймақтарының шегінде ұшуларды орындау кезінде қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің жұмысынан бас тарту туралы ақпарат алғаннан кейін пилотсыз әуе кемелерін ұшу нүктесіне қайтару жөнінде іс-қимыл жасайды және жүйенің жұмысындағы іркіліс жойылғанға дейін ұшуды қайта бастамайды.

165. Кіріктірілген қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі жоқ пилотсыз авиациялық жүйе қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің монтаждалатын модулімен (бұдан әрі – монтаждалатын модуль) жарактандырылады.

166. Монтаждалатын модульмен ПАЖ пайдалану үшін пайдаланушы уәкілетті ұйымға осы Қағидалардың 18-қосымшасына сәйкес нысан бойынша монтаждалатын қашықтықтан сәйкестендіру модулі бойынша хабарлама және монтаждалатын модуль орналастырылған ПАЖ-ды есепке қою туралы куәліктің көшірмесін жібереді.

167. Орнатылатын модель ПАЖ-ды есепке алу туралы куәліктің нөміріне бекітіледі және ол есептен шығарылғанға және есептен шығарылғанға дейін ПАЖ-дың ажырамас бөлігі болып табылады.

168. Уәкілетті ұйым пайдаланушыны немесе ПАЖ иесін электрондық мекенжай бойынша хабарламаның қабылданғаны туралы хабардар етеді және осы Қағидалардың 19-қосымшасына сәйкес нысан бойынша монтаждалатын модульдерді және тиісті ПАЖ есепке алу журналына тиісті ақпаратты енгізеді.

169. Пилотсыз авиациялық жүйені пайдаланушы немесе меншік иесі уәкілетті ұйымның талап етуі бойынша пилотсыз әуе кемесінің монтаждалатын модулінде орнатылған осы монтаждалатын модульдің бірегей сериялық нөмірін көрсетеді.

170. Есептен шығарылғаннан кейін есептен шығару себебінен осы модуль осы Қағидалардың 166-тармағында сипатталған тәртіпке сәйкес басқа ПАЖ-ға орнатылуы мүмкін.

9-тарау. Ұшуларды орындауға жарамдылығын айқындау және пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалануға рұқсат беру тәртібі

171. Осы тараудың ережелері максималды ұшу салмағы 1,5 кг-нан кем пилотсыз әуе кемесі бар ұшуды орындау және пилотсыз авиациялық жүйені пайдалануға рұқсат беру

үшін жарамдылығын және максималды ұшу салмағы 1,5 кг-нан және 750 кг-ға дейінгі ПӘК бар ПАЖ-ны айқындауға қойылатын талаптарды айқындайды.

172. ЕЖҰМ 25 кг-нан кем ПӘК бар барлық пилотсыз авиациялық жүйелер азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 27 наурыздағы № 367 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерінің ұшуға жарамдылық нормаларының (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылғы 9 қыркүйекте № 12038 болып тіркелген) (бұдан әрі – Ұшуға жарамдылық нормалары) 1-қосымшасында келтірілген максималды ұшу салмағы 750 кг-ға дейінгі ұшқышсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең аз ұшу-техникалық талаптарға ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларация болған кезде ғана пайдалануға рұқсат етіледі.

173. Сериялық немесе сериялық емес өндірістің ПАЖ, сондай-ақ ЕЖҰМ 25 кг-нан кем ПӘК бар дербес құрастырылған ПАЖ-ды (self-build) пайдалануды жоспарлайтын пайдаланушы жарамдылығын айқындау, оны есепке қою және одан әрі пайдалану мақсатында Ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшада келтірілген ұшу салмағы 750 кг дейін пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең аз ұшу-техникалық талаптарға ПАЖ техникалық сәйкестігін дербес декларациялау процесінен өтеді.

174. Сериялық емес өндірістегі немесе дербес құрастырылған ЕЖҰМ 25 кг кем ПӘК бар пилотсыз авиациялық жүйелер тек "Ашық" ПАЖ операциялары санатында ғана пайдаланылады.

1-параграф. ЕЖҰМ 1,5 кг-нан кем ПӘК бар пилотсыз авиациялық жүйелердің ұшуларды орындауға және пайдалануға рұқсат беру үшін жарамдылығын айқындау тәртібі

175. Сериялық өндірісі ЕЖҰМ 1,5 кг-нан кем ПӘК бар ПАЖ-дың техникалық сәйкестігін дербес декларациялау үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

1) осы Қағидалардың 20-қосымшасына сәйкес нысан бойынша сериялық өндірісі максималды ұшу салмағы 1,5 кг-нан кем пилотсыз әуе кемесімен ПАЖ-дың техникалық сәйкестігі туралы толтырылған декларацияны;

2) ПАЖ техникалық сипаттамалары, оның қозғалтқыштары мен аккумуляторлық батареялары туралы ақпаратты қазақ, орыс немесе ағылшын тілдерінде қамтитын өндіруші (дайындаушы) құжатының электрондық көшірмесі немесе пайдаланушы нұсқаулығының қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріндегі электрондық көшірмесі, ең болмағанда ПАЖ техникалық сипаттамалары, оның қозғалтқыштары мен аккумуляторлық батареялары туралы ақпаратты қамтиды. Жоғарыда көрсетілген тілдерде құжат болмаған кезде өтініш беруші өндірушінің түпнұсқа құжатын және куәландырылған аудармасын қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріне ұсынады.

176. Сериялық емес өндірісті ПАЖ, сондай-ақ ЕЖҰМ 1,5 кг-нан кем дербес құрастырылатын ПӘК (self-build) техникалық сәйкестігін дербес декларациялау үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

1) осы Қағидалардың 21-қосымшасына сәйкес нысан бойынша ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы толтырылған декларацияны;

2) ПӘК сапалы фотосуреттері: бүйірлік көрініс, жоғарғы көрініс.

177. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау 15 (он бес) жұмыс күн ішінде жүргізіледі.

Ескерту. 177-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

178. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша осы декларацияға реттік есептік нөмір беріледі, пилотсыз авиациялық жүйе туралы мәліметтер осы Қағидаларға 22-қосымшаға сәйкес нысан бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларациялардың тізбесіне (бұдан әрі - Тізбе) енгізіледі.

179. Келісудің реттік есептік нөмірі мен күні ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы қаралған және келісілген декларацияда қойылады.

180. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларация ілеспе хатпен өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына жіберіледі.

181. ПАЖ-ға меншік құқығы өзгерген кезде жаңа иесі меншік құқығын алған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға осы Қағидалардың 175 немесе 176-тармақтарына сәйкес техникалық сәйкестік туралы жаңа декларацияны келісуге береді.

182. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ұсынылған құжаттарды 15 (он бес) жұмыс күн ішінде қарайды және ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша осы декларацияға реттік есептік нөмір беріледі, пилотсыз авиациялық жүйе туралы мәліметтер тізбеге енгізіледі.

Ескерту. 182-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

183. Келісудің реттік есептік нөмірі мен күні ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы қаралған және келісілген декларацияда қойылады.

184. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларация ілеспе хатпен өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына жіберіледі.

185. Өтініш берушіге ПАЖ-дың техникалық сәйкестігі туралы декларацияны келісуден бас тартады, егер:

- 1) ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың 175 немесе 176-тармақтарында көрсетілген тізбеге сәйкес келмесе;
- 2) декларацияда ұсынылған мәліметтердің дұрыс еместігі анықталса;
- 3) ұсынылған ПАЖ Ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшада келтірілген ең жоғары ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға сәйкес келмесе.

2-параграф. ЕЖҰМ 1,5 кг және 25 кг-нан кем ПӘК ПАЖ-ды ұшуды орындауға жарамдылығын және пайдалануға рұқсат етілуін айқындау тәртібі

186. Максималды салмағы 1,5 кг-нан болатын және 25 кг-нан кем ПӘК-пен сериялық өндірістің ПАЖ техникалық сәйкестігін дербес декларациялау үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

1) осы Қағидалардың 23-қосымшасына сәйкес нысан бойынша сериялық өндірістің пилотсыз авиациялық жүйесінің пилотсыз әуе кемесімен максималды ұшу массасы 1,5 кг-нан болатын және 25 кг-нан кем техникалық сәйкестігі туралы толтырылған декларацияны;

2) дайындаушы мемлекеттің немесе әзірлеуші мемлекеттің талаптарына сәйкестік сертификаты немесе ПАЖ сәйкестігі туралы декларация (бар болса);

3) Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің немесе дайындаушы мемлекеттің электр магниттік үйлесімділік талаптарына сәйкестігі, сондай-ақ жиілік спектрін қазақ, орыс немесе ағылшын тілдерінде тиісінше пайдалану талаптарына сәйкестігі бөлігінде қолданылатын талаптарға (стандарттарға, директиваларға, қағидаларға, техникалық регламенттерге) ПАЖ сәйкестігін растайтын құжаттың электрондық көшірмесі. Жоғарыда көрсетілген тілдерде құжат болмаған кезде өтініш беруші өндірушінің түпнұсқа құжатын және куәландырылған аудармасын қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріне ұсынады;

4) ПАЖ техникалық сипаттамалары, оның қозғалтқыштары мен аккумуляторлық батареялары туралы қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріндегі ақпаратты қамтитын өндіруші (дайындаушы) құжатының электрондық көшірмесі немесе пайдаланушы нұсқаулығының қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріндегі электрондық көшірмесі, ең болмағанда оның қозғалтқыштары мен аккумуляторлық батареяларының техникалық сипаттамалары туралы ақпаратты қамтиды. Жоғарыда көрсетілген тілдерде құжат болмаған кезде өтініш беруші өндірушінің түпнұсқа құжатын және куәландырылған аудармасын қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріне ұсынады;

5) осы Қағидаларға 14-қосымшада көрсетілген пилотсыз авиациялық жүйеге техникалық қызмет көрсету регламентінің (бағдарламасының) құрылымына сәйкес

өндіруші (дайындаушы) немесе өтініш беруші әзірлеген техникалық қызмет көрсету жөніндегі бағдарламаның (регламенттің), өндірушінің (дайындаушының) нұсқаулықтары негізінде әзірленген электрондық көшірмесі.

187. Сериялық емес өндірістің ПАЖ, сондай-ақ ЕЖҰМ 1,5 кг-нан болатын және 25 кг-нан кем дербес құрастырылатын ПӘК (self-build) техникалық сәйкестігін дербес декларациялау үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды жібереді:

1) осы Қағидалардың 24-қосымшасына сәйкес нысан бойынша сериялық емес өндірістің пилотсыз авиациялық жүйесінің немесе пилотсыз әуе кемесінің максималды ұшу салмағы 1,5 кг-нан болатын және 25 кг-нан кем техникалық сәйкестігі туралы толтырылған декларация;

2) ПӘК сапалы фотосуреттері: бүйірлік көрініс, жоғарғы көрініс;

3) ПАЖ ұшу-техникалық сипаттамалары және басқару желісі туралы ақпарат.

188. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға ұсынылған құжаттарды қарау 15 (он бес) жұмыс күн ішінде жүргізіледі.

Ескерту. 188-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

189. Ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша осы декларацияға реттік есептік нөмір беріледі және пилотсыз авиациялық жүйе туралы мәліметтер тізбеге енгізіледі.

190. Реттік есепке алу нөмірі мен келісу күні ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы келісілген декларацияда қойылады.

191. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларация ілеспе хатпен өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына жіберіледі.

192. ПАЖ-ға меншік құқығы өзгерген кезде жаңа иесі меншік құқығын алған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға осы Қағидалардың 186 немесе 187-тармақтарына сәйкес техникалық сәйкестік туралы жаңа декларацияны келісуге береді.

193. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ұсынылған құжаттарды 15 (он бес) жұмыс күн ішінде қарайды және ұсынылған құжаттарды қарау және ескертулердің болмауы нәтижелері бойынша осы декларацияға реттік есептік нөмір беріледі, пилотсыз авиациялық жүйе туралы мәліметтер тізбеге енгізіледі.

Ескерту. 193-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

194. Келісудің реттік есептік нөмірі мен күні ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы қаралған және келісілген декларацияда қойылады.

195. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларация ілеспе хатпен өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына жіберіледі.

196. Өтініш берушіге ПАЖ техникалық сәйкестігі туралы декларацияны келісуден бас тартылады, егер:

1) ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың 186 немесе 187-тармақтарында көрсетілген тізбеге сәйкес келмесе;

2) декларацияда ұсынылған мәліметтердің дұрыс еместігі анықталса;

3) ұсынылған ПАЖ Ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшада келтірілген максималды ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға сәйкес келмесе.

3-параграф . Отандық сериялық өндірістің ЕЖҰМ 25 кг-нан 750 кг-ға дейінгі ПӘК бар ПАЖ сәйкестік сертификатын беру тәртібі

197. Осы параграфтың ережелері ЕЖҰМ 25 кг-нан 750 кг-ға дейін ПӘК-мен отандық сериялық өндірістің ПАЖ пайдалануға рұқсат беру үшін қажет сәйкестік сертификатын беру тәртібін анықтайды.

198. Сертификаттық тексеру жүргізу және сериялық отандық өндірістің пилотсыз авиациялық жүйесінің сәйкестік сертификатын алу үшін өтініш беруші осы Қағидаларға 25-қосымшаға сәйкес өтінішті және осы Қағидалардың 199-тармағындағы тізбе бойынша құжаттар топтамасын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атына жібереді.

199. Құжаттар тізбесі:

1) осы Қағидаларға 25-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сәйкестік сертификатын алу үшін өтініш;

2) зауыттық, мемлекеттік және пайдалану сынақтарының нәтижелері бойынша нақтыланған пайдалану құжаттамасы жиынтығының электрондық көшірмесі;

3) пономерлік құжаттама жиынтығының электрондық көшірмесі;

4) ПӘК сапалы фотосуреттері: бүйірлік көрініс, жоғарғы көрініс;

5) ресурсы шектеулі агрегаттардың тізбесі;

6) осы Қағидаларға 14-қосымшада көрсетілген пилотсыз авиациялық жүйеге техникалық қызмет көрсету регламентінің (бағдарламасының) құрылымына сәйкес ПАЖ техникалық қызмет көрсету регламенті (бағдарламасы);

7) дайындаушы (өндіруші) ұйымының бірінші басшысы бекіткен және азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен комиссия мүшелері қол қойған, осы Қағидаларға 26-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ПАЖ тәжірибелік үлгісіндегі мемлекеттік сынақтар актісінің электрондық көшірмесі.

200. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым құжаттарды олар келіп түскен күні тіркеуді жүзеге асырады. Жұмыс уақыты аяқталғаннан кейін, еңбек заңнамасына

сәйкес демалыс және мереке күндері жүгінген кезде өтініштерді қабылдау және беру туралы шешім қабылдау келесі жұмыс күні жүзеге асырылады.

201. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым өтініш беруші осы Қағидалардың 199-тармағында көзделген құжаттар топтамасын толық ұсынбаған жағдайда өтінішті қабылдаудан бас тартады.

202. Өтініш беруші осы Қағидалардың 199-тармағында көзделген құжаттардың толық топтамасын ұсынған кезде ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың талаптарына сәйкестігіне тексеріледі, қарау нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық мекенжайына құжаттар келіп түскен сәттен бастап 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей сертификаттық тексеру кезеңі және тексеру үшін тағайындалған авиациялық инспектордың тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) көрсетілген сертификаттық тексеру жүргізу туралы хабарлама жіберіледі.

203. Сертификаттық тексеруді азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның авиациялық инспекторлары Қазақстан Республикасының заңнамасына, ИКАО стандарттары мен ұсынылатын практикасына сәйкес әзірленген авиациялық инспекторлар үшін нұсқаулық материалды пайдалана отырып жүзеге асырады. Өтініш беруші авиациялық инспекторлардың сертификатталатын пилотсыз авиациялық жүйеге қолжетімділігін қамтамасыз етеді және Ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшада келтірілген ең жоғары ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға ПАЖ сәйкестігін салыстыру және бағалау үшін пайдалану және біркелкі құжаттаманы ұсынады.

204. Сертификаттық тексеру мерзімі 3 (үш) жұмыс күнінен аспайды.

205. Сертификаттық тексеру нәтижелері бойынша осы Қағидаларға 27-қосымшада көрсетілген нысан бойынша ұшқышсыз авиациялық жүйенің нақты жай-күйін көрсете отырып, осы Қағидаларға 27-қосымшада көрсетілген нысан бойынша Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшада келтірілген ең жоғары ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актіге қол қойылады, мүмкіндік туралы қорытындылар мен қорытындылар - актіде оң қорытынды болған немесе мүмкін болмаған кезде - актіде теріс қорытынды болған жағдайда, сәйкестік сертификатын беру. Актінің бір данасы өтініш берушінің электрондық поштасына жіберіледі.

206. Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актідегі оң қорытындының негізінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым осы актіге қол қойылған сәттен бастап екі жұмыс күні ішінде осы Қағидаларға 28-қосымшада көрсетілген нысанға сәйкес пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификатын ресімдейді және өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына жіберіледі.

207. Өтініш берушіге актідегі теріс қорытындының негізі болып табылатын мынадай жағдайларда пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификатын беруден бас тартылады:

1) пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификатын және (немесе) олардағы деректерді (мәліметтерді) алу үшін өтініш беруші ұсынған құжаттардың дұрыс еместігі анықталса;

2) пилотсыз авиациялық жүйенің Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшаның 4-тарауының талаптарына сәйкес келмесе.

208. Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификаты шексіз мерзімге беріледі және бөлінбейтін болып табылады.

4-параграф. Отандық сериялық өндірістің 25 кг-нан 750 кг-ға дейінгі ЕЖҰМ, ПАЖ бен ПӘК сәйкестік сертификатын тоқтата тұру және кері қайтарып алу тәртібі

209. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым мынадай жағдайларда сәйкестік сертификатының қолданысын тоқтатады:

- 1) ПАЖ сәйкестік сертификаты иесінің осы Қағидалардың талаптарын сақтамауы;
- 2) Заңының 16-3-бабында көзделген бұзушылықтар анықталған;
- 3) ПАЖ сәйкестік сертификаты иесінен жазбаша хабарлама.

210. Осы Қағидалардың 209-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген бұзушылықтар анықталған кезде уәкілетті ұйым сертификатының иесіне бұзушылықтар анықталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде сәйкестік сертификатының қолданысын тоқтату туралы жазбаша хабарлама жібереді.

211. Сертификат иесі хабарламаны алғаннан кейін 7 (жеті) жұмыс күні ішінде уәкілетті ұйымға анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі түзету іс-қимылдарының жоспарын (бұдан әрі – жоспар) қарау және келісу үшін жібереді.

212. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тексеру жүргізу арқылы белгіленген мерзімдерде ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушымен келісілген жоспардың орындалуын бақылайды. Жоспардың орындалуын тексеру қорытындысы бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 5 (бес) жұмыс күні ішінде:

жоспарды орындау кезінде ПАЖ сәйкестік сертификатының қолданысын қайта жаңартады;

жоспар орындалмаған кезде дәлелді бас тартуды жібереді.

213. ПАЖ сәйкестік сертификатының қолданысын жаңарту немесе жаңартудан бас тарту жөніндегі шешімді азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым сертификат иесіне тексеру аяқталған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде жазбаша нысанда хабарлайды.

214. Бұзушылық жойылмаған жағдайда, қолданысы тоқтатылған күннен бастап 6 (алты) ай ішінде сәйкестік сертификаты кері қайтарылады. Уәкілетті ұйым ПАЖ

сәйкестік сертификатын қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде сертификат иесіне хабарлайды.

215. ПАЖ конструкция үлгісіне ірі түрлендіру енгізу. ПАЖ сәйкестік сертификатының иесі ПАЖ конструкциясына ірі түрлендіру енгізген кезде сертификат иесі уәкілетті ұйымға сертификаттық тексеру жүргізу және осы Қағидалардың 201, 202, 203, 204, 205-тармақтарына сәйкес жаңа сәйкестік сертификатын алу үшін осы Қағидалардың 199-тармағына сәйкес құжаттар тізбесін жібереді.

216. Сериялық өндіріс процесінде ПАЖ сәйкестік сертификатының иесі жұмыс конструкторлық құжаттама жиынтықтарын сақтауды ұйымдастырады және сериялық өндіріске авторлық бақылауды, материалдардың қасиеттерінің тұрақтылығын, технологиялық процестерді, сериялық өндірілген сертификатталған үлгінің даналары үшін бөлшектер мен тораптардың сипаттамаларының тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

5-параграф. Сериялық шетелдік өндірістің ЕЖҰМ 25 кг-нан бастап 750 кг-ға дейінгі ПӘК-пен ПАЖ сәйкестік сертификатын беру тәртібі

217. Осы параграфтың ережелері сәйкестік сертификатын беру тәртібін анықтайды, ол ЕЖҰМ 25 кг-нан бастап және 750 кг-ға дейін сериялық шетелдік өндіріспен ПӘК-мен ПАЖ пайдалануға рұқсат беру үшін қажет.

218. Сертификаттық тексеру жүргізу және сериялық шетелдік өндірістің пилотсыз авиациялық жүйесінің сәйкестік сертификатын алу үшін өтініш беруші осы Қағидаларға 25-қосымшаға сәйкес өтінішті және осы Қағидалардың 219-тармағындағы тізбе бойынша құжаттар топтамасын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атына жібереді.

219. Құжаттар тізбесі:

1) зауыттық, мемлекеттік және пайдалану сынақтарының нәтижелері бойынша нақтыланған пайдалану құжаттамасының электрондық көшірмесі (бар болса);

2) пономерлік құжаттаманың электрондық көшірмесі;

3) ПАЖ-нің Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің немесе дайындаушы мемлекеттің қолданылатын талаптарына (стандарттарға, директиваларға, қағидаларға, техникалық регламенттерге) сәйкестігін растайтын құжаттың электрондық көшірмесі:

электр магниттік үйлесімділік талаптарына сәйкестігі, сондай-ақ жиілік спектрін дұрыс пайдалану талаптарына сәйкестігі;

аудио және бейне жабдықтардың қауіпсіздігіне қойылатын талаптарға сәйкестігі (бар болса);

электрондық және/немесе электр техникалық жабдықтың электр магниттік өрісінің адамға әсері (бар болса);

химиялық заттарды пайдалану шектеулері (бар болса),

қазақ, орыс немесе ағылшын тілдерінде. Жоғарыда көрсетілген тілдерде құжаттар болмаған кезде өтініш беруші өндірушінің түпнұсқа құжатын және куәландырылған аудармасын қазақ, орыс немесе ағылшын тілдеріне ұсынады;

4) осы Қағидаларға 14-қосымшада көрсетілген пилотсыз авиациялық жүйеге техникалық қызмет көрсету регламентінің (бағдарламасының) құрылымына сәйкес ПАЖ техникалық қызмет көрсету регламенті (бағдарламасы);

5) ПӘК сапалы фотосуреттері: бүйірлік көрініс, жоғарғы көрініс;

6) ресурсы шектеулі агрегаттардың тізбесі.

220. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым құжаттарды олар келіп түскен күні тіркеуді жүзеге асырады. Жұмыс уақыты аяқталғаннан кейін, еңбек заңнамасына сәйкес демалыс және мереке күндері жүгінген кезде өтініштерді қабылдау және беру туралы шешім қабылдау келесі жұмыс күні жүзеге асырылады.

221. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым өтініш беруші осы Қағидалардың 219-тармағында көзделген құжаттар топтамасын толық ұсынбаған жағдайда, өтінішті қабылдаудан бас тартады.

222. Өтініш беруші осы Қағидалардың 219-тармағында көзделген құжаттардың толық топтамасын ұсынған кезде ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың талаптарына сәйкестігіне тексеріледі және қарау нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық мекенжайына құжаттар келіп түскен сәттен бастап 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей тексеру үшін тағайындалған авиациялық инспектордың тегін, атын, әкесінің атын (ол болған кезде) көрсете отырып, сертификаттық зерттеп-қарау кезеңі мен сертификаттық зерттеп-қарау жүргізілгені туралы хабарлама жіберіледі.

223. Сертификаттық тексеруді азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның авиациялық инспекторлары Қазақстан Республикасының заңнамасына, ИКАО стандарттары мен ұсынылатын практикасына сәйкес әзірленген авиациялық инспекторлар үшін нұсқаулық материалды пайдалана отырып жүзеге асырады. Өтініш беруші авиациялық инспекторлардың сертификатталатын пилотсыз авиациялық жүйеге қолжетімділігін қамтамасыз етеді және Ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшада келтірілген максималды ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға сәйкестігін салыстыру және бағалау үшін пайдалану және біркелкі құжаттаманы ұсынады.

224. Сертификаттық тексеру мерзімі 3 (үш) жұмыс күнінен аспайды.

225. Сертификаттық тексеру нәтижелері бойынша осы Қағидаларға 27-қосымшада көрсетілген нысан бойынша осы Қағидаларға Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшада келтірілген максималды ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актіге нақты жай-күйі, пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актіде оң қорытынды болған кезде - мүмкіндік туралы нәтижелер мен қорытындылар, немесе пилотсыз авиациялық

жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актіде теріс қорытынды болған кезде сәйкестік сертификатын беру мүмкін еместігі көрсетіле отырып, екі данада қол қойылады. Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актінің бір данасы өтініш берушінің электрондық поштасына жіберіледі.

226. Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актідегі оң қорытындының негізінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым осы актіге қол қойылған сәттен бастап екі жұмыс күні ішінде осы Қағидаларға 28-қосымшада көрсетілген нысан бойынша ПАЖ сәйкестік сертификатын ресімдейді және өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына жіберіледі.

227. Өтініш берушіге пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы актіде теріс қорытындының негізі болып табылатын мынадай жағдайларда ПАЖ сәйкестік сертификатын беруден бас тартылады:

1) ПАЖ сәйкестік сертификатын және (немесе) олардағы деректерді (мәліметтерді) алу үшін өтініш беруші ұсынған құжаттардың дұрыс еместігі анықталғанда;

2) пилотсыз авиациялық жүйенің Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшаның 4-тарауының талаптарына сәйкес келмеуі.

228. Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификаты шексіз мерзімге беріледі және бөлінбейтін болып табылады.

6-параграф. Сериялық шетелдік өндірістің ЕЖҰМ 25 кг-нан бастап 750 кг-ға дейінгі ПӘК-мен ПАЖ сәйкестік сертификатын тоқтата тұру және кері қайтарып алу тәртібі

229. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ сәйкестік сертификатының қолданылуын тоқтата тұрады:

1) ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушы осы Қағидалардың талаптарын сақтамағанда;

2) Заңның 16-3-бабында көзделген бұзушылықтар анықталғанда;

3) сәйкестік сертификатын ұстаушының жазбаша хабарламасы келгенде.

230. Осы Қағидалардың 229-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген бұзушылықтар анықталған кезде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым бұзушылықтар анықталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушыға ПАЖ сәйкестік сертификатының қолданылуын тоқтата тұру туралы жазбаша хабарлама жібереді.

231. ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушы хабарламаны алғаннан кейін 7 (жеті) жұмыс күні ішінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі түзету іс-қимылдарының жоспарын қарау және келісу үшін жібереді.

232. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тексеруді жүргізу арқылы белгіленген мерзімдерде ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушымен келісілген

жоспардың орындалуын бақылайды. Жоспардың орындалуын тексеру қорытындысы бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 5 (бес) жұмыс күні ішінде:

жоспарды орындау кезінде сәйкестік сертификатының қолданылуын қайта бастайды;

жоспар орындалмаған кезде дәлелді бас тартуды жібереді.

233. ПАЖ сәйкестік сертификатының қолданылуын қайта бастау немесе қайта бастаудан бас тарту жөніндегі шешім азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тексеру аяқталған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушыға жазбаша нысанда хабарлайды.

234. Бұзушылық жойылмаған жағдайда, тоқтатыла тұрған күннен бастап 6 (алты) ай ішінде ПАЖ сәйкестік сертификаты кері қайтарылады. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ сәйкестік сертификатын қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде сертификат иесіне хабарлайды.

235. ПАЖ типтік дизайнына үлкен модификация енгізу. ПАЖ сәйкестік сертификатын ұстаушы ПАЖ конструкциясына ірі модификацияны енгізген кезде сертификат ұстаушы осы Қағидалардың 201, 202, 203, 204, 205-тармақтарына сәйкес сертификаттық тексеру жүргізу және жаңа сәйкестік сертификатын алу үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға осы Қағидалардың 199-тармағына сәйкес құжаттар тізбесін жібереді.

7-параграф. Отандық сериялық өндіріске арналған ЕЖҰМ 25 кг-нан бастап және 750 кг-ға дейінгі ПӘК-мен ПАЖ зауыттық, пайдалану және мемлекеттік сынақтарды өткізу тәртібі

236. Осы параграфтың ережелері Қазақстан Республикасының аумағында ЕЖҰМ 25 кг-нан бастап және 750 кг-ға дейінгі ПӘК-мен ПАЖ жаппай отандық өндіру кезінде зауыттық, пайдалану және мемлекеттік сынақтарды жүргізу кезінде қолданылады.

237. Сертификаттау жүргізілгенге және ПАЖ сәйкестік сертификатын алғанға дейін өтініш беруші сериялық өндірістің алдындағы және осы Қағидалардың 29-қосымшасында келтірілген ПАЖ құру бағдарламасының кезеңдерінде сипатталған прототиптің өмірлік циклін айқындайтын алғашқы екі кезеңді аяқтайды.

238. Сериялық өндіріске арналған пилотсыз авиациялық жүйенің прототипі келесі сынақтардан өтеді:

- 1) зауыттық;
- 2) пайдалану
- 3) мемлекеттік.

239. Сынақтарды өткізу қажетті материалдық-техникалық және метрологиялық құралдармен (жұмыс орындарымен, сынақ құралдарымен, сынақтарға арналған жабдықпен, шығыс материалдарымен, өлшеу және бақылау құралдарымен, оның ішінде сынақ бағдарламаларында көзделген болса, сынақтардың бағдарламалық

қамтамасыз етілуімен және т.б.), сондай-ақ қызмет көрсетуші персоналмен, көлік құралдарымен және өтініш берушінің ұйымын күзетумен қамтамасыз етіледі.

240. Сынақтарды метрологиялық қамтамасыз етуді өтініш беруші Қазақстан Республикасының метрологиялық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

241. ПАЖ үлгісінің пайдалану және мемлекеттік сынақтарын жүргізу үшін өтініш беруші өтініш беруші ұйымының мамандарынан және пилотсыз авиациялық жүйелердің пайдаланушыларын біріктіретін коммерциялық емес ұйымдардың мамандарынан комиссия құрады.

242. Пилотсыз авиациялық жүйе үлгісінің зауыттық сынақтарын жүргізу басталғанға дейін өтініш беруші осы ПАЖ үлгісіне пономерлік құжаттаманы ресімдейді.

243. Өтініш беруші ұйымының ішкі бұйрығымен ПАЖ зауыттық, пайдалану және мемлекеттік сынақтардың жоспар-кестесі бекітіледі, онда сынақтар жүргізуге арналған ПАЖ даналары, осы даналарда нақты сынақ бағдарламаларын орындау мерзімдері, сондай-ақ азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға дәлелдемелік және пайдалану құжаттамасын ұсыну мерзімдері көрсетіледі.

244. Сынақтар процесінде сынақтардың барысы мен нәтижелерін өтініш беруші сынақтар жоспары-кестесінде көзделген мерзімдерде және нысандар бойынша тіркейді.

245. Пилотсыз авиациялық жүйе үлгісінің пайдалану сынақтарын өтініш беруші әзірлеген және бекіткен жоспар-кестеге сәйкес өтініш беруші әртүрлі климаттық (физикалық) жағдайларда жүргізеді.

246. Пилотсыз авиациялық жүйенің үлгісін мемлекеттік сынау өтініш беруші бекіткен жоспар-кестеге сәйкес жүргізіледі. Мемлекеттік сынақтарды өткізу мерзімдері туралы өтініш беруші жоспарланған мемлекеттік сынақтар басталғанға дейін 20 (жиырма) жұмыс күні бұрын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымды хабардар етеді, бұл ретте зауыттық және пайдалану сынақтарының нәтижелерін, сондай-ақ формулярлардың (паспорттардың) электрондық көшірмелерін ілеспе хатпен жібереді.

247. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым сынақтардың жіберілген нәтижелерін қабылдайды және зерделейді, қажет болған жағдайда өтініш берушіден қосымша ақпарат сұратады және хабарлама мен құжаттарды алғаннан кейін 10 (он) жұмыс күніне дейінгі мерзімде өтініш берушіге өзінің мемлекеттік сынақтарға қатысқаны туралы хабарлайды.

248. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым Қазақстан Республикасының заңнамасына, ИКАО стандарттары мен ұсынылатын практикасына сәйкес әзірленген авиациялық инспекторларға арналған нұсқаулық материалды пайдалана отырып, мемлекеттік сынақтарға қатысады.

249. Мемлекеттік сынақтар өтініш берушінің өндірістік базасында жүргізіледі. ПАЖ мемлекеттік сынақтары ПАЖ-нің сенімді жұмысын, оның компоненттері мен функционалды жүйелерін көлемде көрсетуді көздейді: ЕЖҰМ 25 кг дейінгі ПӘК-мен ПАЖ үшін кемінде 10 (он) ұшу сағаты, ЕЖҰМ 25 кг-нан 750 кг-ға дейінгі ПӘК-мен ПАЖ үшін кемінде 20 (жиырма) ұшу сағаты.

Мемлекеттік сынақтардың мақсаты:

1) ПАЖ және оның пайдалану құжаттамасының осы Қағидалардың талаптарына сәйкестігін айқындау және растау, ПӘК үлгілік конструкциясын және пайдалану шектеулерін белгілеу, олардың шегінде ПАЖ Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшада келтірілген максималды ұшу салмағы 750 кг дейінгі ұшқышсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға сәйкес келеді;

2) ПАЖ және оның жүйелерінің сенімді жұмыс істеуін бағалау, пайдалану құжаттамасын бағалау.

250. Мемлекеттік сынақтардың оң нәтижелері бойынша өтініш берушінің комиссиясы осы Қағидаларға 26-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ПАЖ тәжірибелік үлгісіндегі мемлекеттік сынақтар актісін (бұдан әрі – сынақтар актісі) дайындайды және одан әрі азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісіледі. Сынақ актісіне сынақ нәтижелері бойынша түзетілген пайдалану құжаттамасы, сондай-ақ сынақ бағдарламаларында көзделген өзге де құжаттар қоса беріледі.

251. Мемлекеттік сынақтарды тоқтатуға мыналар негіз болып табылады:

1) ПАЖ тәжірибелік үлгісінің осы Қағидалардың талаптарына немесе осы Қағидалардың талаптары негізінде әзірленген конструкторлық құжаттамаға сәйкес келмеуі;

2) ұшуды орындауға кедергі келтіретін сыналатын ПАЖ тәжірибелік үлгісінің ақауы.

Тәжірибелік үлгілерді мемлекеттік сынауды тоқтату комиссия мүшелері қол қоятын осы Қағидаларға 26-қосымшаға сәйкес ПАЖ тәжірибелік үлгісін мемлекеттік сынау актісімен ресімделеді.

Сынақ нәтижелерін бағалау сынақтардың теріс нәтижелері кезінде осы Қағидалардың орындалмаған талаптарын, анықталған кемшіліктерді жою жолдарын және жоюды тексеру тәртібін көрсете отырып, оларды біржақты түсінуді қамтамасыз ететін дәл тұжырымдарды қамтиды.

8-параграф. ПАЖ данасына сәйкестік куәлігін беру тәртібі

252. Бекітілген конструкциясының үлгісі жоқ, сериялық өндірісі жоқ, 25 кг бастап және 750 кг-нан кем жоғары ұшу салмағы бар ПАЖ-ның әрбір данасы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан оның конструкциясының, сипаттамаларының және пайдалану-техникалық құжаттамасының Ұшу жарамдылығы нормаларының 1-қосымшасына сәйкестігі туралы куәлік алады.

253. Өтініш беруші жоғары ұшу салмағы 25 кг бастап және 750 кг-нан кем ЕЖҰМ бар ПАЖ бен ПӘК сәйкестік куәлігін алу үшін осы Қағидалардың 30-қосымшасына сәйкес өтінішті және осы Қағидалардың 254-тармағындағы тізбе бойынша құжаттар топтамасын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атына жібереді.

254. Құжаттар тізбесі:

1) пилотсыз авиациялық жүйе данасының техникалық ерекшелігінің электрондық көшірмесі, онда қысқаша техникалық сипаттамасы, жүйелердің қағидаттық схемалары, негізгі сипаттамалары, сондай-ақ пилотсыз авиациялық жүйенің данасы сертификатталатын ауқымындағы пайдаланудың күтілетін шарттары мен шектеулері болуға тиіс;

2) ПӘК сапалы фотосүреттерін: қырынан, алдыңғы көріністерін;

3) пилотсыз авиациялық жүйеге техникалық қызмет көрсету регламентінің (бағдарламасының) құрылымына сәйкес ТҚ регламенті (бағдарлама).

255. Уәкілетті ұйым құжаттарды келіп түскен күні тіркеуді жүзеге асырады. Жұмыс уақыты аяқталғаннан кейін, еңбек заңнамасына сәйкес демалыс және мереке күндері жүгінген кезде өтініштерді қабылдау және беру туралы шешім қабылдау келесі жұмыс күні жүзеге асырылады.

256. Уәкілетті ұйым өтініш беруші осы Қағидалардың 254-тармағында көзделген құжаттар топтамасын толық ұсынбаған жағдайда өтінішті қабылдаудан бас тартады.

257. Өтініш беруші осы Қағидалардың 254-тармағында көзделген құжаттардың толық топтамасын ұсынған кезде ұсынылған құжаттар осы Қағидалардың талаптарына сәйкестігіне тексеріледі және қарау нәтижелері бойынша өтініш берушінің электрондық мекенжайына құжаттар келіп түскен сәттен бастап 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей сертификаттық зерттеп-қарау кезеңін және тексеруге тағайындалған авиациялық инспектордың тегін, атын, әкесінің атын (бар болған жағдайда) көрсете отырып, сертификаттық зерттеп-қарау жүргізу туралы хабарлама жіберіледі.

258. Сертификаттық тексеру 2 (екі) жұмыс күнінен аспайды.

259. Өтініш берушінің және ұсынылған материалдардың, деректер мен мәліметтердің сәйкестігіне сертификаттық тексеру авиация инспекторлары үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым әзірлеген нұсқаулық материалды пайдалана отырып жүзеге асырылады. Өтініш беруші авиациялық инспекторлардың сертификатталатын пилотсыз авиациялық жүйеге қолжетімділігін қамтамасыз етеді және ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшада келтірілген ең жоғары ұшу салмағы 750 кг дейінгі пилотсыз авиациялық жүйелерге қойылатын ең төменгі ұшу-техникалық талаптарға сәйкестігін салыстыру және бағалау үшін пайдалану құжаттамасын ұсынады.

260. Өтініш берушінің электрондық немесе пошталық мекенжайына сертификаттық тексеру нәтижелері бойынша пилотсыз авиациялық жүйе данасының пайдалануға жарамдылығы туралы ресімделген бағалау актісі пилотсыз авиациялық жүйе

данасының пайдалануға жарамдылығы туралы бағалау актісінде оң қорытынды болған кезде – осы Қағидаларға 31-қосымшаға сәйкес нысан бойынша мүмкіндік туралы қорытынды мен қорытындыны көрсете отырып жіберіледі, немесе пилотсыз авиациялық жүйенің данасын пайдалануға жарамдылығы туралы бағалау актісінде теріс қорытынды болған кезде сәйкестік куәлігін беру мүмкін емес.

261. Пилотсыз авиациялық жүйесінің данасын бағалау актіде оң қорытынды болған кезде, актіге қол қойылған сәттен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде өтініш берушінің электрондық поштасына осы Қағидаларға 32-қосымшаға сәйкес нысан бойынша деректер картасын қоса бере отырып, осы Қағидаларға 33-қосымшаға сәйкес нысан бойынша пилотсыз авиациялық жүйе данасының сәйкестік куәлігі жіберіледі.

262. ПАЖ данасының сәйкестік куәлігі шексіз мерзімге беріледі және бөлінбейтін болып табылады.

263. Өтініш берушіге пилотсыз авиациялық жүйе данасының пайдалануға жарамдылығын бағалау актісінде теріс қорытындының негізі болып табылатын мынадай жағдайлардың бірінде ПАЖ данасының сәйкестік куәлігін беруден бас тартылады:

- 1) ПАЖ сәйкестік куәлігін алу үшін өтініш беруші ұсынған құжаттардың және (немесе) олардағы деректердің (мәліметтердің) анық еместігін анықтау;
- 2) пилотсыз авиациялық жүйенің Ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшаның 4-тарауының талаптарына сәйкес келмеуі.

9-параграф. ПАЖ данасының сәйкестік куәлігінің қолданысын тоқтату және кері қайтарып алу тәртібі

264. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым мынадай жағдайларда сәйкестік куәлігінің қолданысын тоқтатады:

- 1) сәйкестік куәлігі иесінің осы Қағидалардың ПАЖ талаптарын сақтамауы;
- 2) Заңның 16-3-бабында көзделген бұзушылықтар анықталған;
- 3) ПАЖ сәйкестік куәлігі иесінен жазбаша хабарлама.

265. Осы Қағидалардың 264-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген бұзушылықтар анықталған кезде уәкілетті ұйым куәлік иесіне бұзушылықтар анықталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде сәйкестік куәлігінің қолданысын тоқтату туралы жазбаша хабарлама жібереді.

266. Куәлік иесі хабарламаны алғаннан кейін 7 (жеті) жұмыс күні ішінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі түзету іс-қимылдарының жоспарын (бұдан әрі - жоспар) қарау және келісу үшін жібереді.

267. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ данасының сәйкестік куәлігі иесімен келісілген жоспардың белгіленген мерзімде тексеріс жүргізу арқылы

орындалуын бақылайды. Жоспардың орындалуын тексеру қорытындысы бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 5 (бес) жұмыс күні ішінде:

жоспарды орындау кезінде ПАЖ данасының сәйкестік сертификатының қолданысын қайта жаңартады;

жоспар орындалмаған кезде дәлелді бас тартуды жібереді.

268. ПАЖ данасының сәйкестік куәлігінің қолданысын жаңарту немесе жаңартудан бас тарту жөніндегі шешімді уәкілетті ұйым куәлік иесіне тексеру аяқталған сәттен бастап 3(үш) жұмыс күні ішінде жазбаша нысанда хабарлайды.

269. Бұзушылық жойылмаған жағдайда, қолданысы тоқтатылған күннен бастап 6 (алты) ай ішінде ПАЖ данасының сәйкестік куәлігі кері қайтарылады. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ данасының сәйкестік куәлігінің қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде сертификат иесіне хабарлайды.

10-тарау. Пилотсыз авиациялық жүйені сертификаттау және ұшуға жарамдылық сертификатын беру тәртібі

270. Осы тараудың ережелері ЕЖҰМ 750 кг-нан астам ПӘК-мен ПАЖ сертификаттау және ұшу жарамдылығы сертификатын беру тәртібін, сондай-ақ оның ұшу жарамдылығын сақтау процесін анықтайды.

271. "Сертификатталатын" операциялар санатында ұшуларды орындау үшін ЕЖҰМ 750 кг-нан астам ПӘК-мен ПАЖ азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым берген ұшуға жарамдылық сертификаты болуы қажет. Қолданыстағы ұшу жарамдылығы сертификатынсыз "Сертификатталған" операциялар санатында ПАЖ қолдана отырып ұшуларды орындауға жол берілмейді.

272. ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификаты оны алған сәттен бастап бір жылға жарамды.

273. Ұшуға жарамдылық сертификатын алу үшін өтініш беруші азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға осы Қағидаларға 34-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш жібереді және оған мынадай құжаттарды қоса береді:

1) жалдау шарттарында немесе өзге де заңды негізде ПАЖ-не меншік құқығын немесе ПАЖ-не иелік ету құқығын растайтын құжаттың электрондық көшірмесі;

2) типті сертификаттың электрондық көшірмесі;

3) ұшуды пайдалану жөніндегі ПАЖ нұсқаулығының электрондық көшірмесі;

4) бекітілген техникалық қызмет көрсету бағдарламасының (регламентінің) электрондық көшірмесі;

5) борт журналының, ПАЖ қозғалтқыштары мен бұрандаларының паспорттарының немесе формулярларының электрондық көшірмесі немесе көрсетілген құжаттардың расталған телнұсқалары;

6) ресурсы шектеулі агрегаттар мәртебесінің электрондық көшірмесі.

274. Өтінімді қарау және ПАЖ ұшу жарамдылығы сертификатын беру мерзімі 20 (жиырма) жұмыс күнін құрайды.

275. Ұсынылған құжаттарға қосымша зерделеу немесе тексеру жүргізу қажет болған кезде қарау мерзімі 10 (он) жұмыс күніне дейін ұзартылады, ол туралы өтініш берушіге қарау мерзімі ұзартылған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлама жіберіледі.

276. Өтініш беруші осы Қағидалардың 273-тармағында көзделген тізбе бойынша құжаттар топтамасын және (немесе) қолданылу мерзімі өткен құжаттарды толық ұсынбаған кезде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым өтінімді қабылдаудан бас тартады.

277. Ұсынылған құжаттар қаралғаннан және ескертулер болмағаннан кейін осы құжаттар осы Қағидалардың 35-1-қосымшасында көрсетілген талаптарға сәйкес келетін пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланушыларды біріктіретін коммерциялық емес ұйымдарға беріледі.

Ескерту. 277-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

278. Пилотсыз авиациялық жүйенің техникалық жай-күйін тексеру және ұшуға жарамдылығын айқындау үшін тартылған коммерциялық емес ұйымдар азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның келісімі бойынша ұдайы жұмыс істейтін ПАЖ тексеру жөніндегі техникалық комиссияны құрады.

279. Техникалық комиссияның құрамына осы Қағидаларға 35-1-қосымшада көзделген талаптарға сәйкес келетін мамандар енгізіледі.

Ескерту. 279-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

280. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым өтініш пен құжаттарды тіркеген сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде пайдалану-техникалық құжаттамаға сараптама жүргізу және Ұшу жарамдылығы нормаларына 2-қосымшаға сәйкестігін ПАЖ бағалау жөніндегі жұмыстарды жүргізу үшін техникалық комиссияға өтінімнің көшірмесін береді және азаматтық авиация саласында уәкілетті ұйым басшысының қолымен сертификаттық тексеру жүргізуге бұйрық ресімдейді.

281. Өтініш беруші техникалық комиссия мүшелеріне пайдалану құжаттамасына және пилотсыз авиациялық жүйеге кедергісіз қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

282. Техникалық комиссия азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан өтінім мен бұйрық алған сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде пайдалану құжаттамасын (бұдан әрі – ПҚ) салыстыру және ұшуға жарамдылық нормаларына сәйкестігін бағалау бойынша жұмыстар жүргізеді.

283. Пайдалану құжаттамасын салыстыру және ПАЖ-нің Ұшу жарамдылығы нормаларына сәйкестігін бағалау бойынша жүргізілген жұмыстардың нәтижелері бойынша техникалық комиссия осы Қағидаларға 35-қосымшаға сәйкес нысан бойынша үш данада ПАЖ пайдалануға жарамдылығы туралы бағалау актісін (бұдан әрі – бағалау актісі) жасайды.

284. Бағалау актісінің бір данасы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымнан өтінімнің көшірмесін алған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде жіберіледі, екінші данасы – пайдаланушыға беріледі, үшінші данасы – пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланушыларды біріктіретін коммерциялық емес ұйымда қалады.

285. Техникалық комиссия берген оң бағалау актісінің негізінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым осы Қағидаларға 36-қосымшаға сәйкес нысан бойынша пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылық сертификатын ресімдейді не осы Қағидалардың 286-тармағында көрсетілген негіздер бойынша теріс бағалау актісі болған жағдайда пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылық сертификатын беруден бас тарту туралы дәлелді жауап ресімделеді.

286. Өтініш берушіге техникалық комиссия мынадай жағдайларда сертификаттық тексеру жүргізу нәтижелері бойынша ұшуға жарамдылық сертификатын беруден бас тартады:

- 1) пайдаланушылар ұсынған құжаттардың және (немесе) олардағы деректердің (мәліметтердің) дұрыс еместігі анықталғанда;
- 2) пайдаланушының және (немесе) ұсынылған материалдардың, объектілердің, деректер мен мәліметтердің осы Қағидалардың талаптарына сәйкес келмеуі;
- 3) пайдаланушыға қатысты соттың қызметке немесе қызметтің жекелеген түрлеріне тыйым салу туралы заңды күшіне енген шешімі (үкімі) бар.

1-параграф. ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификатын тоқтата тұру және кері қайтарып алу тәртібі

287. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым ПАЖ ұшу жарамдылығы сертификатының қолданылуын:

- 1) осы Қағидалардың талаптарына ПАЖ сәйкессіздіктер анықталғанда;
- 2) Заңның 16-3-бабында көзделген бұзушылықтар анықталғанда;
- 3) ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификатын ұстаушының жазбаша өтініші болғанда тоқтата тұрады.

288. Осы Қағидалардың 287-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген бұзушылықтар анықталған кезде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым сертификат ұстаушыға бұзушылықтар анықталған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде ПАЖ ұшу жарамдылығы сертификатын тоқтата тұру туралы жазбаша хабарлама жібереді.

289. ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификатын ұстаушы хабарламаны алғаннан кейін 7 (жеті) жұмыс күні ішінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі түзету іс-қимылдарының жоспарын (бұдан әрі – жоспар) қарау және келісу үшін жібереді.

290. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тексеру жүргізу арқылы белгіленген мерзімдерде ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификатын ұстаушымен келісілген жоспардың орындалуын бақылайды.

291. Жоспардың орындалуын тексеру қорытындысы бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым 5 (бес) жұмыс күні ішінде:

жоспарды орындау кезінде ПАЖ ұшу жарамдылығы сертификатының қолданысын қайта бастайды;

жоспар орындалмаған кезде дәлелді бас тартуды жібереді.

292. ПАЖ ұшу жарамдылығы сертификатының қолданылуын қайта бастау немесе қайта бастаудан бас тарту жөніндегі шешім азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тексеру аяқталған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде пайдаланушыға жазбаша нысанда хабарлайды.

Бұзушылықты жоймаған жағдайда, тоқтатыла тұрған күннен бастап 6 (алты ай) ішінде ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификаты кері қайтарылады. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым рұқсатты кері қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде ПАЖ пайдаланушысын хабардар етеді.

2-параграф. Ұшуға жарамдылықты сақтау

293. ПАЖ техникалық жұмысы мынадай процестерді қамтиды:

1) техникалық қызмет көрсету;

2) ПАЖ ұшу-техникалық сипаттамаларының ұшу жарамдылығы нормаларының талаптарына және ПАЖ әзірлеушінің құжаттарына сәйкестігін бақылау.

294. ПАЖ-нің ұшу-техникалық сипаттамаларының ұшуды пайдалану жөніндегі басшылықтардың талаптарына сәйкестігін бақылауды сыртқы ұшу экипаждары мен инженерлік - техникалық персонал (бұдан әрі – ИТП) жүзеге асырады.

295. Жөндеу ұшуға жарамдылық нормаларының талаптарымен айқындалатын ПАЖ ұшуға жарамдылығын қалпына келтіру процесін қамтиды.

296. ПАЖ техникалық қызмет көрсету (бұдан әрі – ТҚК) техникалық қызмет көрсету бағдарламалары (регламенттері) (бұдан әрі – ТҚКР) бойынша жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерінің мемлекеттік тізілімінде тіркелген ПАЖ техникалық қызмет көрсету бағдарламасын (регламентін) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіседі.

297. Техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді (бұдан әрі – ТҚ және Ж) жүргізу кезінде Заңның 48-бабының 3-тармағына сәйкес олардың өндірушісі немесе техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі сертификатталған ұйым берген

сәйкестендіретін құжаттары (формулярлары, паспорттары, этикеткалары, пайдалануға рұқсат беру туралы құжаттары, түпнұсқалық телнұсқалары) жоқ агрегаттарды, жиынтықтаушы бұйымдар мен олардың қосалқы бөлшектерін пайдалануға жол берілмейді.

298. ПАЖ техникалық пайдалануды АТТҚК және ТҚК жөніндегі ұйым немесе ұшуларды инженерлік-авиациялық қамтамасыз етуді жүзеге асыратын авиациялық персонал жүргізеді.

299. Ұшуды инженерлік-авиациялық қамтамасыз ету мынадай міндеттерді жүзеге асырады:

1) авиакәсіпорындардың жарамды және ұшуға дайындалған ПАЖ қажеттіліктерін уақтылы, толық және сапалы қанағаттандыру;

2) ПҚ-ға қойылатын талаптарды, техникалық шарттар мен ПАЖ мақсаты бойынша тиімді және қауіпсіз пайдалану кепілдіктерін орындау.

300. АТТҚК және ТҚК жөніндегі ұйым мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) Пайдалану және жөндеу құжаттамасының талаптарына сәйкес АТТҚК және ТҚК (оның ішінде - ресурсты қалпына келтіру), оның ПАЖ сапасын бақылауды пысықтауларын, тексерулерін, ТҚК және жөндеуді ұйымдастыру және орындауы;

2) ПАЖ істен шығуы мен ақауларын іздеу және жою, ұшу мен жерде анықталған ақаулар мен ақаулар туралы деректерді жинау, есепке алу және өңдеу;

3) ПАЖ, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өз қызметін жетілдіру мақсатында авиациялық инциденттердің, істен шығулар мен ақаулардың алдын алу жөніндегі іс-шараларымен бірге оның ТҚК және сенімділігін талдау, оның техникалық пайдалану тәжірибесін талдау және жалпылау;

4) жарнамалық-наразылық жұмыстарын жүргізу, өнім берушілерге олардың өнімдерінің кемшіліктерін жою туралы талаптар қою;

5) ПАЖ ұшу-техникалық сипаттамаларының ұшуды пайдалану жөніндегі басшылықтың талаптарына сәйкестігін бақылау;

6) оларға техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде ПАЖ күзетін қамтамасыз ету;

7) ПАЖ жағдайын бақылаудың прогрессивті технологияларын әзірлеуге және іске асыруға, оны жөндеуге, еңбек пен өндірісті ұйымдастыруға қатысу;

8) ПАЖ пайдалану және жөндеу құжаттамасын жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеу;

9) ПАЖ пайдалану және жөндеу құжаттамасына өз қажеттіліктерінің орындалуын қамтамасыз ету, оны жүргізу және сәйкестендіруші (пономерлік) құжаттаманы қоса алғанда, оның сақталуын қамтамасыз ету;

10) ПАЖ пысықтаулары, инженерлік-авиациялық қызмет (бұдан әрі - ИАҚ) қызметі, құрамы, жай-күйі, материалдық мүлкі, қосалқы бөлшектері мен жабдықтары бойынша есепке алу мен есептіліктің белгіленген нысандарын жүргізу;

11) жұмыскерлердің нормативтік еңбек жағдайларын қамтамасыз ету және ТҚК өндірісін және жөндеуді, өрт қауіпсіздігін және қоршаған ортаны қорғауды ұйымдастыру, өндірісті қажетті үй-жайлармен, жабдықтармен, қосалқы бөлшектермен және авиатехникалық мүлікпен қамтамасыз ету, оларды күтіп-ұстау, сақтау, пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі шараларды жүзеге асыру;

12) бүлінген ПАЖ эвакуациялау және қалпына келтіру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу;

13) оқу техникалық базасын ұйымдастыру және жарақтандыру, АИҚ персоналының техникалық даярлығын және ПАЖ мамандарының тағылымдамасын ұйымдастыру;

14) АИҚ кадрларын іріктеу және орналастыру, әрбір қызметкердің өзінің қызметтік міндеттеріне жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру бойынша жүйелі жұмыс жүргізу.

301. Сыртқы ұшу экипажының мүшелері ПАЖ жұмысындағы ауытқуларды анықтауды және борттық журналға уақтылы енгізуді, ИТП бойынша - ПАЖ жұмысының параметрлерін тіркеуге арналған, сондай-ақ объективті бақылау құралдарымен тіркелген ұшу-техникалық сипаттамалар мәндерінің ауытқу себептерін, борт журналында жазылған ұшу режимдерін талдауды қамтамасыз етеді.

302. Сыртқы ұшу экипаждарының ПАЖ пайдалануы олар орындайтын ПАЖ, жерде және ұшуда оның жүйелерін, бұйымдары мен жабдықтарын пайдалану жөніндегі операциялар кешенін (ПАЖ ұшуды пайдалану) экипаждың жауапкершілігіне ПАЖ қабылдаған сәттен бастап және басқа қызметтердің жауапкершілігіне ПАЖ тапсырғанға дейін қамтиды. Көрсетілген операциялар кешенін нақты үлгідегі ПАЖ үшін ұшу пайдалану жөніндегі басшылық реттейді.

303. Сыртқы ұшу экипажы ПАЖ үшін оны басқа қызметтердің өкілдерінен немесе басқа экипаждан өз жауапкершілігіне алған сәттен бастап және ПАЖ басқа қызметтің өкіліне немесе басқа экипажға тапсырғанға дейін жауап береді.

304. Ұшуға белгілі бір ұшуды орындау үшін ресурс пен қызмет ету мерзімінің жеткілікті қалдығы бар, техникалық шарттарға сай келетін, белгіленген тиісті тексеруден және дайындықтан өткен (ПАЖ арнайы тексеруден, мұздануды жоюдан және т.б.) жарамды ПАЖ жіберіледі.

305. ПАЖ келесі бір мезгілде жарамды деп саналады:

1) ПАЖ, қозғалтқыштар мен жинақтаушы бұйымдарда ресурс пен қызмет ету мерзімінің қалдығы болады, тізбеге және пономерлік құжаттамаға (формулярлар, борттық журнал) сәйкес толық жинақталады;

2) ПАЖ-да регламентте көзделген кезекті ТҚ орындалғанда, ақаулар мен олардың салдары жойылғанда;

3) өндірістік-техникалық және сәйкестендіру (пономерлік) құжаттамасы ресімделсе, кеменің жарамдылығы карта-нарядта тиісті лауазымды адамдардың қолдарымен расталады.

306. Жарамды ПАЖ келесі бір мезгілде ұшуға дайын деп саналады:

1) ПАЖ, қозғалтқыштар мен жиынтықтаушы бұйымдарда нақты ұшуды орындау үшін ресурстың және қызмет ету мерзімінің жеткілікті қалдығы болғанда;

2) ПАЖ ұшуға арналған тапсырмаға және техникалық қызмет көрсету бағдарламасының (регламентінің), техникалық пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың және ұшуды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың талаптарына сәйкес жанар-жағармай материалдарымен, газдармен, арнайы сұйықтықтармен толтырылып, барлық қажетті компоненттермен жарақтандырылғанда;

3) ұшуды қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстың карта-нарядында орындалып, қолтаңбалармен ресімделгенде;

4) ПАЖ экипажға қабылдау-беруді ресімдей отырып, карта-нарядта және борттық журналда қолтаңбалармен берілгенде.

Көрсетілген талаптар сақталмаған жағдайда ПАЖ ұшуға жіберілмейді.

307. Пайдаланушының жарамды ПАЖ қажеттілігі авиациялық жұмыстардың көлемімен, ПАЖ пайдалану динамикасымен анықталады.

308. Техникалық пайдалану кезінде ПАЖ пайдаланушы:

1) ПАЖ, негізгі және жинақтаушы бұйымдар үшін, оның ішінде ұшудағы және жердегі жұмыс режимдері бойынша нормативтік құжаттарда белгіленген пайдалану шектеулерін сақтайды;

2) ТҚК және сақтау кезінде жұмыстарды уақтылы, толық көлемде және дұрыс орындайды;

3) осы үлгідегі, модельдегі ПАЖ қолдануға көзделген жанар-жағармай материалдарын, арнайы сұйықтықтарды, газдарды, шығыс материалдарын пайдаланады;

4) бөлшектерді өздігінен ашудан, бұрылудан және құлап кетуден сақтайтын ажыратылатын қосылыстарды тексеру қағидаларын сақтайды;

5) қозғалтқыштарды іске қосу және сынау, бөлшектеу-монтаждау жұмыстары, сүйрету және тиеу (түсіру), кедергілермен соқтығысудан ПАЖ зақымданудан қорғайды ;

6) ПАЖ тұрақтарын тек осы мақсаттарға арналған және/немесе жарамды жасанды және топырақ жолақтарын, жолдарды, алаңдарды пайдаланады;

7) ПАЖ қоршаған ортаның (қар, мұз, су, шаң) деструктивті әсерінен қорғау жөніндегі шараларды қолданады.

309. ПАЖ бойынша жұмыс аяқталғаннан кейін орындаушылар тапсырма орындалатын жерде (бөлімдерде, люктерде) бөлшектер, құрал, басқа да бөгде заттар қалмағанын тексереді.

310. Нақты үлгідегі, модельдегі ПАЖ техникалық қызмет көрсету кезінде тек жарамды, тиісті ПҚ талаптарына сәйкес келетін арнайы машиналарды, энергия көздерін, жүк көтергіш механизмдерді, жылытқыштарды, жалпы қолданылатын басқа

да жерүсті қызмет көрсету құралдарын пайдалануға рұқсат етіледі. Көрсетілген құралдардың жарамдылығын растау тәртібін пайдаланушы және ТҚК және жөндеу жөніндегі ұйым айқындайды.

311. ИТП ПАЖ-не техникалық қызмет көрсету үшін тартылған жалпы қолданылатын жерүсті қызмет көрсету құралдарын пайдалануды бақылауды қамтамасыз етеді және штаттық жерге қосу және өрт сөндіру құралдарымен жабдықталмаған арнайы машиналарға жерүсті қызмет көрсету құралдарының қалыптан тыс жұмысына байланысты ықтимал авариялық жағдайларды жою бойынша жедел шаралар қабылдауға жол бермейді.

312. Ұзақтығы екі сағаттан асатын ПАЖ тұрағы кезінде (егер ПАЖ белгілі бір түрінің ПҚ өзгеше көрсетілмесе), ал жаңбыр, қар, боран, тұман, шаңды дауыл кезінде - тұрақ ұзақтығына қарамастан, толық және статикалық қысым жүйелерінің ауа қабылдағыштарына, қабылдағыштарына, басқа ПАЖ жүйелеріне ПҚ көзделген қорғаныс құрылғыларын орнату қажет.

Көрсетілген қорғаныс құрылғылары қызыл түске боялған және қызыл жұмсақ вымпелдері бар (қорғаныс құрылғылары орнатылған ПАЖ ұшып кетуін болдырмау мақсатында). Қорғаныс құрылғыларын орнату орындары қызыл (қызғылт сары) түске боялған ПАЖ-да қорғаныс құрылғылары қара түске боялады. Ұшу уақытына және ТҚК-дан алынатын қорғаныс құрылғылары олардың сақталуын және жарамдылығын қамтамасыз ететін орындарда сақталады.

313. Бұйымдарды бір ПАЖ-дан екіншісіне ауыстыру кезінде нақты жұмыстарды өндіру технологиясы қолданылады, оларды егжей-тегжейлі ұйымдастыру, тіркеу, ақпараттық сүйемелдеу және бақылау қамтамасыз етіледі.

314. Жиынтықтаушы бұйымдардың жаңғыртылған немесе жаңа түрлерін ПАЖ-ға орнатуды, пысықтауларды орындауды, сондай-ақ конструкцияны өзгертуді ПАЖ әзірлеушісі қолданысқа енгізген бюллетеньдер бойынша жүргізеді.

315. ПАЖ бір функционалдық жүйесіне кіретін ПАЖ элементтерін, күштік қондырғыларды, авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарды (бұдан әрі - А және РЭЖ) АТТҚК және ТҚК жөніндегі ұйым немесе ПАЖ пайдаланушысының инженерлік-техникалық құрамы қамтамасыз етеді.

316 ПАЖ-да қауіпсіздік мақсатында оған ТҚК кезде ПАЖ-дың борттық желісі қуатсыз болады:

1) А және РЭЖ бойынша ПАЖ-да бөлшектеу және монтаждау жұмыстарын орындау;

2) тарату құрылғыларын (қораптарын) тексеру және қарау;

3) электр тізбектеріндегі қалпына келтіру жұмыстары;

4) от қауіпті материалдарды пайдалана отырып, ПАЖ жұмыстарды орындау.

Көрсетілген жағдайларда ПАЖ жанында, әуеайлақтық және авариялық электрмен қоректендіру ажыратқыштарында, сондай-ақ жердегі электр энергиясы көздерін қосу

қосқыштарында "Ток астына қоспау. Жұмыс жүріп жатыр" деген мәтіні бар ескерту вымпелдері ілінеді.

Тиісті жүйеде жиынтықтаушы бұйым, бөлік алынып тасталған немесе оларды бөлшектеу (монтаждау) бойынша жұмыстар орындалған кезде "Қоспа (тиіспе), жұмыс жүріп жатыр" мәтіні бар ескерту вымпелдерін ПАЖ басқару органдарына (қашықтан пилоттау пульті (ҚПП) немесе ПАЖ сыртқы пилоттың (оператордың) станциясына және оның жүйелеріне іліп қояды.

3-параграф. ПАЖ, қозғалтқыштарға, авиациялық және радиоэлектрондық жабдыққа техникалық қызмет көрсету тәртібі

317. ПАЖ аэродинамикалық қасиеттерін сақтау мақсатында мыналар қамтамасыз етіледі:

- 1) қанаттың басқару беттерінің элементтерін, жапқыштарды, обтекательді, люк қақпақтарын дұрыс бекіту;
- 2) сыртқы беттердегі тойтармалар мен бекітпелердің әлсіреуін, күш элементтері мен қаптамадағы деформацияларды, сызаттарды, жарықтарды уақтылы жою;
- 3) қаптаманың лак-бояу жабынын жарамды күйде ұстау;
- 4) планер бетін ластанудан уақтылы тазарту, қатты және лас заттардың (оның ішінде қатты, лас аяқ киіммен жүрудің) қанат, фюзеляж, қауырсын бойымен қозғалуына жол бермеу, оларға жұмсақ төсемсіз бұйымдарды, бөлшектерді, құрал-саймандар мен жабдықтарды орналастыру;
- 5) мұзды кетіру кезінде қаптаманы зақымданудан қорғау.

318. Коррозиялық зақымдануға ұшырайтын ПАЖ конструкциясының аймақтары мен жабдықтары үшін (авиациялық-химиялық жұмыстар үшін пайдаланылатын бөлшектер, тораптар және ПӘК бұйымдары, сондай-ақ аккумуляторлық батареяларды орналастыру аймақтарында, конденсациялық ылғал, жаңбыр суы, жанар-жағармай материалдары, арнайы сұйықтықтар, химиялық заттар, шаң мен кір, жанасу орындарында конструкция элементтері мен жабдықтар гетерогенді металдар, гигроскопиялық материалдары бар металдар) коррозияға қарсы қорғау шаралары (оның ішінде пайдалану процесінде) көзделеді (оның ішінде ПҚ-да) және жүзеге асырылады.

4-параграф. Жедел техникалық қызмет көрсету

319. Жедел ТҚК - бұл мерзімді техникалық қызмет көрсету нысандары арасындағы аралықта ПАЖ-дың жарамдылығын, дайындығын және қолданылуын қамтамасыз ететін ПАЖ-дың техникалық жағдайын қарау және тексеру, дайындық жұмыстарының жүйесі.

Жедел техникалық қызмет көрсету түрлерінің құрамы (бұдан әрі - ТҚК), олардың мазмұны, тағайындау және орындау тәртібі нақты үлгідегі ПАЖ үшін ПҚ-мен айқындалады.

320. Жедел ТҚК мыналарды қамтиды:

- 1) бас тартуларды іздеу және жою;
- 2) компоненттерді ауыстыру (мұндай компоненттерге қозғалтқыштар да, әуе бұрандалары да жатады);
- 3) ТҚК бойынша жоспарлы жұмыстар (еңбекті қажетсінетін терең бақылауды талап етпейтін айқын зақымдануларды/бұзушылықтарды анықтау үшін көзбен шолып қарауды қоса алғанда);
- 4) конструкцияның ішкі элементтеріндегі, борттық жүйелердегі және күштік қондырғылардағы жұмыстар, оларды орындау үшін тез ашылатын панельдер/люктер арқылы қол жеткізуге болады;
- 5) ағымдағы жөндеу және күрделі емес модификациялар, олар айтарлықтай бөлшектеуді қажет етпейді және жабдықтар мен құралдардың қарапайым түрлерімен орындалуы мүмкін.

321. Жедел ТҚК кезінде техникалық қызмет көрсету бағдарламасымен (регламентімен) белгіленген жоспарлы жұмыстар тізбесін және регламентте көзделмеген қосымша жұмыстарды (бұйымдарды ауыстыру, біржолғы тексерулер және басқалар) орындайды.

5-параграф. ПАЖ мерзімді техникалық қызмет көрсету

322. ПАЖ-ға мерзімді қызмет көрсету ПҚ-мен белгіленген жұмыс мәндері (рейдтер, циклдар, қону нөмірлері) немесе уақыт аралықтары (күнтізбелік қызмет мерзімі) арқылы жүзеге асырылады. Мерзімді ТҚК бойынша жұмыстар нысандарға жинақталған. Әрбір нысандағы жұмыстардың жиілігі мен көлемі ТҚК регламентімен, ал операцияны орындау технологиясы, қолданылатын бақылау құралдары, құрал-саймандар, құрылғылар мен материалдар технологиялық нұсқаулармен белгіленеді.

323. Жұмыс уақыты мен күнтізбелік мерзімнің есебі ПАЖ пайдалану басталғаннан немесе оны соңғы жөндеуден басталады. Бұдан әрі алдыңғы қызмет көрсету кезінде пайдаланылған жұмысқа (қызмет ету мерзіміне) рұқсат ескерілмейді.

324. Жұмыс уақыты, күнтізбелік мерзім, қону, цикл бойынша мерзімді ТҚК тағайындау тәртібі-нақты типтегі ПАЖ бойынша ПҚ-мен анықталады.

325. Ұшу қауіпсіздігін және ПАЖ беріктігін арттыру мақсатында жергілікті жағдайларды ескере отырып, ТҚК нысандары бойынша жұмыс көлемін ұлғайтуға немесе олар бойынша жұмыстарды пайдаланушы айқындайтын тәртіппен белгіленген мерзімнен бұрын орындауға жол беріледі.

6-параграф. Қозғалтқыштарды ПАЖ-ға ауыстыру

326. Қозғалтқышты ПАЖ-ға ауыстыру оның ресурсы пысықталғаннан кейін, стендте қызмет көрсету үшін, сондай-ақ қозғалтқышта қозғалтқышты алып тастамай жоюға болмайтын ақаулар анықталған жағдайда, ПҚ көзделген басқа жағдайларда және өндірістік қажеттілік бойынша жүргізіледі. Қозғалтқышты ауыстыру жұмыстарынан басқа, ПАЖ-да ПАЖ немесе басқа параметрлер бойынша анықталған кезекті ток орындалады, бюллетеньдер бойынша пысықтаулар және планердің конструкциясын, қозғалтқыш алынып тасталған кезде ғана қол жеткізуге болатын жүйелердің коммуникация учаскелерін тексеру.

327. Қозғалтқышты ПАЖ-ға орнатқаннан кейін, қозғалтқышты ауыстыруға байланысты техникалық қызмет көрсету жұмыстары ТҚК регламентіне сәйкес орындалады.

328. Қозғалтқыштарды ауыстыру жұмыстары оларды орындауға жіберілген мамандарға жүктеледі. Қажетті жағдайларда дайындық жұмыстарын жүргізу үшін мамандар бригадасы (тобы) бөлінеді. Ол үшін такелаждық және жуу құрылғыларымен, қозғалтқышты сыртқы консервациялау және монтаждау үшін стендтермен, ПҚ көзделген басқа да құрылғылармен жарақтандырылатын арнайы жұмыс орындары құрылады.

7-параграф. ПАЖ техникалық қызмет көрсетудің ерекше түрлері

329. ПАЖ ТҚК ерекше түрлеріне мынадай техникалық қызмет көрсету кіреді: маусымдық, арнайы, сақтау кезінде және экстремалды ауа-райында.

330. Маусымдық ТҚК күзгі-қысқы және көктемгі-жазғы кезеңдердегі жұмыстарға ПАЖ дайындау кезінде орындалатын жұмыстардың бөлігі болып табылады, егер бұл ПҚ-да қарастырылған болса. ПАЖ маусымдық дайындығы туралы нақты нұсқаулар нақты типтегі ПҚ-ның тиісті бөлімдерінде келтірілген.

331. Арнайы ТҚК ПАЖ аса күрделі жағдайларда ұшқаннан кейін (тиісті жағдайлардың тізбесі техникалық қызмет көрсету бағдарламасында (регламентінде) көрсетіледі), сондай-ақ жер бетінде қар немесе шаң бар дауылды желдің әсеріне ұшыраған кемелерде, басқа жағдайларда құрамы нақты үлгідегі ПАЖ үшін техникалық қызмет көрсету бағдарламасымен (регламентімен) айқындалатын кемелерде жүргізіледі. Арнайы ТҚК түрлері бойынша жұмыстардың тізбесі нақты үлгідегі ТҚК үшін техникалық қызмет көрсету бағдарламасымен (регламентімен) белгіленеді.

332. Техникалық қызмет көрсету бағдарламасында (регламентінде) көрсетілген күрделі жағдайларға ұшыраған ПАЖ ұшудан шеттетуге және арнайы ТҚК орындауға негіз болып табылады:

- 1) экстремалды жағдайлардың әсері туралы борттық журналға жазу;

2) ПАЖ-ға экстремалды жағдайлардың әсері туралы объективті бақылау аспаптарының жазбалары;

3) экстремалды жағдайлардың әсерінен ПАЖ зақымдануы;

4) дауылды желдің ПАЖ-ға әсері (қармен, шаңмен және т.б.).

333. Техникалық қызмет көрсету бағдарламасында (регламентінде) белгіленген мерзімнен артық ұшулардағы үзілістер кезінде ПАЖ сақтауға қойылады. Бұл жағдайда қажетті жұмыстарды орындауды ұйымдастыру тәртібін пайдаланушының ИТП анықтайды.

334. ПАЖ және бұйымдардағы жұмыс көлемі оларды сақтауға ауыстыру кезінде, сақтаудан алу кезінде, сақтау мерзімдері-пайдалану құжаттамасында белгіленеді.

335. Егер ПАЖ (бұйымның) сақтау мерзімі консервациялау мерзімінен асып кетсе, онда оны қайта консервациялау жүргізіледі. Егер оларды басқа құралдармен тасымалдау уақыты бұйымды консервациясыз сақтаудың ең аз мерзімінен асып кетсе, жөндеуге жіберілетін ПАЖ (бұйымдар) да консервациялауға жатады.

336. Пайдаланушы ПАЖ және сақтаудағы бұйымдарды консервациялау және қайта консервациялау мерзімдерін есепке алуды ұйымдастырады.

8-параграф. ПАЖ жағдай бойынша техникалық қызмет көрсету

337. Пайдаланушының және ТҚКЖ бойынша ұйымның ИАҚ-ында ПАЖ-ға техникалық қызмет көрсету жұмыс істеуі мен жай-күйі бойынша жүзеге асырылады. Жай-күйі бойынша техникалық қызмет көрсету параметрлерін бақылай отырып және сенімділік деңгейін бақылай отырып орындалады.

338. ПАЖ жай-күйі бойынша техникалық қызмет көрсету кезінде ПАЖ жұмыстың кезеңділігі мен көлемі диагностикалық параметрлердің немесе бір үлгідегі бұйымдар (тұтастай ПАЖ авиациялық техникасының бұйымдары, оның құрамдас бөлшектері, қозғалтқышы, олардың құрауыш бұйымдары) сенімділігі көрсеткіштерінің мәндерімен айқындалады. Диагностикалық параметрлер деп нақты бұйымның техникалық жай-күйін айқындайтын оның қасбартінің сандық сипаттамасы түсініледі. Бұйымның жарамды жай-күйден жарамсыз жай-күйге өту сәті оның параметрінің істен шығу алдындағы шекті мәнімен сипатталады, оған жеткен кезде бұйымның жарамдылығын қалпына келтіру жөніндегі операцияларды жүргізу талап етіледі.

339. ПАЖ жай-күйі бойынша ТҚКЖ қолданудың мақсаты ПАЖ техникалық жай-күйінің сапасы мен дұрыстығын арттыру, ұшу қауіпсіздігі мен жүйелілігін қамтамасыз ету кезінде пайдалану шығыстарын азайту (жұмыс істеуі бойынша қызмет көрсетумен салыстырғанда) болып табылады.

340. Жай-күйі бойынша қызмет көрсететін әуе кемелері (жүйелер, бұйымдар) ТҚКЖ-ның жедел, кезеңді, маусымдық және басқа түрлерін ұйымдастыру мен оның тәртібі жұмыс істеу бойынша қызмет көрсету кезіндегідей болып қалады. Бұл ретте ПҚ әуе кемелеріне қажетті өзгерістер енгізеді.

341. Егер ПАЖ диагностикалық параметрлерінің практикалық қажетті кешені толық берілсе, штаттық бақылау-өлшеу құралдары мен техникалық пайдаланудың барлық кезеңдерінде ПАЖ беріктік және функционалдық сипаттамаларын, оның жұмыс қабілетінің қорларын дұрыс айқындау технологиясы болса, ұдайы пайдалану шарттарында ПАЖ-ның жарамдылығы мен жұмысқа қабілетін экономикалық жағынан қолайлы мерзімде қалпына келтіруге мүмкіндік беретін пайдалану технологиялылығының жеткілікті деңгейі қамтамасыз етілсе, ол жай-күйі бойынша ТҚКЖ-ға жарамды деп танылады.

342. Егер өндірістік база, ПАЖ мен мамандар әзірлігінің уәкілетті орган мен ПҚ-да белгіленген шарттары іс жүзінде сақталса, пайдаланушының ИАҚ пен ТҚКЖ жөніндегі ұйым және олардың құрылымдық бөлімшелері ПАЖ жай-күйі бойынша қызмет көрсетуге даярланған деп саналады.

343. Нақты ПАЖ жай-күйі бойынша қызмет көрсету мүмкіндігін ПАЖ дайындаушы белгілейді.

9-параграф. Параметрлерін бақылай отырып қызмет көрсету

344. Параметрлерін бақылай отырып техникалық қызмет көрсетуді істен шығуы ұшу қауіпсіздігіне әсер ететін бұйымдар үшін қолданылады.

345. Параметрлерді бақылау үздіксіз немесе кезең-кезеңімен болуы мүмкін. Бақылау режимі, оның көлемі мен кезеңділігі бұйымның нақты түрі үшін ПҚ-да белгіленеді.

346. Жөнделуі, жұмысқа қабілеттілігі мен жарамдылығы параметрлік бақылана отырып пайдаланылатын бұйымды қалпына келтіру немесе ауыстыру, ол істен шыққан және істен шығар алдындағы жағдайда жүргізіледі, соңғы жағдайда - бір немесе бірнеше диагностикалық параметрлер жол берілген шекті деңгейден шыққан кезде (нақты регламенттеу ПҚ-да берілген) жүргізіледі.

347. Жай-күйі бойынша ТҚКЖ пайдалану құжаттамасы бақыланатын бұйымдар параметрлерінің құрамын, бақыланатын параметрлердің шекті жол берілген мәнін, оларды бақылаудың кезеңділігі мен технологиясын, қажетті техникалық құралдарды, сондай-ақ бақылау нәтижелері бойынша шешім қабылдау қағидаларын айқындауға тиіс .

10-параграф. Сенімділік деңгейін бақылай отырып қызмет көрсету

348. Сенімділік деңгейін бақылай отырып техникалық қызмет көрсету істен шығуы ұшу қауіпсіздігіне тікелей әсер етпейтін бұйымдарға қолданылады. Мұндай бұйымдар ресурсы (қызмет ету мерзімі) шектелместен қолданылуы мүмкін.

349. Сенімділік деңгейін бақылау тәртібін, технологиясын және сенімділік деңгейін бақылай отырып пайдаланылатын ТҚКЖ бұйымдар режимдері туралы шешім қабылдау қағидаларын бұйымның нақты түрі үшін ПҚ айқындайды.

350. ПАЖ бұйымдардың сенімділік деңгейін талдауды ИАҚ мамандандырылған бөлімшесі (ПАЖ техникалық жай-күйі мен оның өндірістік-функционалдық үйлесімділігін диагностикалау бөлімшесі) жүргізеді. Аталған бөлімшенің мамандарына бұйымдардың сенімділігі, статистикалық ақпаратты жүйелендіру, оны өңдеу, талдау және интерпретациялау бойынша есепке алу-талдау құжаттамасын жүргізу қызметі жүктеледі. Олар тиісті бұйымдардың сенімділік дәрежесінің өзгеруі үрдісін уақтылы анықтауға және ПҚ-да белгіленген шешім қабылдау қағидаларының негізінде тиімді алдын алу шараларын қалыптастыруға жауапты болады.

11-параграф. ПАЖ техникалық қызмет көрсетуді қамтамасыз етуді ұйымдастыру

351. ПАЖ ТҚ-ты қамтамасыз ету деп мақсаты негізгі процесті – техникалық қызмет көрсету жұмыстарын жүргізуді тиімді жүзеге асыру үшін жағдай жасау болып табылатын қосалқы қызмет түрлері түсініледі. ТҚ-ны қамтамасыз етуге мыналар жатады:

- 1) өндірісті дайындау;
- 2) технологиялық-конструкторлық қамтамасыз ету;
- 3) метрологиялық қамтамасыз ету.

352. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйі тексерілгеннен, түгендеу нөмірі берілгеннен және тізілімге енгізілгеннен кейін ғана олар пайдалануға жіберіледі. Бұл ретте зауытта дайындалған, пайдалануға жіберілетін жаңа жабдықтың ПҚ, қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулықтары, монтаждаудың дұрыстығын тексеру актілері болуға тиіс.

ТҚК және РАТ жөніндегі ұйымда дайындалған немесе жаңғыртылған жабдық пайдалануға жіберілмес бұрын өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамада көзделген рәсімдер қажет, олардың нәтижелері комиссия актісінде көрсетіледі, ресімделген техникалық және пайдалану құжаттамасы болады.

353. Технологиялық жабдық қолданыстағы стандарттарда белгіленген түстерге боялады. Ақаулы, сондай-ақ рұқсат етілмейтін түстерге боялған жабдық пайдалануға жіберілмейді.

354. Әртүрлі үлгідегі күш жетектері бар жабдық, көтеру-көлік тетіктері, барлық үлгідегі компрессорлық және энергетикалық құрылғылар, станоктық және пісіру жабдығы, сығылған газдар мен улы заттарды сақтауға арналған ыдыстар паспортталуға тиіс.

355. Әдеттегі жағдайда бөлімшелерде пайдаланылатын технологиялық жабдық оларға бекітіліп, тізілімдеріне енгізіледі. Технологиялық жабдық тізілімдері, сондай-ақ оның бұйымдарына арналған формулярларды (паспорттарды) өздерінің қарауындағы

технологиялық құралдарды пайдалану үшін жауапты бөлімшелердің басшылары жүргізеді.

356. ПАЖ ТҚ үшін пайдаланылатын технологиялық құралдардың авиациялық техникасын, пайдалану, оларды қолдану, жарамдылығын тексеру, сынау, жөндеу және сақтау технологиялық жабдықтың нақты түрлері мен бұйымдарына арналған ПҚ талаптарына сәйкес жүргізіледі.

357. ПАЖ жай-күйін бақылау үшін азаматтық авиацияда пайдалануға қабылданған, мерзімді метрологиялық тексеруден өткен құралдар (тұрақты және көшпелі құрылғылар, керек-жарақтар, стенділер, құрылғылар, аспаптар мен аппаратура, оның ішінде қиратпайтын бақылау құралдары) пайдаланылады.

358. Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамада көзделген рәсімдерден өткен АТЖ, азаматтық авиация зауыттары мен басқа да ұйымдардың күштерімен дайындалған өлшеу құралдары қолдануға рұқсат етіледі.

359. Ақаулы сақталған және бұзушылықпен тасымалданған өлшеу құралдарын қолдануға жол берілмейді.

360. Өндірісті дайындау базалық өндірістік процестердің жоспарлы бірқалыптылығын, ПАЖ әртүрлі күйде болуының белгіленген мерзімін нақты сақтау мүддесінде өндірістік құрылымдарды мамандандыруды тиімді жүзеге асыруды қамтамасыз ететін, алдын ала орындалатын дайындық-қосалқы жұмыстар кешенін білдіреді. Ол өндірісті дайындау бөлімшесі орындайтын жұмыстарды қамтиды:

1) техникалық қызмет көрсету үшін қажетті бұйымдарды, бөлшектерді, материалдарды, құралдар мен жабдықты алдын ала жиынтықтау;

2) жиынтықталған авиатехникалық мүлікті орындаушылардың жұмыс орындарына жеткізу және оларды жұмыс орындарынан жинау;

3) қажеттілік техникалық қызмет көрсету процесінде анықталатын авиатехникалық мүлікпен жұмыс орындарын жедел қамтамасыз ету;

4) құралдық және жиынтықтаушы шаруашылықты жүргізу, құралдық және шығыс қоймасының жұмысын ұйымдастыру;

5) авиатехникалық мүліктің шығысын есепке алу және оған қажеттілікті айқындау;

6) бригадалар мен орындаушыларға авиатехникалық мүлікті беру;

7) авиатехникалық мүлік пен басқа да материалдарды сатып алуға өтінімдер жасау.

361. Мыналар ИАҚ-та өндірісті дайындауды жоспарлау мен ұйымдастыру (ТҚКЖ және жөндеу бойынша ұйымдастыру) үшін бастапқы деректер болып табылады:

1) ПАЖ-ның жоспарланатын жылдық ұшу сағаттары;

2) олардың түрлері бойынша техникалық қызмет көрсету саны;

3) айырбас қоры материалдарының, бұйымдар мен бөлшектерінің, авиатехникалық мүліктің азаймайтын қорының, құралдар жиынтықтарының, жер үсті қызмет көрсету құралдарының шығыс нормасы;

4) дайындық-қосалқы жұмыстарға нормативтік еңбек шығындары.

362. ПАЖ-ға қызмет көрсетуге қажетті құрал, керек-жарақтар мен мүлік нақты объектілер мен жұмыстар кешендеріне арналған ПҚ негізінде ИАҚ әзірлейтін жиынтықтау ведомостеріне сәйкес жиынтықталады.

363. Құралдар мен керек-жарақтар (жұмыс түріне қарай) жеке және жалпы пайдаланымдағы жиынтықтарға бөлініп, оларға тізімдеме жасалады.

364. Жеке және жалпы пайдаланымдағы құрал мен керек-жарақтар жиынтықтары (тізімдеме бойынша тексеріліп) әуе кемесіне қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындау уақытына бригадаларға немесе жеке орындаушыларға беріледі.

365. Жалпы пайдаланымдағы құрал мен керек-жарақтар жиынтықтары сақталатын заттардан басқа беруге арналған құжаттама салынған контейнерлерге салынып сақталады.

366. Авиациялық-техникалық мүлік, жиынтықтаушы бұйымдар, құрал мен керек-жарақтар оларды бақылаусыз пайдалану мүмкіндігін болғызбайтын жерлерде сақталуға тиіс. Жиынтықтаушы бұйымдардың паспорттары (жапсырмалары) мен биркалары болуға тиіс, оларда атауы, нөмірі мен санаты көрсетіледі. Жарамды жиынтықтаушы бұйымдарды, бөлшектер мен материалдарды ақаулы (жөндеу талап етілетін, есептен шығарылған) және кондицияланбағандармен бірге сақтауға рұқсат етілмейді.

367. ПАЖ ТҚК жөніндегі жұмыстарды технологиялық-конструкторлық қамтамасыз ету үшін пайдаланушы мен ТҚКЖ жөніндегі ұйымдар мамандандырылған бөлімшелер құрады не оны жүзеге асыруды жеке қызметкерлерге жүктейді.

368. Технологиялық-конструкторлық қамтамасыз ету мынаны қамтиды:

- 1) ҰАЖ ТҚК-ді ұйымдастыруды жетілдіру;
- 2) технологиялық процестер мен техникалық бақылау құралдарының жаңаларын әзірлеу және енгізу әрі қолданыстағыларын жетілдіру;
- 3) ПҚ-да көзделмеген жұмыстарды орындауға технологиялық нұсқаулар (карталар) дайындау, оларды жұмыс орындарында сынау;
- 4) жұмыс орындарын дайындау мен жинауға арналған технологиялық карталарды әзірлеу;
- 5) қызмет көрсету нысандары бойынша авиатехникалық мүлікті жиынтықтау ведомостерін жасау және пысықтау;
- 6) ТҚК регламенттерін, технологиялық нұсқамаларды және басқа құжаттарды жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеу, өнеркәсіпке авиациялық техниканың конструкциялық және өндірістік кемшіліктерін жою жөнінде талаптар қою үшін материалдар дайындау;
- 7) жаңа борттық және технологиялық жабдық, ПАЖ жер үсті қызмет көрсету құралдарын, құралдарды, керек-жарақты, жабдықты жұмыс орындарына орналастыру схемаларын жетілдіру, әзірлеу және енгізуге қатысу;

8) мамандандырылған жұмыс орындарына жұмыс түрлері мен оларды орындау қағидалары, жабдықтың, құралдың жиынтығы мен технологиялық карталар, жұмыс орындарын ұстауға қойылатын талаптар мен оны тексеру кезеңділігі көрсетілген паспорттарды жасау;

9) әр операция және әр кезең бойынша ведомостерді, ПАЖ технологиялық кестелерін жасау;

10) ұшуда пайдалану жөніндегі нұсқаулықтардың жұмыс даналарына өзгерістер енгізу;

11) бақылау даналарын жүргізу, ТҚКЖ жөніндегі ұйым құжатымен айқындалатын тәртіппен технологиялық құжаттаманың бақылау даналарын жүргізу;

12) қайтару-айырбастау қоры мен айналмайтын қор бұйымдарының тізбелерін әзірлеу.

369. ПАЖ техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде метрологиялық бақылауды жүзеге асырудың негізгі міндеттері:

1) мемлекеттік метрологиялық қызметтің немесе басқа акредиттелген заңды тұлғалардың өлшеу құралдарын (бақылау-өлшеу аспаптары мен бақылау -тексеру аппаратурасын) уақтылы тексеруін қамтамасыз ету;

2) өлшеу құралдарының түгендеу/калибрлеуді жүргізудің кестесін бақылауды сақтау;

3) әзірленетін құжаттаманың түрлерін (конструкторлық, технологиялық, пайдалану және жөндеу) айқындау және олардың метрологиялық сараптамасын жүргізудің тәртібін белгілеу.

12-параграф. ПАЖ жай-күйін және оған техникалық қызмет көрсету сапасын бақылау

370. ПАЖ техникалық жай-күйі және оған ТҚК сапасы:

1) көзбен шолып және оргонолептикалық белгілері (шулар, иісі) бойынша;

2) әрекет етуін тексерумен (функционалды бақылау);

3) аспапты (автоматты, қолмен, аралас) бақылау құралдарымен;

4) регламентті жұмыстардың толық орындалуын (соңғысы ТҚК сапасын бақылауға жатады және оны бағалаудың негізгі бөлігі болып табылады) тексерумен айқындайды.

Бақылау әдістері мен құралдарының номенклатурасы пайдалану құжаттамасымен айқындалады.

371. Бақылаудың аспапты құралдарын қолданбастан жөнделгені, жұмысқа жарамдылығы және дұрыс жұмыс істеуі айқындалуы мүмкін ПАЖ объектілерін көзбен шолып бақылайды.

372. Оргонолептикалық белгілер бойынша авиациялық техниканың істен шығуының немесе ақаулығының сыртқы көріністері ғана анықталады.

373. Әрекет етуін тексерумен авиациялық техниканың жұмысқа жарамдылығы мен дұрыс жұмыс істеуін айқындайды.

374. ПАЖ жай-күйін аспапты бақылау ауыспалы, жылжымалы, орнатылған және қашықтық құралдары қолданыла отырып жүзеге асырылады.

375. Аспапты бақылауды жүзеге асыратын ИАҚ мамандардың қолданылатын құралдар бойынша тиісті даярлығы және орындалатын жұмыстарға рұқсаты болуы тиіс.

376. ПАЖ жай-күйін бақылауға белгіленген түрде құжаттамалық расталған, метеорологиялық тексеру мен аттестациядан өткен жөнделген аспапты құралдар ғана жіберіледі.

377. Бақылаудың мақсаты ПАЖ жөнделгенін, жүйелері мен бұйымдарының жұмысқа жарамдылығы мен дұрыс жұмыс істеуін, істен шығулардың, бұзылудың және ПҚ белгіленген талаптарды бұзушылықты анықтау болып табылады.

378. ПАЖ жай-күйін бақылау пайдалану және жөндеу құжаттамасының талаптарына сәйкес жүргізіледі.

379. Жұмысты орындаушылар ТҚК-ның толықтығы мен сапасын (жедел және кезеңді ТҚК кезінде, сондай-ақ ПАЖ жөндеу жүргізген кезде) қамтамасыз етеді, оларды орындау процесінде ПАЖ жай-күйін бақылауды қамтамасыз етеді. Жедел және кезеңді ТҚК-нің толықтығы мен сапасын, сондай-ақ жөнделуін бақылау ТҚК сапасын қамтамасыз ету мәселелерін регламенттейтін пайдалану және жөндеу құжаттамасының және авиациялық техникада ТҚК бойынша пайдаланушы мен ұйымның ішкі құжаттамасының талаптарына сәйкес ұйымдастырылады.

11-тарау. ПАЖ пайдалану кезінде авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету

380. Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша жеке жауапкершілік пилотсыз авиациялық жүйелерінің пайдаланушысына (сыртқы ұшқыш немесе ПАЖ операторына) жүктеледі.

381. ПАЖ пайдалана отырып, авиациялық жұмыстарды орындау кезінде пайдаланушы ұшқыштың қашықтан басқару пультін немесе сыртқы пилоттық станцияны тек ПАЖ пайдалана отырып ұшуға құқығы бар және тиісті пилотсыз әуе кемесін басқаруға рұқсаты бар адамдарға ғана басқаруға рұқсат береді.

382. Пайдаланушы өзінің ҰӨН-да заңсыз қасақана араласу актілеріне ден қою және ұшақсыз әуе кемесінің сақтау орнына заңсыз кіру және бағдарламалық қамтамасыз етудің және (немесе) жабдықтың конфигурациясын өзгерту мүмкіндігін болдырмайтын қашықтықтан пилоттау пультінің немесе сыртқы ұшқыш станциясының орналасқан жерінің қорғалатын сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі шараларды көздейді.

383. Ұшуды орындамас бұрын сыртқы ұшқыш немесе ПАЖ операторы ПӘК қару-жарақтың, оқ-дәрілердің, жарылғыш, радиоактивті, уландырғыш, тез тұтанатын және басқа да қауіпті заттар мен әуе күштеріне тасымалдауға тыйым салынған заттардың болуын болдырмау мақсатында ПАЖ қарап тексереді.

384. ПАЖ пайдалану мақсаттары үшін сыртқы ұшқыш немесе ПАЖ операторы ПАЖ өндірушісі белгілеген талаптарға қатаң сәйкес қолданылатын бағдарламалық қамтылымды қолданады және ПАЖ өндірушісі көздемеген өзгерістерді жасамайды.

385. Елді мекендерде немесе адамдар көп жиналатын ПАЖ қолдана отырып, ұшуларды орындау кезінде және үшінші тұлғалар тарапынан ПАЖ операторының қызметіне араласу ықтималдығы болған кезде ПАЖ пайдаланушысы осы іс-әрекеттердің алдын алу және алдын алу үшін адамның ПАЖ операторының жанында болуын қамтамасыз етеді.

386. Ұшу кезінде қызметке заңсыз араласу актісі жасалған жағдайда, ПАЖ операторы мүмкіндігінше ұшуды тоқтата тұру жөнінде шаралар қабылдайды және ӘҚБ органын хабардар етеді.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
1-қосымша

Пилотсыз авиациялық жүйелердің жіктелуі

Қазақстан Республикасында қолданылатын пилотсыз авиациялық жүйелер мынадай түрге жіктеледі:

1) басқару тәсілі бойынша:

қашықтан басқарылатын әдіс – онда ұшуды басқару екі режимде жүзеге асырылады : қолмен басқару (пилотсыз авиациялық жүйесін қашықтан ұшқыштың немесе оператордың толық басқаруы) және автоматтандырылған басқарудың (сыртқы пилотты немесе операторды ПАЖ ұшу режимі, профилі және бағыты бойынша түзетулер енгізу арқылы басқаруы);

автоматты басқару әдісі – бұл ретте басқаруды автопилот алдын ала белгіленген траектория бойынша, алдын ала белгіленген биіктікте, алдын ала белгіленген жылдамдықта және қозғалыс бұрыштарын тұрақтандыру арқылы сыртқы ұшқыштың немесе оның курсының операторының үздіксіз басқаруымен және кез келген уақытта бағытты өзгерту, араласу мүмкіндігін сақтай отырып орындалады.

автономды ұшу – басқаруды алдын ала белгіленген траектория бойынша, алдын ала белгіленген биіктікте, алдын ала белгіленген жылдамдықта және ұшуды басқаруға оператордың араласуынсыз бағдарлау бұрыштарын тұрақтандыру арқылы автопилот орындайды;

2) конструкция түрі бойынша:

Конструкция түрі	Жіктеуіш
Ұшақ (тұрақты қанаты)	A (Airplane)
Тікұшақ	H (Helicopter)
Мультиротор	M (Multirotor)

Гибрид	X (Hybrid)
--------	------------

3) ЕЖҰМ ең жоғары ұшу салмағы бойынша:

Санат	Салмақ диапазоны	ЕҰЖС жіктеуіші
Өте жеңіл	0,25 кг дейін	0
Жеңіл	0,25 кг-дан 1,5 кг дейін	1
Орташа	1,5 кг-дан 25кг дейін	2
Орташа ауыр	25 кг-дан 750 кг дейін	3
Ауыр	750 кг және жоғары	4

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
2-қосымша

Жер бедері мен ұшу түріне байланысты пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалана отырып, ұшулар үшін метеорологиялық минимумдар

Жер бедері	ПАЖ ұшуының минималды метеорологиялық шарттары			
	Жер бедерінің ең жоғары нүктесі үстіндегі БТШБ, м (футтар)		Көріну, м	
	Ұшу түрі			
	VLOS	BVLOS	VLOS	BVLOS
Жазық және төбелі (су беті)	300 (1000)	300 (1000)	2000	5000
Таулы (биіктігі 2000м дейін) теңіз деңгейінен жоғары	300 (1000)	400 (1300)	2000	5000
Таулы (биіктігі 2000 м және одан жоғары) теңіз деңгейінен жоғары	300 (1000)	700 (2300)	5000	8000

Ескертпе. Белгіленген метеорологиялық минимумдарды сақтамай, пилотсыз авиация жүйелерін пайдалана отырып, ұшуларды орындау үшін бұл ұшулар ӘКП қағидаларының 144-тармағына сәйкес әуе қозғалысын басқару орталықтары қысқа мерзімді шектеулер енгізген жағдайда жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
2-1-қосымша

Ескерту. Бұйрық 2-1-қосымшамен толықтырылды - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

ПАЖ операторларын бастапқы теориялық және практикалық дайындау бағдарламаларына қойылатын талаптар, сондай-ақ оларды бекіту тәртібі

1-параграф. ПАЖ операторларын бастапқы теориялық дайындау бағдарламасына қойылатын талаптар

1. 1-санаттағы ПАЖ операторларын бастапқы теориялық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар:

- 1) Әуе құқығы (халықаралық және ұлттық) – 2 сағат;
- 2) Әуе кеңістігінің құрылымы (Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінің құрылымын ескере отырып) – 4 сағат;
- 3) Ұшуларды орындауға рұқсат беру (Қазақстан Республикасында белгіленген тәртіпті ескере отырып) – 2 сағат;
- 4) Әуе кеңістігін пайдалануды жоспарлау, әуе кеңістігін пайдалануға өтінім беру – 4 сағат;
- 5) Ұшуды дайындау және орындау – 2 сағат;
- 6) Адамның мүмкіндіктері мен шектеулері, оның ішінде қауіп-қатер мен қателік факторларын бақылау – 2 сағат;
- 7) Авиациялық қауіпсіздік – 2 сағат;
- 8) Ұшу қауіпсіздігі – 2 сағат.

2. 2-санаттағы ПАЖ операторларын бастапқы теориялық оқыту бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар:

- 1) Әуе құқығы (халықаралық және ұлттық) – 4 сағат;
- 2) Әуе кеңістігінің құрылымы (Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінің құрылымын ескере отырып) – 4 сағат;
- 3) Ұшуларды орындауға рұқсат беру (Қазақстан Республикасында белгіленген тәртіпті ескере отырып) – 4 сағат;
- 4) Авиациялық метеорология – 4 сағат;
- 5) Әуе навигациясы – 4 сағат;
- 6) Әуе кеңістігін пайдалануды жоспарлау, әуе кеңістігін пайдалануға өтінім беру – 4 сағат;
- 7) Ұшуды дайындау және орындау.
 - 7.1) Ұшуға дайындық – 2 сағат;
 - 7.2) VLOS (EVLOS) ұшақтарды орындау – 2 сағат;
 - 7.3) BVLOS ұшақтарды орындау – 4 сағат;
- 8) Адамның мүмкіндіктері мен шектеулері, оның ішінде қауіп-қатер мен қателік факторларын бақылау – 4 сағат;
- 9) Авиациялық қауіпсіздік – 2 сағат;
- 10) Ұшу қауіпсіздігі – 6 сағат.

3. 3-санаттағы ПАЖ операторларын бастапқы теориялық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар:

- 1) Әуе құқығы (халықаралық және ұлттық) – 4 сағат;

2) Әуе кеңістігінің құрылымы (Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінің құрылымын ескере отырып) – 6 сағат;

3) ПАЖ бойынша жалпы білім – 12 сағат;

4) Ұшуларды орындауға рұқсат беру (Қазақстан Республикасында белгіленген тәртіпті ескере отырып) – 4 сағат;

5) Авиациялық метеорология – 4 сағат;

6) Әуе навигациясы – 4 сағат;

7) Әуе кеңістігін пайдалануды жоспарлау, әуе кеңістігін пайдалануға өтінім – 4 сағат;

8) Ұшуды дайындау және орындау.

8.1) Ұшуға дайындық – 2 сағат;

8.2) VLOS (EVLOS) ұшақтарды орындау" – 2 сағат

8.3) BVLOS ұшақтарды орындау – 6 сағат;

9) Адамның мүмкіндіктері мен шектеулері, оның ішінде қауіп-қатер мен қателік факторларын бақылау – 4 сағат;

10) Авиациялық қауіпсіздік – 2 сағат;

11) Ұшу қауіпсіздігі – 12 сағат.

2- параграф. 2-санаттағы ПАЖ операторына арналған бастапқы практикалық дайындау бағдарламаларына қойылатын ең төменгі талаптар

4. 2-санаттағы ПАЖ операторы бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Ұшақтық" ПӘК конструкцияларының типі:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру – 2 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 6 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, С2 желісі, жүйелер және планер) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 6 сағат;

5) Бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару – 2 сағат.

5. 2-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Мультироторлы" ПӘК типі:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру – 1 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 2 сағат;

3) ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 4 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулары кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және планер) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 2 сағат;

6. 2-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Тікұшақтық" ПӘК конструкцияларының типі:

1) "ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және тексеру" – 2 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) Қалыпты жағдайда, артқы желмен және еңісі бар учаскелерден ұшып көтерілуді, қалықтауды және қонуды қоса алғанда, ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 6 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және әуе корпусы) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 6 сағат;

7. 2-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Гибридті" ПӘК конструкцияларының типі:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру – 2 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 6 сағат;

4) "VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және планер) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер" – 6 сағат;

5) Бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару – 2 сағат.

3- параграф. 3-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар

8. 3-санаттағы "Ұшақ" типті ПАЖ операторына арналған бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру – 4 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 24 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және планер) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 12 сағат;

5) Бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару – 2 сағат.

6) Ұшудан кейінгі тексерулер – 2 сағат.

9. 3-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Мультироторлы" ПӘК конструкцияларының типі:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру" – 2 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 16 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және әуе корпусы) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 8 сағат;

5) Ұшудан кейінгі тексерулер – 2 сағат.

10. 3-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Тікұшақты" ПӘК конструкцияларының типі:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру" – 2 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) Қалыпты жағдайда, артқы желмен және еңісі бар учаскелерден ұшып көтерілуді, қалықтауды және қонуды қоса алғанда, ПӘК ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) " – 24 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және планер) ақаулары немесе істен шығуларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 12 сағат;

5) Ұшудан кейінгі тексерулер – 2 сағат.

11. 3-санаттағы ПАЖ операторын бастапқы практикалық дайындау бағдарламасына қойылатын ең төменгі талаптар, "Гибридті" ПӘК конструкцияларының типі:

1) ПАЖ ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру – 2 сағат;

2) Пайдалы жүктемеге байланысты ұшу тапсырмаларының әртүрлі түрлерін дайындау – 4 сағат;

3) ПАЖ ұшуының барлық кезеңдері үшін стандартты рәсімдер мен маневрлер (VLOS, BVLOS) – 24 сағат;

4) VLOS және BVLOS ұшулар кезінде жабдықтың (қозғалтқыш, C2 желісі, жүйелер және планер) ақаулары немесе ақауларымен байланысты штаттан тыс және төтенше рәсімдер мен маневрлер – 12 сағат;

5) Бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару – 2 сағат.

6) Ұшудан кейінгі тексерулер – 2 сағат.

4-параграф. Пилотсыз авиациялық жүйелерінің операторларын бастапқы даярлау бағдарламаларын қарау және келісу тәртібі

12. Осы тәртіп азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым персоналының барлық санаттағы пилотсыз авиациялық жүйелерінің операторларын бастапқы даярлау бағдарламаларын қараудың және келісуінің бірыңғай тәртібін белгілейді.

13. Осы рәсімде:

- 1) ПАЖ операторларын бастапқы даярлау бағдарламаларын іске асырудың құрылымы мен ерекшеліктері;
- 2) ПАЖ операторларын бастапқы даярлау бағдарламаларын (бұдан әрі – Бағдарлама) келісу тәртібі;
- 3) Бағдарламалар бойынша оқытуды жүзеге асыратын нұсқаушыларға қойылатын ең төменгі талаптар;
- 4) оқу аяқталғаннан кейін берілетін құжаттарға қойылатын талаптар белгіленеді.

5-параграф. Бағдарламаны келісу немесе келісуден бас тарту тәртібі

14. ПАЖ операторларын бастапқы даярлау бағдарламасын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның лауазымды адамы келіседі.

15. Келісу мақсатында Бағдарлама электрондық нысанда да, қағаз түрінде де ұсынылуы мүмкін.

16. Өтініш беруші Бағдарламаны ерікті мазмұндағы ілеспе хатпен бірге азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның бірінші басшысының атына мынадай түрде жібереді:

1) электрондық түрде – азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның ресми электрондық мекенжайына;

2) қағаз түрінде – қолма-қол немесе почта арқылы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атына екі тігілген данада жіберіледі, олардың біреуі азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымда қалады, ал екіншісі келісілгеннен кейін Өтініш берушіге жіберіледі.

17. Электрондық нысанда жіберілетін бағдарлама мәтінді, кескіндерді, графикалық объектілерді, кестелерді, схемаларды және басқа мазмұнды нақты көрсете отырып, *.pdf форматындағы көп беттік құжат түрінде (оны редакциялау мүмкіндігімен) ұсынылады.

18. Мазмұндық ресімдеу осы Қағидалардың 6-параграфында ұсынылған.

19. Келісуге ұсынылған Бағдарламаны қарауды азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның персоналы 15 жұмыс күннен аспайтын мерзімде жүзеге асырады.

20. Бағдарламаны бағалау өлшемшарты оның мазмұнының осы Қағидалардың талаптарына және Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану саласындағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігі болып табылады.

21. 1-санаттағы және 2-санаттағы ПАЖ операторларын бастапқы даярлау бағдарламалары бойынша оқытуды жүзеге асыратын ұйымдарға авиациялық оқу орталығының сертификатын алу талап етілмейді.

22. Қараудың нәтижесі келісілген Бағдарлама немесе Өтініш берушіге жіберілетін негіздемелер мен ұсынымдарды ұсынумен келісуден бас тарту болуы мүмкін.

Өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың дәйексіздігі анықталған немесе бағдарлама осы Қағидалардың талаптарына және Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі саласындағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкес келмеген жағдайда бас тартылады.

23. Барлық сәйкессіздіктер жойылғаннан кейін өтініш беруші ПАЖ операторларын бастапқы оқыту бағдарламасын бекітуге қайта ұсына алады.

24. Келісілген дайындау бағдарламасының көшірмесі өтініш берушіге пошта арқылы немесе сканерленген көшірмесі Өтініш берушінің электрондық мекенжайына жіберіледі.

25. Ұсынылған бағдарлама келісілген жағдайда азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның дерекқорына енгізіледі.

6-параграф. ПАЖ операторларын бастапқы дайындау бағдарламаларын ресімдеуге қойылатын талаптар

26. Бағдарламаның сыртқы ресімделуі мыналарды қамтуы керек:

беттің жоғарғы жағындағы титулдық парақта ұйымның атауы (Өтініш беруші) көрсетіледі;

титулдық парақтың ортасында Бағдарламаның атауы көрсетіледі;

титулдық беттің төменгі жағында қаланың атауы (Өтініш берушінің орналасқан жері) және ағымдағы жыл көрсетіледі;

титулдық парақтың графикалық объектілері тек компания логотипін қамтуы мүмкін, ал колонтитулдар толтырылмайды (өзге ақпарат Өтініш берушінің қалауы бойынша);

титул парағы нөмірленбейді, оның сырт жағы бос қалады;

парақтар нөмірлеу арқылы нөмірленеді;

қосымша ақпарат Өтініш берушінің қалауы бойынша Бағдарламаның құрылымдық элементтерінің тақырыптары мен фондық ресімделуіне енгізілуі мүмкін;

мазмұны көрсетілген парақта қол қою және мөр түріндегі келісу енгізіледі (үлгі осы Қағидаларға 2-1-қосымшаның 1-үлгісінде келтірілген);

бағдарламаны Өтініш берушінің басшысы немесе уәкілетті тұлғасы қолымен және мөрімен куәландырады;

азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның келісімі және Өтініш берушінің бекітуі бір парақта жазылады;

терминдер, анықтамалар, белгілеулер мен қысқартулар берілген бөлімнен кейін бағдарламаның құрылымы мен бөлігінің сипаттамасы енгізіледі;

Бағдарламаның негізгі мазмұны дайындау процесінде іске асырылатын барлық элементтерді қамтиды (Бағдарламаның Негізгі мазмұнының үлгісі осы Қағидаларға 2-1-қосымшаның 2-үлгісінде келтірілген);

қосымшалар қажет болған жағдайда белгіленеді;
пайдаланылатын ақпарат көздері бағдарлама мәтінінде көрсетіледі;
бағдарламаны брошюралау кітап көрінісінде парақтың ұзын жағы бойымен тігіледі.

7- параграф. Бағдарламаның құрылымы

27. Бағдарламада кем дегенде:

1) тыңдаушы дайындауды аяқтағаннан кейін нені білуі және не істей алуы керектігі туралы мәлімдеме түріндегі дайындау мақсаты;

2) тыңдаушыларға қойылатын ең төменгі талаптар;

3) оқыту әдістемесінің немесе нысанының сипаттамасы;

4) мыналарды көрсететін оқу жоспары:

тақырыптардың атаулары (модульдік тәсілмен, модуль атауы тақырыптарға бөлінген);

әрбір тақырып бойынша оқыту сағаттары (модульдік тәсілмен, модуль бойынша оқыту сағаттары және модульдің әрбір тақырыбы);

әрбір тақырып (модуль) бойынша дайындау мақсаттары;

ақпарат көздері;

материалды игеруді бақылау нысандары (оқу мақсатына жету деңгейін 75%-дан кем емес анықтаумен аралық және қорытынды бақылау), орындау шарттары мен әдістері;

сынақ немесе емтиханды қайта тапсыру саясаты (рұқсат етілген тегін/ақылы қайта тапсырулардың санын, уақыт кезеңдерін, қосымша дайындау қажеттілігін көрсетеді).

28. Қорытынды тестілеу (емтихан) кезінде Бағдарламаны меңгеруге және шекті деңгейден өтуге қойылатын барлық талаптар орындалған кезде оқытуды өткізген ұйым ПАЖ операторын бастапқы дайындау бағдарламасы бойынша оқуды сәтті аяқтағанын растайтын құжатты береді.

29. Берілген құжатта кемінде мынадай мәліметтер болуы және оқытуды жүргізген ұйымның басшысы немесе уәкілетті тұлғасы тиісті қолтаңбамен және мөрмен куәландырылады:

курстың (Бағдарламаның) атауы;

тыңдаушының тегі, аты, әкесінің аты (үйренуші);

берілген күні;

тұлғаның ПАЖ операторын бастапқы даярлау бағдарламасын сәтті аяқтағанының көрсеткіші;

бірегей сертификат нөмірі;

сертификатты берген ұйымның атауы.

30. Егер оқу курсының тыңдаушысы Бағдарламаның шарттарын орындамаған жағдайда, курстан өткендігі туралы құжат берілуі мүмкін. Бұл құжатты азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган ПАЖ операторы сертификатын беру үшін қабылдамайды.

8-параграф. Бағдарламаларды оқытатын оқытушыларға қойылатын минималды талаптар

31. Бағдарламаларды іске асыру шеңберінде нұсқаушыда, кем дегенде, авиация мамандығы бойынша оқуды (кәсіби дайындауды) сәтті аяқтағаны туралы құжаттамамен расталған дайындауы (куәлік, сертификат, диплом), азаматтық авиация саласындағы жұмыс тәжірибесі кемінде 3 (үш) жыл, сондай-ақ оқыту әдістемесі саласында даярлау (педагогика саласындағы оқытуды қоспағанда, авиациялық оқу орталықтары нұсқаушыларын даярлау немесе соған ұқсас) және авиациялық оқу орталығының нұсқаушысы ретінде тиісті жұмыс тәжірибесі кемінде 1 (бір) жыл болуы керек.

32. Ұсынылған Бағдарламаға дайындауды аяқтағанын растайтын құжаттар және жұмыс тәжірибесін қоса беріледі.

33. Тәжірибелік дайындықты жүзеге асыратын нұсқаушылар үшін жоғарыда көрсетілген талаптардан басқа, белгіленген ең жоғары ұшу салмағы (25 кг-ға дейін; 25 кг-нан және одан да көп, 750 кг дейін) ПӘК конструкциясының сәйкес түріне дайындықты растау (куәлік, сертификат) қажет.

1-үлгі

Бағдарламаны келісу парағының үлгісі

МАЗМҰНЫ1

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР.....2

Оқу мақсаты.....2

Ұзақтығы3

Мақсатты аудитория.....3

ОҚУ ЖОСПАРЫ.....4

Оқу тәсілі4

Аралық мақсаттар4

Оқу іс-шараларының және оқу құралдарының түрлері..... 6

"Келісілген"		"Бекітемін"
Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның тағайындалған тұлғасы _____		Өтініш берушінің басшысы (уәкілетті адам), лауазымы _____
_____ 20__ ж. " ____ " _____		_____ 20__ ж. " _____ " _____

2-үлгі

Бағдарлама құрылымының үлгісі

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Осы Бағдарлама..... үшін арналған

Бағдарлама –

Оқу мақсаты:

Оқу аяқталғаннан кейін қатысушыларбілуі тиіс және

..... қабілетті болу керек (мысалы, тыңдаушыларға пилотсыз авиациялық жүйелердің операторлары және азаматтық авиация персоналын кәсіптік даярлау процесінде істейтін өзге де тұлғалар ретінде жұмыс істеу үшін қажетті білімді, дағдыларды беру және дағдыларды дамыту).

Ұзақтығы

___ сағат: __ __ дайындау сағаты бойынша __ __ күн (мысалы, 40 сағат: 8 дайындау сағаты бойынша 5 күн).

Өздігімен жұмыс істеу уақыты сабаққа енгізілмейді.

Мақсатты аудитория

Шектеу жоқ

Топтағы білім алушылардың ең көп саны (мысалы; топтағы 16 қатысушыға дейін).

Оқыту әдісі

Оқытуды ұйымдастыруда келесі оқыту әдістерін қолдануға болады:

- 1) стационарлық күндізгі;
- 2) модульдік;
- 3) сырттай;
- 4) қашықтан;
- 5) аралас;
- 6) жеке;
- 7) өзін-өзі даярлау;
- 8) практикалық дайындық;
- 9) тағылымдама;
- 10) кешенді (үлгілік) оқыту.

Қолданылатын құралдар:

Оқу процесінде қолданылатын құралдарды көрсету керек (Мысалы, қосалқы құралдар, яғни проекторлар, мониторлар немесе экрандар, тренажерлер және т.б. сияқты көрнекі құралдар)

Оқу материалын ұсыну нысандары:

Мысалы, мәтіндік материалдар, таныстырулар, графиктер, схемалар, кестелер

Курстың оқу жоспары

р/с №	Тақырып (модуль) атауы	Сағат саны
1.	Оқу процесі	8
2.	Оқыту процесі	4
3.	Сабақтарды өткізу	8
4.		
5.		
6.		
	Қорытынды бақылау	2
ЖИЫНЫ		40

Бағдарлама (үлгісі)

Тақырыбы, мазмұны	Аралық мақсаттар	Ақпарат көзі
1. Оқу процесі		
Оқытудың анықтамасы. Оқытудың негізгі қағидаттары: қолайлы атмосфера құру	Оқытудың негізгі қағидаттарын қолданудың маңыздылығын түсіндіріңіз. Мақсаты мен негізгі функцияларын көрсету	1. Бұйрық № 2. 7777 ИКАО құжаты 3.
Интыландыру. Ішкі және сыртқы ынталандыру. бойынша қажеттіліктер пирамидасы	Ынталандыру деңгейінің оң әсерін түсіндіру	1. Бұйрық № 2. 5555ИКАО құжаты 3. Нұсқаулық
2. Оқыту процесі		

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
3-қосымша

Нысан

1-санатты ПАЖ операторының сертификатын беру үшін өтініш

1. Өтініш беруші туралы ақпарат
Аты Тегі..... Әкесінің аты (бар болса) Туылған күні (күні, айы, жылы)..... Телефон нөмірі..... E-mail:..... Жеке сәйкестендіру нөмірі.....
2. 1-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын беруге өтініш
3. Оқудан өткені туралы растама
Осымен ҚР әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларының талаптарына сәйкес теориялық даярлықтың сәтті аяқталғанын растаймын Оқуды аяқтау күні:; Теориялық оқудан сәтті өту туралы сертификаттың нөмірі Сертификат берген ұйым
4. Өтініш берушінің декларациясы
Менімен осынысанда берілген ақпарат дұрыс. 1-санаттағы ПАЖ операторлары үшін шектеулер мен пайдалану шарттарын сақтауға міндеттенемін Мен ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарын жүргізбеймін деп мәлімдеймін.
Қолы, күні:..... жылғы " ____ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
4-қосымша

Нысан

2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатын беруге, біліктілік жазбасын енгізуге немесе ұзартуға өтініш

1. Өтініш беруші туралы ақпарат (өтініш беруші толтырады)			
Аты Тегі			
Әкесінің аты (бар болса)			
Туылған күні (күні, айы, жылы).....			
Телефон нөмірі..... E-mail:.....			
Жеке сәйкестендіру нөмірі..... Теориялық даярлықты жүргізген ұйымның атауы			
Практикалық дайындықты өткізген ұйымның атауы			
Теориялық даярлықтан өткені туралы сертификаттың нөмірі, берілген күні			
Практикалық даярлықтан өткені туралы сертификаттың нөмірі, берілген күні			
3. ПАЖ операторының сертификатын бастапқы беруге өтініш (өтініш беруші бастапқы беру кезінде толтырады)			
2-санатты ПАЖ операторының сертификаты			
3-санатты ПАЖ операторының сертификаты			
4. Біліктілік жазбасын енгізуге арналған өтініш (өтініш беруші бастапқы беру кезінде немесе біліктілік жазбасын енгізу кезінде толтырады)			
Біліктілік жазбасын енгізу:			
Ұшақ (А) Мультироторлы (М) Тікұшақ (Н) Гибридті (Х)			
және ПӘК ЕЖҰМ санаттары:			
Жеңіл Орташа Орташа ауыр			
4. Біліктілік жазбасы (біліктілік жазбасын ұзарту үшін өтініш беруші толтырады)			
Біліктілік жазбасы	Тестілеу күні	Біліктілік жазбасы қолданылуы мерзімінің аяқталу күні	Емтихан алушы (аты-жөні)
5. Өтініш берушінің декларациясы			
1) Мен ұсынған ақпарат дұрыс екенін растаймын.			
2) Мен нормативтік-құқықтық актілердің барлық талаптарын толығымен қарастырдым және өтініш беру үшін барлық қажетті құжаттарды ұсындым.			
3) Менің өтінішімде қамтылған мәліметтерді пайдалануға келісемін.			
Қолы:..... жылғы " ____ " _____			

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
4-1-қосымша

2 және 3-санаттағы ПАЖ операторы сертификатына қосымшада біліктілік жазбасын енгізуге қойылатын біліктілік талаптары

Ескерту. Бұйрық 4-1-қосымшамен толықтырылды - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. 2-санаттағы ПАЖ операторы сертификатына қосымшада "Ұшақ" ПӘК конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткерде:

1) Бекітілген бағдарлама бойынша дайындау курсына ұшу уақыты 5 сағаттан кем емес, оның ішінде:

нұсқаушының бақылауымен 2 сағат, оның ішінде кемінде 5 ПӘК ұшыру және кемінде 5 қону;

қолмен және автоматты режимде әртүрлі тапсырмаларды орындау үшін 3 сағат тәуелсіз ұшу.

2) Мынадай салалардағы пайдалану тәжірибесі:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

көру аймағынан тыс ұшуларды орындау (BVLOS);

бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару;

әртүрлі жағдайларда ұшу және қону;

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

2. 2-санаттағы ПАЖ операторы сертификатына қосымшада "Мультироторлы" ПӘК конструкцияларының типі бойынша біліктілік жазбасын алуға үміткерде:

1) бекітілген бағдарлама бойынша дайындық курсынан өту барысында нұсқаушының бақылауымен кемінде 3 сағат пилотсыз әуе кемесінің ұшуын имитациялайтын тренажер құрылғысында немесе конструкцияның тиісті үлгісіндегі ПӘК-пен пилотсыз авиациялық жүйені пайдалана отырып ұшу;

2) мынадай салалардағы пайдалану тәжірибесі:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

көру аймағынан тыс ұшуды орындау (BVLOS);

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

3. 2-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада "Тікұшақ" ПАЖ конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткердің:

1) нұсқаушының бақылауымен, бекітілген бағдарлама бойынша даярлық курсынан өту барысында, пилотсыз әуе кемесінің ұшуын имитациялайтын тренажер құрылғысында немесе конструкцияның тиісті үлгісіндегі ПӘК-пен авиациялық жүйені пайдалана отырып кемінде 3 сағат ұшу;

2) мынадай салалардағы пайдалану тәжірибесі:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ілу;

ұшу және қону-қалыпты жағдайда, ілеспе желмен және көлбеу алаңдардан;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшу өнімділігі;

көру аймағынан тыс ұшуларды орындау (BVLOS);

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

4. 2-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада "Гибридті" ПӘК конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткердің:

1) бекітілген бағдарлама бойынша дайындық курсынан өту барысында кемінде 5 сағат ұшу, оның ішінде:

нұсқаушының бақылауымен 2 сағат, оның ішінде ПӘК кемінде 5 ұшырылымын және ұшақ бойынша кемінде 5 қонуды орындау;

қолмен және автоматты режимде әртүрлі тапсырмаларды орындау үшін 3 сағаттық тәуелсіз ұшу.

2) мынадай салалардағы операциялық тәжірибе:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

Бастапқы және дамыған тоқтауды тоқтауды тану және одан шығару;

ұшақ және тікұшақ бойынша әртүрлі жағдайларда ұшу және қону;

көру аймағынан тыс жұмыс істеу (BVLOS);

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

5. 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада "Ұшақ" ПӘК конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткердің:

1) бекітілген бағдарлама бойынша дайындық курсынан өту барысында кемінде 25 сағат ұшу, оның ішінде:

нұсқаушының бақылауымен 10 сағат, оның ішінде 10-нан кем емес ПӘК ұшуын және 10-нан кем емес қонуды орындау;

қолмен және автоматты режимде әртүрлі тапсырмаларды орындау үшін 15 сағаттық тәуелсіз ұшу.

2) мынадай салалардағы операциялық тәжірибе:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару;

әртүрлі жағдайларда ұшу және қону;

төтенше жағдайдағы рәсімдер.

6. 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада "Мультироторлы" ПӘК конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткердің:

1) нұсқаушының бақылауымен, бекітілген бағдарлама бойынша даярлық курсынан өту барысында, пилотсыз әуе кемесінің ұшуын имитациялайтын тренажер құрылғысында немесе конструкцияның тиісті үлгісіндегі ПӘК пилотсыз авиациялық жүйені пайдалана отырып кемінде 15 сағат ұшу;

2) мынадай салалардағы операциялық тәжірибе:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

көру аймағынан тыс ұшуларды орындау (BVLOS);

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

7. 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада "Тікұшақ" ПӘК конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткердің:

1) нұсқаушының бақылауымен, бекітілген бағдарлама бойынша даярлық курсынан өту барысында, пилотсыз әуе кемесінің ұшуын имитациялайтын тренажер құрылғысында немесе конструкцияның тиісті үлгісіндегі ПӘК-пен пилотсыз авиациялық жүйені пайдалана отырып кемінде 15 сағат ұшу;

2) мынадай салалардағы операциялық тәжірибе:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ілу;

ұшу және қону – қалыпты жағдайда, ілеспе желмен және көлбеу алаңдардан;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

көру аймағынан тыс ұшуды орындау (BVLOS);

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

8. 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада "Гибридті" ПӘК конструкциясының типі туралы біліктілік жазбасын алуға үміткердің:

1) бекітілген бағдарлама бойынша дайындық курсынан өту барысында кемінде 25 сағат ұшу, оның ішінде:

нұсқаушының бақылауымен 10 сағат, оның ішінде ПӘК кемінде 10 ұшуын және ұшақ бойынша кемінде 10 қонуды орындау;

қолмен және автоматты режимде әртүрлі тапсырмаларды орындау үшін 15 сағаттық тәуелсіз ұшу.

2) мынадай салалардағы пайдалану тәжірибесі:

ПӘК-ті ұшу алдындағы дайындау, құрастыру және қарап-тексеру;

ұшу тапсырмасын дайындау және тиеу;

ұшу режимдерінің пайдалану диапазонында ұшуды орындау;

бастапқы және дамыған тоқтауды тану және одан шығару;

ұшақ және тікұшақ бойынша әртүрлі жағдайларда ұшу және қону;

көру аймағынан тыс ұшуларды орындау (BVLOS);

авариялық жағдайдағы рәсімдер.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
4-2-қосымша

2-санаттағы және 3-санаттағы ПАЖ операторларының біліктілік деңгейін анықтау кезінде теориялық білімді тексеруді жүргізу және тәжірибелік дағдыларды бағалау тәртібі

Ескерту. Бұйрық 4-2-қосымшамен толықтырылды - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Үміткерлердің теориялық білімін тексеру және тәжірибелік дағдыларын бағалау:

1) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының;

2) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 12 мамырдағы № 506 қаулысының;

3) осы Қағидалардың талаптарының сәйкестігіне тексеріледі.

2. 3-санаттағы ПАЖ операторларының біліктілігін анықтау үшін теориялық білімдерін тексеру біліктілік жазбасын ұзарту кезінде жүзеге асырылады және компьютерлерде автоматтандырылған әдіспен тестілеу арқылы жүргізіледі.

3. Біліктілік тестісін жүргізу арқылы 2 және 3-санаттағы ПАЖ операторларының біліктілігін анықтау бойынша практикалық дағдыларды бағалау:

- біліктілік жазбасын жасау;

- біліктілік жазбасын ұзарту қажет болған жағдайда жүзеге асырылады.

Біліктілік тестісін жүргізудің міндетті шарты үміткердің тиісті біліктілік жазбасын (жаттығу, тренажер немесе ұшу дайындығын) алу немесе жаңарту үшін біліктілік талаптарында көзделген барлық алдыңғы рәсімдерді толық орындауы болып табылады.

4. ПАЖ операторының біліктілік деңгейін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым белгілеген емтихан алушы айқындайды.

5. Емтихан алушылар болып азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісілген бағдарламалар бойынша ПАЖ операторларына алдыңғы 24 ай ішінде теориялық дайындықты және практикалық оқытуды жүзеге асыратын және осы Қағидаларға 2-1-қосымшасының 8-параграфында көрсетілген талаптарға сәйкес дайындығы бар авиациялық оқу орталықтарының нұсқаушылары тағайындалады.

6. Қажетті біліктілік емтихан алушысы болмаған жағдайда, теориялық білімге тестілеуді жүргізу және тәжірибелік дағдыларды бағалау үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым өлшемшарттары бойынша ұқсас біліктілігі бар авиациялық оқу орталығы нұсқаушысын бекітеді.

7. Тестілеу нәтижелері бойынша емтихан алушы осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес нысан бойынша теориялық білімін тексеру актісі түрінде үміткердің сәйкестігі/сәйкессіздігі туралы қорытындыны немесе осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша тәжірибелік дағдыларды бағалау актісін толтырады.

8. Теориялық білімді тексеруге арналған тест тапсырмаларын әзірлеуді және олардың жыл сайынғы жаңартылуын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісім бойынша емтихан алушы жүзеге асырады.

9. Тәжірибелік дағдыларды бағалауға арналған тест тапсырмаларын емтихан алушы ПӨК (25 кг-ға дейін, 25 кг-нан жоғары) конструкциясының және МТОМ-ның әрбір типі бойынша әзірлейді және азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйыммен келісіледі.

10. Тәжірибелік дағдыларды бағалауға арналған тест тапсырмалары, кем дегенде, мыналарды қамтиды:

- 1) тестінің барынша жоғары және ең аз ұзақтығы;
- 2) әрбір тапсырмаға немесе әрбір элементке бөлінген уақыт;
- 3) тапсырманы орындауға берілген талпыныстар саны және қандай шарттарда;
- 4) емтихан алушының және үміткердің барлық кезеңдердегі, әсіресе нақты немесе имитацияланған авариялық жағдайларға қатысты тиісті рөлдері;
- 5) пайдаланылатын жабдықтың түрі;
- 6) талап етілетін бағалау түрі (үміткердің біліктілігін растау немесе растамау);
- 7) талдаудың түрі, мазмұны және ұзақтығы.

1-параграф. Теориялық білімді тексеруді жүргізу тәртібі

11. Теориялық білімдерін тексеру үшін үміткерлер емтихан алушыға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) осы Қағидаларға 4-2-қосымшаға 1-толықтыруға сәйкес нысан бойынша біліктілік тестілеуге арналған өтінім;

2) теориялық және/немесе практикалық дайындауды сәтті аяқтағаны туралы құжаттардың көшірмелері;

3) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі (салыстырып тексеру үшін).

12. Осы құжаттарды қарау қорытындылары бойынша үміткерге осы Қағидалардың 4-2-қосымшасына 2-толықтыруға сәйкес нысан бойынша тестілеуден өту үшін тіркеу картасы (бұдан әрі – тіркеу картасы) беріледі.

13. Тестілеуге арналған үй-жай тестілеу процесін бейнежазбаға түсіру үшін бейнебақылау камераларымен жабдықталған. Бейнежазбалар тексеру жүргізілген сәттен бастап 3 (үш) жыл бойы сақталады және жазбаша сұрау салу бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға беріледі.

14. Үміткерлер тестілеуге тіркеу картасын және жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасын (жеке басын сәйкестендіру үшін) көрсеткен жағдайда жібереді.

15. Тестілеу кезінде үміткерлер басқа үміткерлермен сөйлеспейді, материал алмаспайды, қағаз, электрондық және өзге де тасымалдағыштардағы ақпаратты пайдаланбауға, үй-жайдан шықпауға, қабылдау-таратқыш электрондық құрылғыларды (оның ішінде ұялы телефондар мен өзге де электрондық жабдықтарды) пайдаланбауға тиіс. Мұндай құрылғылар тестілеуді өткізу уақытында өшірілуі керек.

16. Тестілеуден өткен үміткер осы Қағидаларға 4-2-қосымшаның 15-тармағының талаптарын бұзған жағдайда, емтихан алушы мұндай үміткердің тестілеу процесін тоқтатады және оны тестілеу арналған үй-жайдан шығарады. Осы Қағидаларға 4-2-қосымшаның 15-тармағының талаптарын бұзған үміткерлердің тестілеу нәтижелері жойылады. Бұл ретте емтихан алушы бір жұмыс күні ішінде бұзушылық туралы акт жасайды.

Бұзушылық туралы акт жасалған кандидаттар бұзушылық анықталған күннен бастап он екі айдан кешіктірмей қайта тестілеуден өтеді.

17. Белгіленген уақыттан кейін тестілеу автоматты түрде аяқталады.

18. Тест тапсырмаларының дұрыс жауаптарын есептеу компьютерлік тестілеу бағдарламасының көмегімен автоматты түрде жүзеге асырылады.

19. Теориялық білімді тестілеуден өтудің шекті деңгейі 75% және одан жоғары.

20. Теориялық білім тестісін тапсыру нәтижелері бойынша мынадай шешімдердің бірі қабылданады:

- 1) тестілеуден өтті;
- 2) тестілеуден өтпеді.

21. Тестілеу аяқталғаннан кейін үміткер тестілеу нәтижелерімен танысады.

22. Тестілеу нәтижелерін осы Қағидаларға 4-2-қосымшаның 19-тармағында көрсетілген шекті мәндерден төмен алған үміткерлер тестілеуді тапсырған күннен бастап он жұмыс күнінен кешіктірмей қайта тестілеуге жіберіледі.

23. Теориялық білімді тестілеудің оң нәтижесі негізінде осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес нысан бойынша тексеру актісі ресімделеді, оның қолданылу мерзімі 12 ай.

24. Үш әрекеттен кейін тестілеуден өтпеген үміткерлер теориялық емтихандарды қайта тапсыру алдында авиациялық оқу орталығында бастапқы теориялық дайындық курсынан өтеді.

25. Теориялық білімді тестілеудің нәтижелері және үміткердің белгіленген талаптарға сәйкестігі бойынша емтихан алушы оны тәжірибелік дағдыларды бағалауға жіберу туралы шешім қабылдайды.

2-тарау. Тәжірибелік дағдыларды бағалау (тестілеу) тәртібі

26. Тәжірибелік дағдыларды бағалауды емтихан алушы пайдаланушының аумағында немесе авиациялық оқу орталығының арнайы пилотаждық аймағында,

сондай-ақ конструкцияның тиісті үлгісіндегі пилотсыз кемеңің ұшуын имитациялайтын тренажерларда жүргізеді.

27. Тәжірибелік дағдыларды бағалаудан өту үшін үміткерлер емтихан алушыға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) осы Қағидалардың 4-2-қосымшасына 1-толықтыруға сәйкес нысан бойынша өтініштер;

2) теориялық және/немесе практикалық дайындауды сәтті аяқтағаны туралы құжаттардың көшірмелері;

3) теориялық білімді тестілеуден сәтті өткені туралы акті (3-санаттағы ПАЖ операторының сертификатына қосымшада біліктілік жазбасын ұзарту кезінде);

28. Құжаттарды қарау қорытындылары бойынша үміткерге емтихан алушы белгілеген емтихан тапсыру күні, уақыты мен орнын көрсете отырып, осы Қағидалардың 4-2-қосымшасына 2-толықтыруға сәйкес нысан бойынша тәжірибелік дағдыларды бағалаудан өту үшін тіркеу картасы (бұдан әрі – Тіркеу картасы) беріледі.

29. Конструкцияның тиісті үлгісіндегі пилотсыз кемеңің (бұдан әрі – тренажер) ұшуын имитациялайтын тренажерды пайдалана отырып, біліктілік тестілеуін өткізу кезінде тренажер орнатылған үй-жай тестілеу процесін бейнежазбаға түсіру үшін бейнебақылау камераларымен жабдықталады. Бейнежазбалар тексеру жүргізілген күннен бастап 3 (үш) жыл бойы сақталады және жазбаша талап бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға беріледі.

30. Тренажер қолданбай 2 немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының бастапқы сертификатын алуға үміткерлердің тәжірибелік дағдыларын бағалау үшін біліктілік тесті авиациялық оқу орталығының арнайы ұшу аймағында ғана жүргізіледі. Біліктілік тестілеуін жүргізу кезінде әуе кеңістігін пайдалануға өтінімді авиациялық оқу орталығының емтихан алушысы береді. Емтихан алушы Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану қағидаларының талаптарының сақталуына жауапты болады және біліктілік тестілеуін жүргізу кезінде Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану тәртібін бұзуға жол бермейді.

31. Тәжірибелік дағдыларды тексеру үшін біліктілік тестісі шеңберінде үміткер мынадай негізгі өлшемшарттар бойынша алған дағдыларын растайды:

ПӘК-ті ұшуға дайындау (соның ішінде ұшу тапсырмасын және ұшу/қону орындарын дайындауды қоса алғанда);

ПӘК конструкциясының осы типіне (VLOS/BVLOS) ұшу тапсырмасына сәйкес ұшуды орындау;

авариялық жағдайдағы іс-әрекеттер тәртібі (егер бар болса, тренажерда имитациялау арқылы).

32. Тәжірибелік дағдыларды бағалауға арналған біліктілік тестілеуден өту нәтижелері бойынша қорытынды баға қабылданады:

1) тәжірибелік дағдылар расталды;

2) тәжірибелік дағдылар расталмаған.

33. "Тәжірибелік дағдылар расталмаған" қорытынды бағасын алған үміткерлер өткен күннен бастап он жұмыс күнінен кешіктірмей тәжірибелік дағдыларды бағалау үшін біліктілік тестісін қайта тапсыруға рұқсат етіледі.

34. Тәжірибелік дағдыларды бағалау бойынша біліктілік тестісін сәтті тапсыру негізінде осы Қағидалардың 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша тәжірибелік дағдыларды бағалау актісі беріледі. Тәжірибелік дағдыларды бағалау актісі Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында 3-санаттағы ПАЖ операторлары үшін бір жыл, ал 2-санаттағы ПАЖ операторлары үшін ол берілген күннен бастап екі жыл бойы жарамды.

35. Біліктілік тестілеуде тәжірибелік дағдыларын үш талпыныспен растамаған үміткерлер қайта бағалау алдында ПӘК конструкциясының тиісті типі бойынша бастапқы тәжірибелік дайындау курсынан өтеді.

36. Емтихан алушы өзіне қатысты нұсқаушы болған немесе кандидатты даярлау жүргізілген сол авиациялық оқу орталығының қызметкері болып табылатын кандидаттың біліктілігін бағалауды жүргізе алмайды.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
4-2-қосымшаға
1-толықтыру

Нысан

Біліктілік тестілеуін жүргізуге арналған өтініш

1. _____

(өтініш берушінің тегі, аты, әкесінің аты)

Туған күні _____

2. Біліктілік тестісінің түрі:

Теориялық білімдерін тексеру Тәжірибелік дағдыларды бағалау

*ПАЖ конструкциясының типі

Ұшақ (А) Мультироторлы (М)

Тікұшақ (Н) Гибридті (Х)

МТОМ ПАЖ санаты

Жеңіл Орташа Орташа ауыр

* Ұшу түрі

VLOS BVLOS

3. Өтініш беруші біліктілік тестінің барлық шарттарын сақтауға міндеттенеді.

Өтініш беруші _____

(қолы) (Тегі Аты) (күні)

(*) Жұлдызшамен белгіленген тармақтар тәжірибелік дағдыларды бағалауға өтініш берген кезде толтырылады

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
4-2-қосымшаға
2-толықтыру

Нысан

Тестілеуге арналған тіркеу куәлігі

ФОТО	Кандидаттың жеке куәлігі

	Сынақтан өту: Күні _____ уақыт _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
5-қосымша

Нысан

Практикалық дағдыларды бағалау актісі

1.Өтініш берушінің аты-жөні	
2.ПАЖ конструкциясының түрі	
3.Нақты ПАЖ ЕЖҰМ	
4.Тексеруден өткен күні	
5.Тексеру кезеңіндегі жалпы ұшы сағаттары	
6.Ұшулардың жалпы саны	

р/с №	Біліктілік деңгейін тексеру элементтері	Емтихан	
		Бағалау	Қолы
1. Ұшуға дайындық			
1.1	Операцияларды жоспарлау, аэронавигациялық және метеорологиялық жағдайды бағалау		
	Ұшу тапсырмасын дайындау және жүктеу		
1.2	ПАЖ ұшудың дайындығын тексеру, қарап тексеру, қалыпқа келтіру		
	Апат жағдайы немесе күтпеген жағдай		

1.3	туындаған жағдайда жасалуы қажет іс-қимыл тәртібі		
2. Ұшу кезінде			
2.1	Ұшып көтерілу және ұшыру		
2.2	Әуе кеңістігінің басқа пайдаланушыларына, кедергілерге, рельефке және бөгде адамдарға қатысты ПАЖ орналасқан жері туралы ситуациялық хабардарлықты үнемі сақтау		
2.3	Орнында қалықтау немесе позицияның айналасында ұшу ("ұшак/гибридті" типті ПАЖ үшін) және тұрақты ұшу режиміне өту		
2.4	Биіктікке көтерілу және төмендеу		
2.5	Ұшу тапсырмасын орындау		
2.6	Қонуға кіру және қону		
2.7	Қозғалмайтын кедергілермен соқтығысуды болдырмау үшін маневрлер		
2.8	Ұшу кезінде маневрлерді тән биіктіктер мен қашықтықтарда орындау		
2.9	VLOS режимінде ұшу		
2.10	BVLOS режимінде ұшу (қажет болған жағдайда)		
2.11	Ұшу кезінде ПӘК жай - күйін мониторингілеу		
2.12	Басқару арнасы арқылы сигнал берудің қасақана (имитацияланатын) сәтсіздігінен кейінгі әрекеттерді көрсету (қажет болған жағдайда)		
2.13	Бақылаушымен іс-қимылды үйлестіру (қажет болған жағдайда)		

2.14	ӘҚБ органымен өзара іс-қимыл		
3. Ұшудан кейін			
3.1	ПАЖ өшіру		
3.2	Ұшудан кейінгі қарап тексеру және ПӘК жалпы жай-күйіне, коректендіру компоненттері мен көздеріне, қашықтан пилоттау пультінің функционалдығына қатысты кез келген тиісті деректерді тіркеу.		
Қорытынды:			
Біліктілік тесті: Практикалық дағдылар			
Расталды ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
Расталған жоқ ☐ Бөлімдердің № _____			
Аты-жөні _____, _____ санаттағы оператор ретінде ЕЖҰМ _____ санаты _____ ПАЖ типті ұшуды орындай алады.			
Күні: " ____ " _____ Емтихан алушының аты-жөні _____			

Нысан

Өтініш берушінің аты-жөні

Нысан

1.Қазақстан Республикасы
Республика Казахстан

2. 1 санатты ҰАЖ операторының сертификаты
Сертификат оператора БАС категории 1

3. Аты-жөні
ФИО

5. Сертификат нөмірі
Номер сертификата

4. ЖСН
ИИН

6. Куәлікті берген ұйым
Орган выдачи

7. Берілген күні
Дата выдачи

10. Жарамдылық мерзімі
Срок действия

8. Лауазымды тұлғаның қолы
Подпись должностного лица

9. Авиациялық жұмыстарды орындауды қоспағанда,
"спецификалық" операциялар ҰАЖ басқаруға жіберілді.
Допущен к управлению БАС в категории операций
«специфическая» за исключением выполнения авиационных работ

2. 2-санаттағы немесе 3-санаттағы ПАЖ операторының сертификаты

1.Наименование уполномоченной организации /
Уәкілетті ұйымның атауы
2.Аты жөні/Имя, фамилия
3.Туған күні/Дата рождения

 ҚАЗАҚСТАННЫҢ АВИАЦИЯЛЫҚ ӘКІМШІЛІГІ __ санатты ПАЖ операторының сертификаты Сертификат оператора ПАЖ Категории __ № __	4.Берілген күні /Дата выдачи 5.Лауазымды тұлғаның қолы/ Подпись должностного лица 6.Мөрі/ Печать 7.Осы сертификаттың иесі 8-тармақта көрсетілген конструкция типі мен ең жоғары ұшу массасы санатындағы пилотсыз авиациялық жүйені басқаруға жіберіледі/ Держатель данного сертификата допущен к управлению БАС типа конструкции и категории максимальной взлетной массы указанных в п.8
8.Конструкцияның типі және максималды ұшу массасының санаты:/Тип конструкции и категория максимальной взлетной массы: Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг	8.Конструкцияның типі және максималды ұшу массасының санаты:/Тип конструкции и категория максимальной взлетной массы: Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг
Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг	Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг
Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг	Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг
Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать	Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать

3. 2 санатты және 3 санатты ПАЖ операторының сертификатына қосымша

 ҚАЗАҚСТАННЫҢ АВИАЦИЯЛЫҚ ӘКІМШІЛІГІ 1.ҚОСЫМША/ПРИЛОЖЕНИЕ ПАЖ операторының сертификатына қосымша/к сертификату оператора БАС 2. Осы қосымша берілген куәліктің нөмірі/Номер сертификата, к которому выдано данное приложение. 3. Қуәлік иесінің аты жөні және туган күні, / Полное имя и дата рождения владельца 4.Осы сертификаттың иесі 8-тармақта көрсетілген конструкция типі мен ең жоғары ұшу массасы	8.Конструкцияның типі және максималды ұшу массасының санаты:/Тип конструкции и категория максимальной взлетной массы: Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі
--	---

санатындағы пилотсыз авиациялық жүйені басқаруға жіберіледі:/ Держатель данного сертификата допущен к управлению БАС типа конструкции и категории максимальной взлетной массы указанных в п.8 5. Лауазымды тұлғаның қолы/Подпись должностного лица 6. Құзыретті ұйымның мөрі/ Печать уполномоченной организации 7.Күні/Дата	Срок действия Подпись должностного лица и печать Конструкцияның типі , кг дейін Тип конструкции до кг Жарамдылық мерзімі Лауазымды тұлғаның қолы және мөрі Срок действия Подпись должностного лица и печать
--	---

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
8-қосымша

Нысан

Елді мекендердің халық тығыз орналасқан аудандарының үстінен ұшуды орындауға рұқсат алу үшін өтініш

1. Өтініш берушінің ақпараты Аты Тегі..... Әкесінің аты (бар болса) Туылған күні (күні, айы, жылы) Телефон нөмірі..... E-mail:..... Жеке сәйкестендіру нөмірі..... 1-санатты ПАЖ операторы сертификатының нөмірі
2. Өтініш берушінің декларациясы Мен бұл мәлімдемеде берілген ақпарат дұрыс деп мәлімдеймін. Мен ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарын жүргізбеймін деп мәлімдеймін. Мен "мультироторлы" немесе "тікұшақ" типті ПАЖ және "жеңіл" ЕЖҰМ санатын пайдаланамын деп мәлімдеймін Қолы, күні:..... жылғы " ____ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
9-қосымша

Нысан

Елді мекендердің халық тығыз орналасқан аудандарының үстінен ұшуды орындауға арналған рұқсат

Қазақстан авиациялық әкімшілігі/ Авиационная администрация Казахстан

ЕЛДІ МЕКЕНДЕРДІҢ ХАЛЫҚ ТЫҒЫЗ ОРНАЛАСҚАН АУДАНДАРЫНЫҢ ҮСТІНЕН ҰШУДЫ
ОРЫНДАУҒА АРНАЛҒАН РҰҚСАТ/
РАЗРЕШЕНИЕ НА ВЫПОЛНЕНИЕ ПОЛЕТОВ ГУСТОНАСЕЛЕННЫМИ РАЙОНАМИ НАСЕЛЕННЫХ
ПУНКТОВ

№

Берілген/Выдано:

Аты-жөні, ЖСН/

ФИО, ИИН

Байланыстар (Мекенжайы, телефон нөмірі, e-mail):/Контактные данные (Адрес, номер телефона, e-mail):

Осы рұқсат "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы 33-бабының талаптары негізінде берілді және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тиісті түрде ескерілді./Настоящее разрешение выдано на основании требования статьи 33 Закона Республики Казахстан от 15 июля 2010 года "Об использовании воздушного пространства Республики Казахстан и деятельности авиации" и должным образом учтено в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Мөр орны (болған жағдайда) Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның лауазымды адамы
Место печати (при наличии) Должностное лицо уполномоченной организации в сфере гражданской авиации

Берілген күні: XX.XX.XXXX ж. (кк.аа.жжжж.) \

Дата выдачи: XX.XX.XXXX г. (дд.мм.гггг.)

Қолданылу мерзімі: XX.XX.XXXX ж. (кк.аа.жжжж.) \

Срок действия: XX.XX.XXXX г. (дд.мм.гггг.)

Осы рұқсатты ұстаушы елді мекендердің халық тығыз орналасқан аудандарда ұшуларды орындау және "мультироторлы" немесе "тікұшақ" типті "жеңіл" класты ПАЖ пайдалану жөніндегі талаптарды орындауға міндеттенеді.

Держатель этого разрешения обязуется выполнять требования по выполнению полетов в густонаселенных районах населенных пунктах и эксплуатировать БАС класса "легкие" типа "мультироторный" или "вертолетный".

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
10-қосымша

Нысан

1. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсат

Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсат/
Разрешение на выполнение авиационных работ с применением беспилотных авиационных систем

№

Қазақстан Республикасы

Республика Казахстан

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атауы/

Наименование уполномоченной организации в сфере гражданской авиации

Пайдаланушының атауы/

Наименование эксплуатанта:

Пайдаланушымен жедел
байланыс:/

Оперативная связь в
эксплуатации:

Жедел басшылықпен
дереу байланысуға

Деңгей/ Уровень	БСН/БИН Пайдаланушының мекенжайы/ Адрес эксплуатанта: Телефон: e-mail:	мүмкіндік беретін байланыс ақпараты/ Контактная информация, позволяющая незамедлительно связаться с оперативным руководством
Осы сертификат,		
(ПАЖ пайдаланушының атауы) осы Рұқсатқа қосымшада айқындалғандай, Ұшуды жүргізу жөніндегі нұсқаулыққа және Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларына сәйкес ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру құқығы берілетінін куәландырады. Осы рұқсатқа қосымша оның ажырамас бөлігі болып табылады. Настоящий сертификат удостоверяет в том, что		
(наименование Эксплуатанта ПАЖ) предоставлено право осуществлять авиационные работы с применением ПАЖ, как это определено в приложении к настоящему Разрешению, в соответствии с Руководством по производству полетов БАС и Правилами использования беспилотных авиационных систем в воздушном пространстве Республики Казахстан. Приложение к настоящему разрешению является его неотъемлемой частью.		
Берілген күні: Жарамдылық мерзімі:/ Дата выдачи: Срок действия:	Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның лауазымды адамы: (тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) лауазымы) және қолы: мөр орны/ Должностное лицо уполномоченной организации в сфере гражданской авиации: (фамилия имя отчество (при наличии) должность) и подпись: место печати	

2. Пилотсыз авиациялық жүйелерді қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсатқа қосымша

Рұқсатқа қосымша/ Приложение к разрешению		
Рұқсат Разрешение №:		
Пайдаланушының атауы:/ Наименование эксплуатанта:		
" _____ "		
ПАЖ пайдаланушыға пилотсыз авиациялық жүйелердің мынадай түрлерінде авиациялық жұмыстардың көрсетілген түрлерін жүзеге асыруға рұқсат етіледі: Эксплуатанту БАС " _____ " разрешается осуществлять указанные виды авиационных работ на следующих типах беспилотных авиационных систем:		
ПАЖ моделі: Моделі БАС:	Конструкция типі Тип конструкции	ПӘК ең жоғары ұшу салмағы Максимальная взлетная масса БВС
Авиациялық жұмыстардың түрлері:/ Виды авиационных работ:		Арнайы шектеулер:/ Особые ограничения:

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атауы: Наименование уполномоченной организации в сфере гражданской авиации: Телефон: e-mail:
Берілген күні: Дата выдачи:
Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның лауазымды адамы: (тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)) лауазымы) және қолы: Мөр орны/ Должностное лицо уполномоченной организации в сфере гражданской авиации: (фамилия имя отчество (при наличии) должность) и подпись: место печати

Қазақстан Республикасының
 әуе кеңістігінде пилотсыз
 авиациялық жүйелерді
 пайдалану қағидаларына
 11-қосымша

Нысан

ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға өзгерістер енгізуге/рұқсат алуға өтініш

Азаматтық авиация саласындағы
 уәкілетті ұйымның басшысына

Өтініш берушінің ЖСН/БСН

Пайдаланушының орналасқан
 жері (мекенжайы)

Байланыс телефондары

электрондық поштасының
 мекенжайы,

ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға өзгерістер енгізуге/рұқсат алуға өтініш

1. Өтініш:

☐ Бастапқы беру ☐ Өзгерістер енгізу

(өтініш берушінің толық атауы)

ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға арналған рұқсат беруіңізді / өзгерістер енгізуді сұраймын:

1-деңгей немесе 2-деңгей

2. Авиациялық жұмыстардың мәлімделген түрлері:

әуедегі суретке түсіру мен бақылаулар;

іздеу және апаттық-құтқару жұмыстары;

авиациялық-химиялық жұмыстар;

құрылыс-монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстары;

Каспий теңізінің үстіндегі әуе кеңістігінде ұшу;

теңіз кемелері мен теңіз бұрғылау жабдықтарынан ұшу;

жүк тасымалдау;

тәжірибелік және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу мақсатындағы ұшулар;

ұшуды радиотехникалық қамсыздандыру жерүсті жабдықтары,н авиациялық радиобайланыс және әуеайлақтардың схемаларын ұшып тексеру (аралап ұшу).

3. Пайдаланылған пилотсыз авиациялық жүйелер:

ПАЖ моделі	ПАЖ конструкциясының типі	ПӘК ЕЖҰМ	ПАЖ сериялық нөмірі	ПАЖ тіркеу нөмірі
------------	---------------------------	----------	---------------------	-------------------

4. Өтініш беруші Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану қағидаларының, Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларының талаптарына сәйкес келуге міндеттенеді

(басшының лауазымы, тегі аты әкесінің аты (бар болса),

өтініш берушінің қолы – М.О. (заңды тұлға үшін)

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
12-қосымша

ПАЖ пайдаланушысы мен тиісті ӘҚБ орталығы арасындағы өзара іс-қимыл нұсқаулары

1. Ресімдеуге қойылатын талаптар

Титул парағына, жоғарғы бөлігіне қол және мөр түріндегі бекіту (бар болса) және қолдар мен мөрлер түріндегі келісу енгізіледі.

Нұсқаулықты пайдаланушының басшысы (заңды тұлға үшін) қолымен және мөрімен куәландыру жолымен немесе пайдаланушы (егер пайдаланушы жеке тұлға болып табылған жағдайда) қолымен куәландыру жолымен бекітеді.

Титул парағының төменгі бөлігінде қаланың атауы (пайдаланушының орналасқан жері) және ағымдағы жыл көрсетіледі.

Титул парағы нөмірленбейді және оның артқы жағы бос қалады.

Беттер нөмірлеу арқылы нөмірленеді.

ПАЖ операторы мен тиісті ӘҚБ орталығының (бұдан әрі – Нұсқаулық) өзара іс-қимылына арналған нұсқаулықтың құрылымдық элементтерінің тақырыптары мен фондық ресімделуіне қосымша ақпарат ПАЖ операторының қалауы бойынша енгізілуі мүмкін.

2. Нұсқаулық мынадай мазмұндағы бөлімдерден тұруы керек:

1-тарау. Жалпы ережелер.

1) ПАЖ операторы туралы деректер;

2) 1-санаттағы ПАЖ операторы сертификатының нөмірі мен әрекет ету мерзімі
НЕМЕСЕ

елді мекендердің тығыз орналасқан жерлерінен ұшуға рұқсат беру нөмірі (халық көп қоныстанған жерлерде ұшқан кезде), НЕМЕСЕ

рұқсат етілген авиациялық жұмыстардың түрлерін көрсете отырып, 1-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға Рұқсаттың нөмірі мен әрекет ету мерзімі (көшірмесі Нұсқаулыққа қоса беріледі), НЕМЕСЕ

авиациялық жұмыстардың рұқсат етілген түрлерін көрсете отырып, 2-деңгейдегі ПАЖ қолдана отырып, авиациялық жұмыстарды орындауға Рұқсаттың нөмірі мен қолданылу мерзімі (көшірмесі Нұсқаулыққа қоса беріледі);

3) авиациялық жұмыстың жоспарланған түрі.

2-тарау. Ұшу аймағының сипаттамасы.

1) авиациялық жұмыстарды орындау үшін жоспарланған ауданның көлденең және тік шекаралары;

2) әуе кеңістігі класы;

3) авиациялық жұмыстарды орындауға арналған жоспарланған аудандағы әуе кеңістігінің құрылымы (тыйым салынған аймақтар, ұшуларды орындауға тыйым салынған аймақтар, ПӘК ұшуына тыйым салынған аймақтар, пилотсыз әуе кемелер ұшу аймақтары, басқару аймақтары мен аудандары);

4) бедердің қысқаша сипаттамасы;

5) елді мекендердің тығыз қоныстанған аумақтарының болуы;

6) ПАЖ ұшып көтерілу және қону алаңының сипаттамасы.

3-тарау. Авиациялық жұмыс түрін және ұшуларды орындау тәртібін сипаттау.

1) авиациялық жұмыстарды орындауға тартылған персоналдың саны;

2) пайдаланылатын пилотсыз авиациялық жүйелерінің саны мен үлгілері;

3) ұшуларды орындау тәртібін, схемаларын, ұшу маршруттарын, карталарын, ұшып көтерілу және қону алаңдарының толық сипаттамасы.

4-тарау. ӘҚБ орталықтарымен өзара әрекеттесу және үйлестіру тәртібі

1) өзара әрекеттесу үшін байланыс арналары (негізгі және резервтік);

2) ӘҚБ ЖО өзара іс-қимылға жауапты тұлғалар;

3) әуе кеңістігін пайдалануға өтінім беру тәртібі;

- 4) әуе кеңістігін пайдалануға рұқсат алу тәртібі;
- 5) ПӘК ұшу туралы хабарламаларды беру тәртібі.

5-тарау. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

- 1) көрсетілген аумақта авиациялық жұмыстардың осы түрін орындау кезінде ұшу қауіпсіздігін бағалау;
- 2) тәуекелді азайту шаралары.

6-тарау. Күтпеген жағдайлар туындаға нкездегі іс-қимыл тәртібі.

- 1) ПӘК қайтару;
- 2) мәжбүрлі қону;
- 3) байланыс желілерінің жоғалуы.

7-тарау. ПАЖ сипаттамасы.

Нұсқаулықты келісу кезінде жауапкершілігі аймағында авиациялық жұмыстарды орындау жоспарланатын ӘҚҚ органы ұсынылған Нұсқаулықты азаматтық авиацияның пилотсыз әуе кемелерінің ұшуларының қауіпсіздігі мен әуе кемелерінің ұшуларының тұрақтылығына әсері тұрғысынан қарайды.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
13-қосымша

ПАЖ қолдана отырып, ұшуды орындау жөніндегі нұсқаулықтың құрылымы

Бөлімдегі ақпаратқа қойылтаын талаптардың түсіндірмесі бөлім тақырыбының астында көрсетіледі.

А БӨЛІМІ - Жалпы ақпарат

1. Мазмұны
2. Анықтамалар мен қысқартулар
3. Құжатты бақылау

ҰӨН жүргізу, өзгерістер мен толықтырулар енгізу, сондай-ақ оларды бақылау тәртібі көрсетілген. Түзетулерді тіркеу парағы. Жұмыс істеп тұрған станциялардың тізбесі. Ревизияны бақылау. Персоналды таныстыру тәртібі.

4. Кіріспе

ПАЖ ұшуларын орындау үшін құқықтық негіздер. ПАЖ операторы және оның ҰӨН туралы жалпы ақпарат.

5. Қауіпсіздік саясаты

Пилотсыз авиациялық жүйелерін қолдана отырып, ұшуларды орындау кезінде ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған саясат пен шаралар. Ұйымның бірінші басшысы қол қояды.

6. Басқару және пайдалану персоналының ұйымдық құрылымы, қызметтік міндеттері, жауапкершілігі және бағыныштылығы

ПАЖ пайдаланушысының ұйымдық құрылымы схемалық түрде көрсетілген. Егер авиациялық жұмыстарды орындау негізгі қызмет түрі болмаса, авиациялық жұмыстарды орындау бөлігіндегі құрылым схемалық түрде көрсетіледі.

Функциялары мен міндеттерін көрсете отырып, ПАЖ ұшуларын ұйымдастыруға және орындауға, техникалық қызмет көрсетуге, ұшу персоналын оқытуға және жерде қызмет көрсетуге жауапты барлық лауазымды тұлғалардың тізбесі.

В БӨЛІМ – Пайдалану талаптары және қауіпсіздік талаптары

1. Қызмет нысанасы

1.1 Қызмет саласы

ПАЖ пайдаланушы орындайтын авиациялық жұмыстардың түрлері.

1.2 Қолданылатын ПАЖ түрлері

Әрбір ПАЖ түрі мен қолданылатын жабдықтың қысқаша сипаттамасы.

1.3 Ұшу-техникалық сипаттамалардың пайдалану шектеулері

Жалпы шектеулер, жұмыс түріне шектеулер және ПАЖ түрі (үлгі) сипатталған.

1.3 Ұшу түрлері

VLOS, EVLOS, BVLOS (RLOS/BRLOS)

2. ПАЖ операциялық тобы

2.1 Персоналдың біліктілігі мен даярлығы

Ұшуды ұйымдастыру мен орындауды, сондай-ақ ПАЖ техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын персоналды даярлауға, қайта даярлауға және жеке деңгейін қолдауға пайдаланушының талаптары.

3. Пайдалану қағидалары

3.1 Ауа райы болжамы және метеорологиялық шектеулер

3.2 ПАЖ және жабдықтарды дайындау

Борттық жабдық және басқа жабдықтар, ПАЖ және пайдалы жүкті ұшу алдындағы дайындау, батареяларды басқару.

3.3 Байланыс

Ұшу барысында қолданылатын байланыс құралдары; ӘҚБ орталығымен өзара әрекеттесуге арналған байланыс құралдары. Байланыс тәртібі және байланыс жоғалған кездегі әрекеттер.

4. Ұшуларды орындау тәртібі.

4.1 Қалыпты жағдайда ұшу операциялары.

Қолданылатын ПАЖ конструкциясының әрбір түрі бойынша ұшуларды орындаудың жалпы ережелері, шу мен адамдарға, жануарларға және қоршаған ортаға басқа зиянды әсерлерді азайту рәсімдері.

4.2 Авиациялық жұмыстарды орындауға арналған ұшу операциялары.

Қолданылатын ПӘК түрлері мен үлгілерін ескере отырып, авиациялық жұмыстардың рұқсат етілген түрлерінің әрқайсысын орындаудың стандартты рәсімдерін сипаттау.

4.3 Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін пайдалану рәсімдері.

4.4 Ұшудағы төтенше жағдайлар және іс-қимыл рәсімдері.

Ақаулардың, бас тартулардың, метеорологиялық жағдайлардың пайда болу тәртібін сипаттау.

5. ПАЖ құрамдастары мен персоналына заңсыз араласудан және рұқсатсыз қол жеткізуден қорғау шаралары.

6. ПАЖ пайдалану кезінде алынған жеке немесе заңды тұлғалардың дербес деректері туралы ақпаратты өңдеуден және еркін айналымнан қорғауды қамтамасыз ету тәртібі.

7. Техникалық қызмет көрсету

8. ПАЖ микробағдарламалық қамтылымды жаңарту

9. Ұшу және жұмыс уақытының шектеулері

10. Есепке алу іс қағаздарын жүргізу

10.1 ПАЖ техникалық жағдайының борттық журналы

10.2 ПАЖ операторының ұшу уақытын есепке алу

- аты-жөні (бар болса);
- күні;
- орны;
- ұшу уақыты;
- қону уақыты;
- жалпы ұшу уақыты;
- тапсырма туралы толық ақпарат;
- басқа да пайдаланылған жабдықтар.

10.3 ПАЖ операторының жұмыс уақытын есепке алу

- аты-жөні (бар болса);
- күні;
- жұмыстың басталуы;
- жұмыстың аяқталуы;
- жалпы жұмыс уақыты.

10. ПАЖ техникалық жағдайының журналы

- күні;
- ұшу уақыты;

- қону уақыты;
- жалпы ұшу уақыты;
- аккумуляторлық батареялар саны;
- ұшу алдындағы тексеруге қол қою;
- ақаулар;
- техникалық қызмет көрсету туралы ескертулер және қол қою.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
14-қосымша

Пилотсыз авиациялық жүйесіне техникалық қызмет көрсету регламентінің (бағдарламасының) құрылымы

1. Өтініш берушінің қолы қойылған (және бар болса, мөрмен куәландырылған) ПАЖ құрылысының үлгісі мен түрі көрсетілген тақырып парағы.

2. Мазмұны.

3. Техникалық қызмет көрсету ережелеріне (бағдарламасына) енгізілген өзгерістердің жазбалары, қайта қарау нөмірлері.

5. Терминдер мен аббревиатуралар.

6. Техникалық қызмет көрсету ережелерінің (бағдарламаларының) нақты ПАЖ үлгісіне қолданылуы.

7. Жалпы ережелер.

7.1. Жедел ТҚК.

7.1.1. Ұшуға дайындық. Ұшу алдындағы тексеру. АҚБ ауыстыру.

7.1.2. Ұшудан кейінгі тексеру.

7.2 Мерзімді ТҚКсақтау (бар болса).

7.2.1. Мерзімді ТҚК нысандары.

7.3 ПАЖ және оның құрамдас бөліктерін сақтау.

8. Ресурстар және қызмет ету мерзімі (бар болса).

Пилотсыз авиациялық жүйеге техникалық қызмет көрсету регламентінің (бағдарламасының) ұсынылған құрылымын әзірлеуші (өтініш беруші) толықтыруы мүмкін және көрсетілген тараулар тізбесімен шектелмейді.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
15-қосымша

ПАЖ техникалық қызмет көрсетуді реттеу жөніндегі пайдаланушының нұсқаулығы

Техникалық қызмет көрсетуді реттеу жөніндегі пайдаланушының нұсқаулығы мынадай ақпаратты қамтиды.

1. Құжаттаманы бақылау. Ревизиялар мәртебесі және қолданыстағы беттер тізімі, басшылықтың ревизияларын жаңарту үшін негіздер.

2. Жауапты басшы қол қойған, техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстардың осы қағидалардың, ПАЖ дайындаушының (өндірушінің) талаптарына және осы Нұсқаулықтың ережелеріне сәйкестігі туралы, сондай-ақ осы сәйкестікті тұрақты ұстап тұру міндеттемесі туралы декларация.

3. Осы Нұсқаулық қолданылатын ПАЖ түрлері мен модельдерінің сипаттамасы.

4. Ұйымның белгіленген талаптарға тұрақты сәйкестігіне қатысты жауапты басшының, жауапты персоналдың аты-жөні мен лауазымы көрсетілген басшы персонал бойынша мәліметтер, сондай-ақ техникалық қызмет көрсетуді реттеуге қатысатын персонал бойынша мәліметтер.

5. ПАЖ техникалық қызмет көрсету, жөндеу жүргізу және сақтау бойынша персоналдың ұйымдық құрылымы мен саны.

6. Бөгде персоналды тарта отырып немесе тартпай немесе сыртқы ұйыммен шарт бойынша өз ұйымының техникалық қызмет көрсетуді немесе жөндеуді орындауын қамтамасыз ету рәсімі.

7. ПАЖ техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындайтын, өз немесе тартылған персоналдың құзыреттілігін айқындау және бақылау рәсімі.

8. ПАЖ техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау немесе сақтау үшін меншікті немесе шарт бойынша үй-жайлармен қамтамасыз ету рәсімі.

9. ПАЖ техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді орындау үшін өз күштерімен немесе шарт бойынша құрал-жабдықтармен қамтамасыз ету рәсімі.

10. Техникалық қызмет көрсету бағдарламасына өзгерістер мен толықтыруларды әзірлеу, бекіту және енгізу рәсімі.

11. Техникалық қызмет көрсетуді жоспарлау рәсімі.

12. Ресурстық агрегаттарды есепке алу рәсімі (мұндай агрегаттар болған кезде).

13. ПАЖ дайындаушыдан (өндірушіден) немесе әзірлеушіден ақпарат алу және есепке алу рәсімі.

14. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі құжаттаманың болуын қамтамасыз ету рәсімі (регламенттер, технологиялық нұсқаулар, каталогтар және т.б.).

15. ПАЖ пайдалану процесінде анықталған ақауларды бақылау және жою рәсімі.

16. ПАЖ және оның компоненттеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу және сақтау бойынша есептік мәліметтерді жүргізу және мұрағаттық сақтау рәсімдері.

17. Қосалқы бөлшектер мен материалдарды бақылау, оларды есепке алу және сақтау рәсімі.

18. Ұшуларды орындауға және ПАЖ пайдалануға рұқсат беруге жарамдылығына байланысты ақаулар мен оқиғалар туралы назарға жеткізу рәсімі.

Нысан

ПАЖ пайдалану процесінде тәуекелдерді бағалау жөніндегі пайдаланушының нұсқаулығы

ПАЖ пайдалану процесінде тәуекелдерді бағалау жөніндегі пайдаланушының нұсқаулығы мынадай ақпаратты қамтуы тиіс:

1. Кем дегенде мыналарды қамтитын тәуекелдерді бағалауды жүргізу тәртібі:
 - 1) ПАЖ қолдана отырып, ұшуды орындауға әсер ететін қауіп факторларын анықтау тәртібі;
 - 2) ПАЖ пайдалану кезінде тәуекелдерді бағалау тәртібі;
 - 3) ПАЖ пайдалану кезінде тәуекел деңгейін төмендету тәртібі;
2. Операциялық ортаны ескере отырып, тәуекелдерді ұшу алдындағы бағалау тәртібі.
3. ПАЖ пайдалану кезінде тәуекелдерді бағалау процесін құжаттау тәртібі.

Нысан

Пилотсыз авиациялық жүйенің ұшу тапсырмасы (Ұшу тапсырмасы)

Ұшу тапсырмасының №		
ПАЖ түрі және моделі		
Есептік нөмірі		
ПАЖ сериялық нөмірі және Remote ID*		
Ұшу күні		
Ұшуды орындауға қатысатын персоналдың аты-жөні және олар орындайтын міндеттер		
Ұшу орнының координаттары		
Қону орнының координаттары		
	Басталуы	Аяқталуы

Ұшудың басталуы мен аяқталуының жоспарланған және нақты уақыты	Жоспар	Нақты	Жоспар	Нақты
Ұшу түрі (VLOS, EVLOS, BVLOS (RLOS немесе BRLOS))				
Ұшу мақсаты				
ПАЖ операторының ұшуға қатысты ескертулері				
Ұшу тапсырмасын дайындаған адамның қолы				
ПАЖ операторының қолы				
Ескертпе				

Ескертпе. Ұшу тапсырмасының нысанын ПАЖ пайдаланушысы толықтыра алады. Жүргізу тәртібін ПАЖ пайдаланушының ҰЖН айқындайды.

*Remote ID – қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің монтаждалатын модулінің сериялық нөмірі.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
18-қосымша

Нысан

Қашықтықтан сәйкестендірудің монтаждалатын модулі бойынша хабарлама

1.	Аты-жөні:	
2.	ЖСН:	
3.	Электрондық мекенжайы:	
4.	ПАЖ есепке қою туралы куәліктің нөмірі;	
5.	ПАЖ сериялық нөмір:	
	Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің монтаждалатын модулі өндірушісінің атауы:	
6.	Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесімен монтаждалатын модульдің сериялық нөмірі:	
7.	Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің монтаждалатын модулінің моделі;	

8.	Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесі бар көрсетілген монтаждалатын модуль хабарламада көрсетілген сериялық нөмірімен ПАЖ-да орналастырылады	
9.	Күні:	
10.	Қолы:	

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
19-қосымша

Нысан

Монтаждалатын модульдер мен тиісті ПАЖ есепке алу журналы

№	ПАЖ есепке кою туралы куәліктің нөмірі	ПАЖ сериялық нөмір	Монтаждалатын модульдің сериялық нөмірі	Монтаждалатын модульдің өндірушісі	Монтаждалатын модульдің моделі	Ескертпе
---	--	--------------------	---	------------------------------------	--------------------------------	----------

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
20-қосымша

Нысан

Ең жоғары ұшу салмағы 1,5 кг-нан кем сериялық өндірісіндегі пилотсыз әуе кемесі бар пилотсыз авиациялық жүйенің техникалық сәйкестігі туралы декларация

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қызметкері толтырады

Декларацияға берілген есептік нөмір №	КЕЛІСІЛДІ Уәкілетті ұйым лауазымды тұлғасының аты-жөні	
	Қолы	Күні:
Жеке тұлға үшін:	М.Ө.	
1.Өтініш берушінің аты-жөні		
2.Жеке куәліктің немесе паспорттың нөмірі		
3.ЖСН		
4.Байланыс телефон нөмірі		
5.Электрондық пошта мекенжайы		

Заңды тұлға үшін:

1.Заңды тұлғаның атауы	
2.Мекенжайы	
3.БСН	
4.Байланыс телефон нөмірі	
5.Электрондық пошта мекенжайы	

ПАЖ техникалық сипаттамалары			
Сауда белгісі		Моделі	
Сериялық нөмір		Барынша жоғары көлденең жылдамдық	м/с
ЕЖҰМ	 кг	Қозғалтқыштар саны	бірлік
Ұшуға жарамдылық нормаларына 1- қосымшаның конструкция типі бойынша жіктеуіштің талаптарына сәйкестігі	ЕЖҰМ 0,25 кг-нан аз А0 (ұшақ) Н0 (тікұшақ) М 0 (мультироторлы) Х0 (гибридті) МТОМ 0,25 кг-нан асады және 1,5 кг-нан аз А1 (ұшақ) Н1 (тікұшақ) М 1 (мультироторлы) Х1 (гибридті)	Пайдалы жүктеменің сипаттамасы	
АКБ сыйымдылығы	мАч		
Қашықтықтан сәйкестендіру жүйесінің болуы (remote ID)	Иә ЖОҚ	Басқару пультінің жұмыс жиілігі	ГГц

Осы декларацияны ұсыну арқылы мен,

(Өтініш берушінің аты- жөні)

Қазақстан Республикасы Азаматтық әуе кемелерінің ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшаның талаптарына ЕЖҰМ 1,5 кг-нан кем ПӘК-пен ПАЖ техникалық сәйкестігін растаймын.

Көрсетілген ПАЖ жарамды күйде ұстауға және өндіруші көздеген ПАЖ жарамды күйде ұстау жөніндегі барлық талаптарды орындауға міндеттенемін.

ПӘК модификациялауды жүргізбеуге және ПАЖ өндірушісі көздемеген бағдарламалық қамтылымды өзгертпеуге міндеттенемін.

Пайдалы жүктеме ретінде өндіруші (дайындаушы) көздегеннен гөрі пайдалы жүктеменің өзге де түрлерін пайдаланбауға міндеттенемін.

(занды тұлға үшін):

Өтініш беруші ұйым басшысының қолы, аты-жөні

Мөр орны (бар болса)

20__жылғы " __ " _____

(жеке тұлға үшін):

қолы, аты-жөні

20__жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
21-қосымша

Нысан

Ең жоғары ұшу салмағы 1,5 кг-нан кем сериялық емес өндірістің немесе дербес құрастырылған пилотсыз әуе кемесі бар пилотсыз авиациялық жүйесінің техникалық сәйкестігі туралы декларация

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қызметкері толтырады

Декларацияға берілген есептік нөмір №	КЕЛІСІЛДІ Уәкілетті ұйым лауазымды тұлғасының аты-жөні	
	Қолы	Күні:
Жеке тұлға үшін:	М.Ө.	
1.Өтініш берушінің аты-жөні		
2.Жеке куәліктің немесе паспорттың нөмірі		
3.ЖСН		
4.Байланыс телефон нөмірі		
5.Электрондық пошта мекенжайы		

Заңды тұлға үшін:

1.Занды тұлғаның атауы			
2.Мекенжайы			
3.БСН			
4.Байланыс телефон нөмірі			
5.Электрондық пошта мекенжайы			
ПАЖ техникалық сипаттамалары			
Сауда белгісі (бар болса)		Моделі	
Сериялық нөмір		Барынша жоғары көлденең жылдамдық	м/с
ЕЖҰМ	 кг	Қозғалтқыштар саны	бірлік.
	ЕЖҰМ 0,25 кг-нан аз А0 (ұшақ)		

Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшаның конструкция типі бойынша жіктеуіштің талаптарына сәйкестігі	Н0 (тікұшақ) М 0 (мультироторлы) Х0 (гибридті) МТОМ 0,25 кг-нан астам және 1,5 кг-нан аз А1 (ұшақ) Н1 (тікұшақ) М 1 (мультироторлы) Х1 (гибридті)	Пайдалы жүктеменің сипаттамасы	
АКБ сыйымдылығы	мАч	Қашықтықтан басқару пультінің жұмыс жиілігі	Гц
ПӘК өлшемдері, тірек винт қалақтардың аралығын қоса алғанда (тікұшақ тип ПАЖ үшін) және қанаттың кендігі (ұшақ типіне арналған), Ені, Биіктігі, Ұзындығы	Ені:мм Биіктігі:мм Ұзындығы:мм	Әуелік винттерді дайындау материалы	
ПАЖ қашықтан басқару пультінде ПӘК батарея зарядының төмен деңгейінің көрсеткішінің болуы		ПАЖ ерекшеліктері	

Осы декларацияны ұсыну арқылы мен,

(Өтініш берушінің аты жөні)

Қазақстан Республикасы Азаматтық әуе кемелерінің ұшу жарамдылығы нормаларына 1-қосымшаның талаптарына ЕЖҰМ 1,5 кг-нан кем ПӘК-пен ПАЖ техникалық сәйкестігін растаймын.

Көрсетілген ПАЖ жарамды күйде ұстауға және ПАЖ жарамды күйде ұстау жөніндегі барлық талаптарды орындауға міндеттенемін.

Әскери мақсаттағы өнімдерді, қосарланған мақсаттағы тауарлар мен технологияларды, пиротехникалық құралдарды пайдалы жүктеме ретінде пайдаланбауға міндеттенемін.

(заңды тұлға үшін):

Өтініш беруші ұйым басшысының қолы, аты-жөні

Мөр орны (бар болса)

20__жылғы " __ " _____
(жеке тұлға үшін):

қолы, аты-жөні
20__жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
22-қосымша

Нысан

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келіскен пилотсыз авиациялық жүйелердің техникалық сәйкестігі туралы декларациялардың тізбесі

Реттік нөмірі	Сериялық нөмір	Декларацияны келісу күні	ПАЖ моделі	Конструкция типі	МТОМ	Иесінің деректері	Ескерту
---------------	----------------	--------------------------	------------	------------------	------	-------------------	---------

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
23-қосымша

Нысан

Ең жоғары ұшу салмағы 1,5 кг-нан және 25-кг-нан кем сериялық өндірістегі пилотсыз әуе кемесі бар пилотсыз авиациялық жүйенің техникалық сәйкестігі туралы декларация

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қызметкері толтырады

Декларацияға берілген есептік нөмір №	КЕЛІСІЛДІ Уәкілетті ұйым лауазымды тұлғасының аты-жөні	
	Қолы	Күні:
Жеке тұлға үшін:	М.Ө.	
1.Өтініш берушінің аты-жөні		
2.Жеке куәліктің немесе паспорттың нөмірі		
3.ЖСН		
4.Байланыс телефон нөмірі		
5.Электрондық пошта мекенжайы		

Заңды тұлға үшін:

1.Заңды тұлғаның атауы	
2.Мекенжайы	
3.БСН	
4.Байланыс телефон нөмірі	

5.Электрондық пошта мекенжайы			
ПАЖ техникалық сипаттамалары			
Сауда белгісі		Моделі	
Сериялық нөмір		Барынша жоғары көлденең жылдамдық	 м/с
ЕЖҰМ	 кг		
Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшаның конструкция типі бойынша жіктеуіштің талаптарына сәйкестігі	1,5 кг-нан және 25 кг-нан аз ЕЖҰМ А3 (ұшақ) Н3 (тікұшақ) М3 (мульти роторлы) Х3 (гибридті)	Қозғалтқыш түрі Саны	Электрлік Ішкіжану қозғалтқышыбірлік
АКБ сыйымдылығы	мАч	Басқару пультінің жұмыс жиілігі	Гц
ПӘК өлшемдері, тірек винт қалақтардың аралығын қоса алғанда (тікұшақ типінің ПАЖ үшін) және қанаттың кеңдігі (ұшақ типіне арналған), Ені, Биіктігі, Ұзындығы	Е:мм Б:мм Ұ:мм	Өуелік винттерді дайындау материалы және саны	 бірлік.
Міндетті жүйелерге қойылатын талаптар			
Командалық-бақылау байланысы жоғалған жағдайда авариялық кону немесе ұшуды тоқтату мүмкіндігі	иә жоқ	Батареяның зарядын / отын деңгейін үнемі бақылау	иә жоқ
Бақылау және басқару арнасы толық істен шыққан жағдайда дыбыстық және көрнекі сигналдардың болуы	иә жоқ	Бақылау және басқару арнасын электромагниттік кедергілерден қорғаудың болуы	иә жоқ
Қосымша жүйелік сипаттамалар			
Пилотсыз әуе кемесінде жарық техникалық жабдықтың болуы	иә жоқ		
Пилотсыз әуе кемесінде орнатылуы мүмкін пайдалы жүктеме			

Осы декларацияны ұсыну арқылы мен,

(Өтініш берушінің аты-жөні)

Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларына 23-қосымшаның талаптарына ЕЖҰМ 1,5 кг және 25 кг-нан кем ПӨК-пен ПАЖ техникалық сәйкестігін растаймын.

Көрсетілген ПАЖ жарамды күйде ұстауға және өндіруші көздеген ПАЖ жарамды күйде ұстау жөніндегі барлық талаптарды орындауға міндеттенемін.

ПАЖ өндірушісі көздемеген бағдарламалық қамтылымды өзгертпеуге міндеттенемін.

Өндіруші (өндіруші) көздегеннен өзге де пайдалы жүктеме түрлерін пайдаланбауға міндеттенемін.

(заңды тұлға үшін):

Өтініш беруші ұйым басшысының қолы, аты-жөні

Мөр орны (бар болса)

20__жылғы " __ " _____

(жеке тұлға үшін):

қолы, аты-жөні

20__жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
24-қосымша

Нысан

Ең жоғары ұшу салмағы 1,5 кг және 25 кг-нан кем сериялық емес өндірістің немесе дербес құрастырылған пилотсыз әуе кемесі бар пилотсыз авиациялық жүйесінің техникалық сәйкестігі туралы декларация

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қызметкері толтырады

Декларацияға берілген есептік нөмір №	КЕЛІСІЛДІ Уәкілетті ұйымның лауазымды тұлғасының аты-жөні	
	Қолы	Күні:
Жеке тұлға үшін:	М.Ө.	
1.Өтініш берушінің аты-жөні		
2.Жеке куәліктің немесе паспорттың нөмірі		
3.ЖСН		

4.Байланыс телефон нөмірі	
5.Электрондық пошта мекенжайы	

Заңды тұлға үшін:

1.Заңды тұлғаның атауы	
2.Мекенжайы	
3.БСН	
4.Байланыс телефон нөмірі	
5.Электрондық пошта мекенжайы	

ПАЖ техникалық сипаттамалары

Сауда белгісі		Моделі	
Сериялық нөмір		Барынша жоғары көлденең	 м/с
ЕЖҰМ	 кг	жылдамдық	
Ұшуға жарамдылық нормаларына 1-қосымшаның конструкция типі бойынша жіктеуіштің талаптарына сәйкестігі	1,5 кг-нан және 25 кг-нан аз ЕЖҰМ А2 (ұшақ) Н2 (тікұшақ) М 2 (мультироторлы) Х2 (гибридті)	Қозғалтқыш түрі Саны	Электрлік Ішкіжану қозғалтқышыбірлік
АКБ сыйымдылығы	мАч	1. Басқару органының типі. 2. Басқару органының жұмыс жиілігі. 3. Егер бар болса, қолданылатын шифрлау жүйесін сипаттаңыз.	1..... 2.ГГц 3.....
ПӨК өлшемдері, тірек винт қалақтардың аралығын қоса алғанда (тікұшақ тип ПАЖ үшін) және қанаттың кеңдігі (ұшақ тип арналған), Ені, Биіктігі, Ұзындығы	Ені:мм Биіктігі:мм Ұзындығы:мм	Дайындау материалы және әуе винттерінің саны	бірлік
Міндетті жүйелерге қойылатын талаптар			
Командалық-бақылау байланысы жоғалған жағдайда авариялық кону немесе ұшуды тоқтату мүмкіндігі	иә жоқ	Батареяның зарядын үнемі бақылау. Отын деңгейін тұрақты бақылау.	иә жоқ иә жоқ

Бақылау және басқару арнасы толық істен шыққан жағдайда дыбыстық және көрнекі сигналдардың болуы	иә жоқ	Бақылау және басқару арнасын электромагниттік кедергілерден қорғаудың болуы (егер бар болса, қолданылатын шифрлау жүйесін сипаттаңыз)	иә жоқ
Қосымша жүйелік сипаттамалар			
ПӘК-те жарық техникалық жабдықтың болуы	иә жоқ		
ПӘК-те орнатылуы мүмкін пайдалы жүктеме			

Осы декларацияны ұсыну арқылы мен,

(Өтініш берушінің аты-жөні)

Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығы нормаларына 1-қосымшаның талаптарына ЕЖҰМ 1,5 кг және 25 кг-нан кем ПӘК-пен ПАЖ техникалық сәйкестігін растаймын.

Көрсетілген ПАЖ жарамды күйде ұстауға және өндіруші көздеген ПАЖ жарамды күйде ұстау жөніндегі барлық талаптарды орындауға міндеттенемін.

Әскери мақсаттағы өнімдерді, қосарланған мақсаттағы тауарлар мен технологияларды, пиротехникалық құралдарды, уытты және уыттылығы жоғары заттарды пайдалы жүктеме ретінде пайдаланбауға міндеттенемін.

(заңды тұлға үшін):

Өтініш берушінің ұйым басшысының қолы, аты-жөні

Мөр орны (бар болса)

20__жылғы " __ " _____

(жеке тұлға үшін):

қолы, аты-жөні

20__жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
25-қосымша

Нысан

Сәйкестік сертификатын алу үшін өтініш

Жеке тұлға үшін:

1.Өтініш берушінің аты-жөні	
2.Жеке куәліктің немесе паспорттың нөмірі	
3.ЖСН	
4.Байланыс телефон нөмірі	
5.Электрондық пошта мекенжайы	

Заңды тұлға үшін:

1.Заңды тұлғаның атауы	
2.Мекенжайы	
3.БСН	
4.Байланыс телефон нөмірі	
5.Электрондық пошта мекенжайы	

Ұсынылған құжаттарды қарауды, сертификаттауды жүргізуді және осы өтінімге қоса

берілген құжаттарға сәйкес _____ класты _____

_____ типі (бекітілген қанат), мультироторлы, тікұшақ, гибрид) пилотсыз авиациялық жүйеге сәйкестік сертификатын беруді сұраймын.

(заңды тұлға үшін):

Басшының қолы, аты-жөні

Мөр орны (бар болса)

20__ жылғы " __ " _____

(жеке тұлға үшін):

_____ қолы, аты-жөні

20__ жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
26-қосымша

Нысан

ПАЖ тәжірибелік үлгісін мемлекеттік сынау актісі

Келісілді

20__ жылғы " __ " _____

Уәкілетті ұйымның

бірінші басшысы

_____ қолы, тегі, аты-жөні

Бекітілген

20__ жылғы " __ " _____

Өндіруші (дайындаушының)

ұйымның

бірінші басшысы

_____ қолы, тегі, аты-жөні

(ПАЖ тәжірибелік үлгісінің атауы)

Жасаған өндіруші _____

(кәсіпорынның атауы)

Комиссия құрамында

Төраға _____

(лауазымы, тегі, аты-жөні)

Мүшелері:

(лауазымы, тегі, аты-жөні)

(лауазымы, тегі, аты-жөні)

20__ жылғы _____ " _____ " 20__ жылғы _____ " _____ " аралығында
зауыттық, пайдалану, мемлекеттік сынақтар жүргізді _____

(ПАЖ тәжірибелік үлгісінің атауы)

Сынақтар

(сынақтар жүргізу алаңы)

_____ әзірлеген бағдарламаға және әдістерге сәйкес жүргізілді.

(кәсіпорынның атауы)

1. Сынақтардың мақсаты _____

2. Сынақ бағдарламаларының барлық тармақтары бойынша сынақ нәтижелерін
баяндау

3. Қорытынды _____

Комиссия мүшелері:

20__ жылғы _____ " _____ "

(лауазымы, тегі, аты-жөні) қолы

20__жылғы " __ " _____
(лауазымы, тегі, аты-жөні) қолы
Коммиссия төрағасы

20__жылғы " __ " _____
(лауазымы, тегі, аты-жөні) қолы
Қосымшалар

1. Сынақ хаттамалары.
2. Табылған ақаулар, қателер тізбесі және оларды жою бойынша ұсыныстар.
3. Сынақ есебі.
4. Басқа да қажетті материалдар.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
27-қосымша

Нысан

Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестігі (сәйкессіздігі) туралы акт

1. Жалпы мәліметтер
 2. Анықталған сәйкессіздіктер
 3. Қорытындылар
- Азаматтық авиация
саласындағы уәкілетті ұйымның
уәкілетті тұлғаның лауазымы қолы аты-жөні
Актімен таныстырылды:
Өтініш берушінің лауазымы (бар болса) қолы аты-жөні
Күні

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
ұшу жүйелерін пайдалану
қағидаларына
28-қосымша

Нысаны

Пилотсыз авиациялық жүйенің сәйкестік сертификаты

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның нышаны

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның атауы	Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның мекенжайы
---	---

ПАЖ Сәйкестік сертификаты Сертификат соответствия ПАЖ

UAS Certificate of conformity

1. Изделие: Бұйым: Product	2. Производитель: Дайындаушы: Manufacturer:	3. Модель: Моделі: Model:	4. Серийный номер: Сериялық нөмірі: Serial number:
5. Класс БАС: ПАЖ класы: Class of UAS :	6. Тип двигателя: Қозғалтқыш типі: Engine type:	7. Максимальная взлетная масса: кг. Ең жоғарғы ұшу массасы: кг. Maximum Take off mass (MTOM):	8. Дата выпуска Шығарылған күні Date of manufacture

Берілген күні/ Дата выдачи/ Date of issue : " ____ " _____ 20____ ж./ г./ у.
Уәкілетті ұйымның лауазымды адамының қолы:
Подпись должностного лица уполномоченной организации:
Signature of an official of the authorized organization:

Т.А.Ә./ФИО/ Full name
Мөр орны/ м.п./stamp
Сертификаттың жарамдылық мерзімі: мерзімсіз.
Срок действия сертификата: бессрочный.
Certificate validity period: indefinite.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
29-қосымша

Нысан

Пилотсыз авиациялық жүйені құру бағдарламасының кезеңдері

Кезеңнің №	Кезеңнің атауы	Жұмыстың мазмұны	Кезеңді орындау нәтижесі
1	ПАЖ үлгісін талдау және жобалау	Пилотсыз авиациялық жүйенің тұжырымдамасы қалыптастырылады және оны іске асырудың әлеуетті техникалық және технологиялық мүмкіндіктері айқындалады. - ПАЖ техникалық тапсырмасы әзірленуде; - ПАЖ жаңа құрылыс тұжырымдамасын іске асырудың техникалық және технологиялық мүмкіндіктері анықталады; - Қажет болған жағдайда ПАЖ сипаттамаларына қойылатын талаптарды	Кезең әзірленіп жатқан ПАЖ оңтайлы практикалық қолдануды іздеу мақсатында орындалған зерттеу жұмыстары мен маркетингтік зерттеулер туралы есептер негізінде әзірленген техникалық

		калыптастыру үшін маркетингтік зерттеулер жүргізіледі; - Ж о б а л ы қ конструкторлық құжаттама (ЖҚК) әзірленуде; - Жұмыс конструкторлық құжаттама (ЖҚК) әзірленуде; Егер әзірлеушінің жобаны іске асыруға мүмкіндігі болмаса, онда ЖҚК дайындаушыға (өндірушіге) беру жүзеге асырылады.	тапсырмамен, сондай-ақ Тапсырыс берушімен келісілген (бар болса) техникалық жобамен немесе әзірлеушінің өзі бекіткен техникалық жобамен аяқталады.
2	Өндірісті дайындау және игеру	- ПАЖ тәжірибелік үлгісін жасау үшін жұмыс технологиялық құжаттамасының (ЖТҚ) жиынтығы әзірленуде; - ПАЖ тәжірибелік үлгісі жасалады; - ПАЖ тәжірибелік үлгісін салу нәтижелері бойынша ЖТҚ жиынтығы түзетіледі; - ЖТҚ жиынтығы түзетіледі және қажет болған жағдайда ПАЖ тәжірибелік үлгісі пысықталады.	Кезең әзірленген ПАЖ тәжірибелік үлгісінің (өндірілген) аяқталады.
3	ПАЖ тәжірибелік үлгісін сынау және сертификаттау	- ПӨК тәжірибелік үлгісінің алғашқы ұшуы жүзеге асырылуда; - ПАЖ тәжірибелік үлгісінің, оның жүйелері мен компоненттерін сынаудың барлық көзделген түрлері жүргізіледі; - Сынақтар аяқталғаннан кейін ПАЖ үлгісін сериялық өндіруге арналған ЖТҚ жиынтығы түзетіледі және белгіленген тәртіппен бекітіледі. Осы кезеңде осы Қағидаларға ұшу жарамдылық нормаларына 1-қосымшаға сәйкес	Кезең бұдан әрі сериялық өндіріске және сәйкестік сертификатын алуға арналған ПАЖ тәжірибелік үлгісіндегі қабылдау сынақтарының нәтижелері бойынша түзетілген технологиялық

		талаптарды растау үшін сертификаттау жұмыстары жүргізілуде. Сертификаттау жұмыстары барысында ПАЖ тәжірибелік үлгісінің жұмыс конструкторлық құжаттамасын тексеру және түзету жүргізіледі.	және конструкторлық құжаттамамен аяқталады.
4	Сериялық өндіріс	- ПАЖ сериялық даналары олардың типтік құрылысына сәйкес жасалады; - Сериялық өндіріс барысында әзірлеуші ПАЖ өндірісін сүйемелдеуді және авторлық қадағалауды жүзеге асырады. Әрбір сериялық данасы осы Қағидаларға сәйкес сертификаттық тексеруге жатады.	ПАЖ сериялық өндіріске қою
5	Пайдалану. Модификация.	ПАЖ тәжірибелік үлгісін пайдалану кезеңінде әзірлеуші / өндіруші ПАЖ жұмысына авторлық қадағалауды, ПАЖ техникалық деректеріне, пайдалану процесінде анықталған ақауларға мониторинг пен талдауды жүзеге асырады. Қажет болған жағдайда пайдаланушы косалқы бөлшектер тізбесін әзірлеуге қатыса алады және ПАЖ құрылымына түзетулер енгізуді ұсына алады. Ұшу жарамдылығына, жалпы техникалық сипаттамаларға, қоршаған ортаны қорғауға, ұшу өндірісі саласындағы қауіпсіздік ережелеріне жаңа талаптардың енгізілуіне байланысты ҰАЖ үлкен модификациялауға болады.	Қажет болған жағдайда: әзірлеушінің/өндірушінің ПАЖ конструкциясына өзгерістер енгізу туралы шешімі; модификация бюллетеньдерін шығару.

6	Кәдеге жарату	ПАЖ-ды кәдеге жаратуға ұсыну үшін мыналар негіз болып табылады: 1) пайдалану-техникалық құжаттамада айқындалған бекітілген ресурстардың қолданылу мерзімінің аяқталуы; 2) физикалық тозу (бекітілген ресурстардың мерзімі өткенге дейін); 3) қолайсыз факторлардың әсерінен жөндеу мен қалпына келтірудің экономикалық орынсыздығы; 4) тікелей мақсаты бойынша пайдалану қажеттілігі жоқ; Кәдеге жарату кезеңінде жоғары сапалы бөлшектерді, жартылай фабрикаттар мен шикізаттарды кейіннен өндірісте немесе авиация саласының мамандарын даярлау жөніндегі оқу орындары мен оқу орталықтарының зертханалық жабдығы ретінде пайдалану үшін оларды алу мақсатында бөлшектеледі және ПАЖ-ды жекелеген бөліктерге бөлу жүргізіледі.	Пайдаланушының ПАЖ-ды пайдаланудан шығару туралы шешімі.
---	---------------	--	--

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
30-қосымша

Нысан

ПАЖ данасын сертификаттауға және сәйкестік куәлігін алуға өтініш

_____ өндірісті
(меншікті құрастыру (self build), дайындаушы зауыт)

_____ тиесілі
(жеке тұлға, ұйымның атауы)

ұсынылған құжаттарды қарастырып, сертификаттау жүргізіп, ПАЖ класының данасына сәйкестік куәлігін беруіңізді сұраймын.

ПАЖ туралы негізгі мәліметтерді хабарлаймын:

1. Конструкция типі: _____
2. Сериялық нөмірі: _____
3. Қозғалтқыш типі: _____
4. Ең жоғары ұшу массасы (ЕЖҰМ), кг: _____
5. Ең жоғары дамытылатын жылдамдық, м/с _____
6. АҚБ типі және сыйымдылығы, МАч _____
7. Пайдалы жүктеме _____

Пайдаланылған конструкторлық құжаттамасы:

_____ (жеке жоба, дайын КҚ, басқа)

Өтініш беруші:

_____/_____, 20__ жылғы "___" _____

қолы Аты жөні

М.О. (заңды тұлғалар үшін)

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
31-қосымша

Нысан

Пилотсыз авиациялық жүйе данасының пайдалануға жарамдылығы туралы бағалау актісі

20__ жылғы "___" _____ ПАЖ _____

(ПАЖ моделі / типі / класы, ұйымның атауы)

азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның техникалық жай-күйі мен ұшуға жарамдылығына бағалау жүргізілді.

Қорытынды: актінің қорытынды бөлігінде мәлімделген техникалық сипаттамалардың Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығы нормаларына 1-қосымшаның сәйкестігі (сәйкестікті белгілеу қажет) (сәйкессіздігі), сондай-ақ ПАЖ және оның компоненттерінің мәлімделген ұшу және/немесе жұмыс түрлеріне сәйкестігі көрсетіледі.

Азаматтық авиация

саласындағы уәкілетті ұйымның

уәкілетті тұлғаның лауазымы қолы Аты-жөні

Техникалық комиссия мүшелері (бар болса):

Лауазымы қолы Аты-жөні

Күні:

20 __ жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
32-қосымша

Нысан

ПАЖ данасының сәйкестік туралы куәлігі

Нышаны

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның
атауы мекенжайы

ПАЖ сәйкестігі туралы куәлік Удостоверение соответствия ПАЖ

UAS Identification of conformity

(конструкция типі, моделі, атауы)

Пилотсыз авиациялық жүйенің данасы

Сериялық нөмір (бар болса) _____ шығарылған күні

20 __ жылғы " __ " _____

Қазақстан Республикасындағы пилотсыз авиациялық жүйесінің данасына
қойылатын белгіленген талаптарға сәйкес келеді.

Пилотсыз авиациялық жүйенің бірлік данасының негізгі пайдалану шектеулері мен
сипаттамалары осы куәліктің ажырамас бөлігі болып табылатын деректер картасында
қамтылады.

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның уәкілетті тұлғасы

_____/_____/ 20 __ жылғы " __ " _____

қолы Аты жөні (бар болса)

М.О.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
33-қосымша

Нысан

ДЕРЕКТЕР КАРТАСЫ

(пилотсыз авиациялық жүйенің данасы)

Осы деректер картасы 20 __ жылғы " __ " _____ № __ __ __ сәйкестік
куәлігінің ажырамас бөлігі болып табылады және ұшақсыз авиациялық жүйе
данасының негізгі пайдалану шектеулері мен сипаттамаларын қамтиды.

(ЕЖҰМ типі, жіктеуіші, ПАЖ моделі)

1. Қозғалтқыш (қозғалтқыштар) _____

куат, Вт _____

2. Әуе винті _____

3. Отын (ішкі жану қозғалтқышы орнатылған кезде) _____

4. АҚБ түрі, сыйымдылығы _____

5. Бағдарламалық қамтылым _____

6. Ең жоғары ұшу массасы, кг _____

7. Жылдамдық шектеулері

1) ең жоғары рұқсат етілген, км/с _____

2) ең төмен рұқсат етілген, км/с _____

8. Ұшуларды орындауға арналған метеожағдайлар:

1) жел, м/с _____

2) қоршаған ауаның температурасы, град. С0 _____

3) жауын-шашынның болуы _____

9. Операциялар санатында ПАЖ пайдалануға жол берілмейді: _____

Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның уәкілетті тұлғасы:

_____/_____

Қолы Аты жөні (бар болса)

М.О. 20__ жылғы "___" _____

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
34-қосымша

Нысан

Ұшуға жарамдылық сертификатын алуға өтініш

1. Құжаттарды қарауды, сертификаттауды жүргізуді және Мемлекеттік тізілімге _____
жылғы "___" _____ № _____ енгізілген пилотсыз ұшу авиациялық жүйесіне сертификат
беруді сұраймын

Типі, моделі _____

ПАЖ сериялық (зауыттық) нөмірі _____

ПАЖ шығарылған күні _____

Өндірушінің атауы _____

Өндіруші мемлекет _____

Сертификат типі:

№ _____ берілген күні _____

2. Өтініш беруші туралы мәліметтер:

Мекенжайы _____

Телефоны: _____

Электрондық поштаның мекенжайы _____

Егер ПАЖ пайдаланушысы жеке тұлға болса:

Аты-жөні (бар болса) _____

Егер ПАЖ пайдаланушысы заңды тұлға болса:

Заңды тұлғаның толық атауы _____

Басшының аты-жөні _____

Өзара әрекеттесуді қамтамасыз етуге жауапты қызметкердің аты-жөні, телефон нөмірі _____

3. ПАЖ орналасқан жері _____

4. ПАЖ данасына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жүргізілген техникалық қызмет көрсету және жөндеу ұйымының атауы мен мекенжайы _____

5. Әуе кемесінің ұшу уақыты пайдалану басталғаннан бері: _____

(сағаты) (қонуы) (жылдары)

соңғы жөндеуден кейін: _____

(сағаты) (қонуы) (жылдары)

6. Жөндеуге дейінгі ресурстың қалдығы: _____

(сағаты) (қонуы) (жылдары)

7. ЕЖҰМ, кг _____.

Қолы, күні, МО

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
35-қосымша

Нысан

Пилотсыз авиациялық жүйелердің пайдалануға жарамдылығы туралы бағалау актісі

20 __ жылғы " __ " _____ № _____ бұйрығына сәйкес

(уәкілетті ұйымның)

Пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланушыларды біріктіретін коммерциялық емес

ұйымның техникалық комиссиясы _____

(ұйымның атауы)

ұшуға жарамдылығын сертификаттау бағдарламасы бойынша бағалау жүргізді.

ПАЖ пайдалануға жарамдылығы туралы бағалау актісінің мәтіні.

Актінің қорытынды бөлігінде пайдалану құжаттамасының, оның ішінде техникалық қызмет көрсету бағдарламасының (Регламенттің) азаматтық авиация саласындағы

нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкестігі (сәйкес келмеуі), сондай-ақ ПАЖ және оның компоненттерінің мәлімделетін ұшу түрлеріне, әуе тасымалы және/немесе авиациялық жұмыстар түрлеріне сәйкестігі көрсетіледі.

Комиссия төрағасы:

(Тегі, аты, әкесінің аты (бар болса))	(қолы)
---------------------------------------	--------

Комиссия мүшелері:

(Тегі, аты, әкесінің аты (бар болса))	(қолы)
---------------------------------------	--------

(Тегі, аты, әкесінің аты (бар болса))	(қолы)
---------------------------------------	--------

Актімен таныстым:

Өтініш беруші ұйымның басшысы:

(Тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)) (қолы)

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
35-1-қосымша

Пилотсыз авиациялық жүйелердің пайдаланушыларын біріктіретін коммерциялық емес ұйымға қойылатын талаптар

Ескерту. Бұйрық 35-1-қосымшамен толықтырылды - ҚР Көлік министрінің м.а. 09.01.2024 № 15 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы талаптар пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдаланушыларды біріктіретін, тиісті санаттар үшін пилотсыз авиациялық жүйелердің ұшуға жарамдылығын сертификаттауды жүзеге асыратын коммерциялық емес ұйымға қолданылады.

1-параграф. Ұйымға қойылатын талаптар

2. Ұйымда жабдық бойынша барлық тиісті нұсқаулықтардың (нұсқаулықтардың), техникалық стандарттардың, техникалық бюллетеньдер мен нұсқаулықтардың, заңнаманың және өтініш берушінің өтінімінде көрсетілген қызмет үшін рәсімдерді белгілеу үшін қажетті кез келген басқа құжаттың көшірмелері болады:

1) мәлімделген қызмет саласында жұмыстарды орындау үшін жеткілікті өз рәсімдерін басқару жүйесін сипаттайтын ұйымның бекітілген ұйымдық құрылымы мен рәсімдері жөніндегі нұсқаулығының болуы;

2) мәлімделген қызмет саласына сәйкес жұмыстарды ұйымдастыруға және орындауға қойылатын талаптарды айқындайтын пилотсыз авиациялық жүйелердің қолданыстағы пайдалану құжаттамасының болуы;

3) пилотсыз авиациялық жүйеге техникалық қызмет көрсету бағдарламасына (регламентіне), ұшуға жарамдылық директиваларына, ұшу қауіпсіздігіне байланысты ақпаратқа, ПАЖ өндірушінің (дайындаушының) немесе әзірлеушінің бюллетеньдеріне қолжетімділіктің болуы;

4) азаматтық авиациядағы қызметті және ұйымның ішкі құжаттамасын регламенттейтін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары мен ережелерін және оларды уақтылы зерделеу және орындау мақсатында персоналға өзгерістерді уақтылы жеткізу нұсқаулығының болуы;

5) сертификаттау жұмыстарын орындау үшін қажетті техникалық деректерге, жабдыққа, құрал-саймандарға және материалдарға ие болуы;

6) штатта сертификаттау жұмыстарының орындалуын қамтамасыз ететін білікті персоналдың болуы;

7) персоналдың біліктілігін қолдау (арттыру), оны даярлау және қайта даярлау жүйесінің болуы;

8) ұшуға жарамдылық сертификатына қол қою кезінде барлық талаптардың орындалғанын куәландыратын әрбір сертификаттық зерттеп-қарау туралы толық тіркелетін деректерді сақтау жүйесінің болуы және соңғы жазба жасалған күннен бастап кемінде 3 (үш) жыл кезең ішінде сақтауы қажет.

2-параграф. Мамандарға қойылатын талаптар

3. Ұйым сертификаттау жұмыстарын жүргізетін мамандардың мынадай біліктілігі мен құзыреттілік деңгейіне ие екендігін бақылайды:

1) әуе кемелерін техникалық пайдалану бойынша жоғары немесе орта-арнаулы білімнің болуы;

2) Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі саласындағы заңнамасын білу;

3) әуе кемелерінің, авиациялық қозғалтқыштардың конструкциясын және олардың жүйелерін білу;

4) планерді, күштік қондырғыларды, жүйелер мен аспаптық жабдықты, әуе кемесінің байланыс жабдығын немесе пилотсыз авиациялық жүйені техникалық пайдалану қағидаларын білу;

5) салмақтың тиелуі мен таралуының ұшу сипаттамаларына, масса есептеулерін және ауырлық центрін (орталықтандыруды) орындауға әсері;

6) әуе кемелерін техникалық пайдалану бойынша кемінде үш жылдық жұмыс тәжірибесі немесе пилотсыз авиациялық жүйелерді техникалық пайдалану бойынша кемінде үш жылдық жұмыс тәжірибесі.

4. Ұйым сертификаттау жұмыстарын уақтылы орындау бөлігінде жауапкершілік жүктелетін жауапты білікті маманды тағайындайды.

5. Ұйым сертификаттық зерттеп-қарауды орындау және ПАЖ ұшуға жарамдылық сертификатын беру кезінде азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымға өкілеттік беретін білікті мамандарды тағайындайды.

6. Ұйым өкілдік ету функциялары жүктелген білікті мамандарға осы міндеттерді орындауға жазбаша рұқсат береді.

3-параграф. Жабдыққа қойылатын талаптар

7. Ұйымның өз иелігінде өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының нормативтік талаптарына сәйкес сенім білдірілген қажетті жабдықтар мен құралдар бар.

8. Ұйым метрологиялық бақылау және бұл ретте пайдаланылатын стандарттар бойынша есепке алу құжаттамасын жүргізу жолымен олардың жұмысқа қабілеттілігі мен дәлдігін қамтамасыз ететін кезеңділікпен бақылау құралдарын қоса алғанда, барлық жабдықтар мен құралдарды есепке алу және тексеруді ұйымдастыру жөніндегі жұмысты жүргізеді.

4-параграф. Құжаттамаға қойылатын талаптар

9. Ұйымда пилотсыз авиациялық жүйелер бойынша қажетті пайдалану, жөндеу, технологиялық құжаттама, қолданылатын директивалар, бюллетеньдер бар, ал персонал жұмыс кезінде осы құжаттаманы кедергісіз пайдалана алуы керек.

10. Ұйымда осы құжаттаманы алу, есепке алу және сақтау рәсімдері бар.

5-параграф. Метрологиялық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

11. Ұйым өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің ұлттық стандарттарына сәйкес жүзеге асырылатын және өзіне мыналарды қамтитын жұмыстарды метрологиялық қамтамасыз ету тәртібін айқындайтын рәсімдерді әзірлейді:

1) метрология бойынша мамандарды оқыту және аттестаттау;

2) өлшеу құралдарын тексеру;

3) өлшеу құралдары мен қосалқы бөлшектердің типін бекіту мақсатында метрологиялық аттестаттауға және сынауға жіберу;

4) Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімін жүргізу;

5) технологиялық және конструкторлық құжаттаманың метрологиялық сараптамасы

12. Ұйым авиациялық техника бұйымдарының белгіленген талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін қажетті өлшеу құралдарын белгілейді.

13. Өлшеу құралдары:

1) Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамаға және нормативтік құжаттарға сәйкес мерзімдерде сенім білдірілген өкілдер;

2) реттелген;

3) Тексеру мәртебесін белгілеу мақсатында сәйкестендірілген;

4) өлшеу нәтижелерін жарамсыз ететін түзетулерден қорғалған;

5) пайдалану, техникалық қызмет көрсету және сақтау барысында бүлінуден және жағдайдың нашарлауынан қорғалған болады.

14. Егер өлшеу құралы өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің ұлттық стандарттарының талаптарына сәйкес келмейтіні анықталса, ұйым өлшеудің алдыңғы нәтижелерін бағалауды және тіркеуді жүргізеді.

15. Ұйым технологиялық процестерден ақаулы және тексеруден өтпеген өлшеу құралдарын дереу алуды қамтамасыз етеді, сондай-ақ техникалық өлшеу құралдарын тексеру кестелерінің жай-күйі мен сақталуын бақылауға жауапты адамдарды тағайындайды.

Қазақстан Республикасының
әуе кеңістігінде пилотсыз
авиациялық жүйелерді
пайдалану қағидаларына
36-қосымша

Нысан

Пилотсыз авиациялық жүйенің ұшуға жарамдылығы сертификаты

Таңба

Уәкілетті ұйымның атауы Уәкілетті ұйымның мекенжайы

ҰШУҒА ЖАРАМДЫЛЫҒЫ СЕРТИФИКАТЫ

СЕРТИФИКАТ ЛЕТНОЙ ГОДНОСТИ

CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS №

1. Национальный и регистрационный знаки Ұлттық және тіркеу белгілері Nationality and registration marks	2. Изготовитель и обозначение беспилотной авиационной системы изготовителем Дайындаушы және әуе кемесін дайындаушының белгілеуі Manufacturer and manufacturer's designation of UAS	3. Серийный (заводской) номер Сериялық (зауыттық) нөмірі UAS serial number
---	--	---

4. Тип(ы) и/или модель (модели) пункта дистанционного пилотирования:

Қашықтықтан басқару пунктінің түрі(лері) және/немесе моделі (модельдері)

Remote pilot station (RPS) type(s) and/or model(s)

5. Линия(и) C2 БАС

ПАЖ-ға арналған желі (лер) (C2 желісі)

Link(s) for RPA (C2 Link(s))

6. Категории и/или применение: _____

Санаттар және / немесе қолдану:

Categories and/or operation:

7. Воздушное судно внесено в Государственный реестр гражданских воздушных судов Республики Казахстан за № _____ от "___" _____ 20__ г.

Әуе кемесі Қазақстан Республикасы Азаматтық әуе кемелерінің мемлекеттік тізіліміне 20__ жылғы "___" _____ № _____ болып енгізілді.

The aircraft is included into State Register of Civil Aircrafts of the Republic of Kazakhstan under No. _____ dated "___" _____ 20__ y.

8. Срок действия сертификата до: _____

Сертификаттың қолданылу мерзімі: _____ дейін

The certificate is valid till:

Уәкілетті ұйымның қызметшісі немесе оның уәкілеттік берген тұлғасы Служащий уполномоченной организации либо лица, им уполномоченного

Employee authorized organization or Employee authorized by him

Дата выдачи:

Берілген күні:

Date of issue: